

**Anarşist Ekonomi
Tartışmaları(18)**
Ekonomik Yapı ve Koordinasyon
s 22

**Kapitalizmin
Skandalları**
s 30

**Bizden
Korksun**
s 42

Ekonomik Altyapının Arkeolojisi
Göbeklitepe
s 26

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi
kadar özgür insanların
arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI: 30
ARALIK
2015

HER ŞEYİ YASAKLAMAK

s 24

Emaar İşçisi Direnerek Kazanıyor

Emaar Square Libadiye şantiyesinde Sera Holding'e bağlı Sanat Yapı adlı taşeron şirkette çalışan ve ücretleri gasp edilen İnşaat İş üyesi taşeron inşaat işçileri, taşeron şirketlerin tüm oyalamalarına karşı Emaar Square Satış Ofisi önünde direnişe başladı. 27 Kasım günü gerçekleşen direnişte "Bu Binalar Ödenmeyen İşçi Ücretleriyle Yükseliyor" pankartı açılarak sık sık "İşçiyiz Haklıyız Kazanacağız", "Direne Direne Kazanacağız", "Kavga Direniş Yaşasın İnşaat İş" sloganları atıldı. Mesai bitiminde şantiyede çalışmakta olan İnşaat İş üyesi işçiler yürüyüşle direniş alanına gelerek direnişteki işçi-

ler ile dayanışma gösterdi. Direnişçi işçiler zaman zaman polis tacizi ile karşılaşmalar da polisin tüm girişimleri boşa çıktı. Mesai bitiminde Sera Holding patronları gelerek bir görüşme talep etti. Görüşmeye işçilerin belirlediği işçi temsilcileri ile sendika temsilcisi katıldı. Görüşmeden bir protokol kararı çıktı. Ancak hesaplamaların tamamlanamaması sebebiyle direniş gece geç saatlere kadar sürdü. Tüm hesaplamaların sonlandırılmasından sonra protokol oluşturularak eylem sonlandırıldı. Eyleme HDP Kadıköy İlçe Örgütü, Alinteri ve Devrimci Anarşist Faaliyet katılarak dayanışma gösterdi.

Konya'da İnşaat İşçileri Direnişte

Konya Karapınar'da TOKİ bünyesinde yapımı süren Anadolu Öğretmen Lisesi inşaatında sözleşmesiz olarak çalışan, ücretleri gasp edilen İnşaat İş üyesi taşeron inşaat işçileri şantiye önünde bir basın açıklaması gerçekleştirerek direnişe başladı. Direnişin daha ilk da-

kalarında Rijit Yapı adlı taşeron şirket yetkilileri gelerek tüm ücret alacaklarının ödeneceğini söyleyerek görüşme talep etti. Görüşme sonrası taşeron inşaat işçilerinin tüm alacaklarının ödenmesi protokolü ardından eylem başarıyla sonlandırıldı.

Rönesans Maltepe'de İş Bırakma Eylemi

Rönesans Maltepe projesinde kapılıp ve demirci olarak çalışmakta olan taşeron inşaat işçileri üç aydır ücretlerin ödenmemesi üzerine iş bırakma eylemi gerçekleştirdi. Aralarında İnşaat-İş Sendikası üyesi işçilerin de bulunduğu yüze yakın

işçi sabah işe başlama saatinde sahaya inmeyerek iş bırakma eylemi gerçekleştirdi. Patron temsilcileri ile gün içerisinde gerçekleştirilen görüşmeler sonrası tüm ücretlerin ödenmesi protokolü ile eylem sonlandırıldı.

İnşaat İşçilerinden Vio.Me. İşçisiyle Dayanışma

Yunanistan Selanik'te dört yılı aşkın bir süredir fabrikayı işgal ederek patransuz bir şekilde üretim yapan öz yönetim fabrikası Vio.Me.'nin devlet tarafından el konularak açık arttırmaya çıkarılmasına karşı İnşaat İş üyesi

işçiler Yunanca bir döviz hazırlayarak enternasyonal bir dayanışma mesajı yayınladı. İnşaat işçileri "Öz yönetim fabrikasından işçilerin mücadelesini dayanışmayla selamlıyoruz. Yaşasın Sınıf Dayanışması." dedi.

Kadınlar Petrol-İş'e Karşı Direniyor

Yıllarca işçi mücadelesi için önemli bir örgütlenme aracı olan Petrol-İş sendikasında yeni yönetim ile beraber işçi sendikacılığı değil patron sendikacılığı yapılmaya başlandı. Ali Ufuk Yaşar başkanlığındaki Petrol-İş ilk icraat olarak "Ben kiminle çalışmak istersem onunla çalışırım", "Biz zaten alanda kadın örgütçü ile çalışmak istemiyorduk", "Bu kadınlar burada ne arıyor?" diyerek 15 yıllık örgütlenme sorumlusu Nuran Gülenç ve 2 yıldır basın-yayın ser-

visinde çalışan Elif Tuğba Şimşek'i, işten çıkardı. İşten çıkarılan Petrol İş çalışanı kadınlar TMMOB Makine Mühendisleri Odası'nda yaptığı basın açıklamasında "Sus pus olmuş, sindirilmiş bir sendikada, iki uzman kadın olarak yaşadığımız haksızlığa karşı sesimizi yükselttik, işten atıldık. 30 Kasım günü işe iade davası açtık. Hükümet yanlısı iki erkeğin dudağından çıkan kelimelerle işten çıkarılmaya mahkum değiliz, direneceğiz" dedi.

Bayteks İşçilerine Polis Saldırısı

Kasım ayı başında sigorta primlerinin yatırılması ve ücretlerinin yükseltilmesi için iş bırakma eylemi yaparak taleplerini kabul ettiren Bayteks Tekstil işçileri aynı hafta içerisinde 8 işçinin işten çıkarılması üzerine tekrar iş bırakma eylemine başlamıştı. Bayteks patronları ise iş bırakan 50 işçinin tamamını işten çıkardı. İşten çıkarılan 50 işçi 17 Kasım gününden bu yana Bayteks fabrikası önünde direnişini sürdürüyor. Küçükçekmece'de bulunan Bayteks fabrikası önündeki direnişe 4

Aralık gecesi polis ve zabıta ekipleri saldırarak direniş çadırına ve direnişçi işçilerin tüm malzemelerine el koydu. Polis saldırılarına karşı direnen Bayteks direnişçileri ise yaptıkları açıklamada "Çadırımız olmasa da biz beklemeye devam edeceğiz. Maddi sıkıntılarımıza rağmen direniyoruz. Direnişin yaygınlaşmasından korkuyorlar. Bu çadır patronların karşısında bir direniş kalesi oldu." diyerek kararlı bir şekilde direnişini sürdüreceklerini vurguladı.

Kapitalistlerin Samimiyeti Sömürünün Hiç Bitmeyişi

Rifat Güven

rifat@meydangazetesi.org

Bill Gates, Ali Koç, Bülent Eczacıbaşı, George Soros, Zeynep Bodur...

Şöhretli, havalı ve bir yerlerden tanıdık gelen isimler değil mi? Hele ilk ikisi...Yan yanalar, bir akşam yemeğinde buluşmak için değil ama, onları bir araya getiren farklı bir payda var. Evet tıka basa tok ve karun kadar zenginler bunlar. Çok zenginler.

Fakat sayılan bu isimlerin, birer insan ve burjuva olmaları dışında, bir ortak yönleri daha var: Kapitalizmi eleştiriyorlar. Birbiri ardına yapılan ve son zamanlarda daha da gündem haline gelen eleştirilerden, açıklamalardan kuşkusuz en çok konuşulana, Gezi'nin "muhalif" patronu Ali Koç'unki idi. Antalya'da G20 öncesinde düzenlenen B20'de, yani tuzu kuru zenginler zirvesinde, Koç "Eşitsizliğin ortadan kalkması için kapitalizmin ortadan kalkması gerekir. Ben en azından eşitsizliğin minimum seviyeye indirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Gerçek sorun kapitalizmdir" diyordu. Ne kadar da etkileyici, değil mi?

Şimdi size kapitalizmden bu kadar veryansın eden, "toplumsal eşitlik ve adalet" arayışındaki bu "vicdanlı" antikapitalist patronun, TC'deki toplam sermayenin yüzde onuna sahip olduğunu hatırlatarak, son bir yıl içinde sahip olduğu şirketlerde, çalışanları için eşitsizliği nasıl "samimi" bir şekilde minimum seviyeye getirdiğini göstereyim bir haber dizisinde.

Haberler...

Sendika değiştirerek Gıda-İş'e geçen 53 Divan Otel işçisi, tazminatları dahi verilmeden işten çıkarıldı.

Türk Metal Sendikası'na karşı, ülkedeki Ford fabrikalarında genel bir direnişe girişen Ford işçileri, maaşlarında artış istediklerini söyledikleri için işten çıkarıldı.

Koç Holding'e bağlı Türk Traktör fabrikasının kalite kontrol bölümünde çalışan 17 işçi, tazminatsız bir şekilde işten çıkarıldı.

Arçelik LG fabrikasında da 173 işçi, daha insani koşullarda yaşayabilecekleri bir ücret almak istedikleri ve sendika değiştirmek istedikleri için işten çıkarıldı.

Daha iyi bir ücretle çalışmak isteyen ve sendika değiştirmek isteyen toplam 1500 Otosan işçisi, işten çıkarıldı.

Hepimizi "derinden duygulandıran" ve burjuvazinin en tepesinde duranlardan olan, son 9 ayda 51,3 milyar lira ciroya ulaşan bu sözde "antikapitalist" için, sahip olduğu KOÇ Holdinge bağlı Beylikdüzü'ndeki Arçelik işçileri bakın ne diyor; "Arçelik fabrikalarında çalışan 16 bin işçiyi düşündüğünde, eşitsizliğin en katmerlisini kendisi yapıyor. Geçtiğimiz iki ayda 300'e yakın işçisini, eşitsizliğin düzeltilmesi için mücadele eden işçileri çıkardı. Tüm fabrikalarında sözleşmeli işçiler çalışıyor, asgari ücret civarında alıyorlar. Eşitsizliği ortadan kaldırmak istiyorsa işçilerine iyi bir yaşam koşulları sağlayabilir. Kendisi, kapitalizm dediği sistemin, Türkiye'deki baş temsilcisidir. O yüzden eleştirisini samimi bulmuyoruz."

"En çok para kazanan antikapitalistler" listesinde ilk sıralarda yer alan Koç Ali ve diğerlerinin samimiyetini gösterebilecek tek şeyin sınıf intiharı olması gerekir; bu burjuvaların neden son zamanlarda kendi ekmek teknelerine, yani kapitalizme eleştiri getirdikleri konusunda verilebilecek cevaplar çok. Bunlara burada değinmeyeceğim ama şu kesin ve net: Beş milyonun üzerinde insanın, adına asgari ücret denen, fakat aslında insanları bir nevi ölüm orucunda yaşatan bu ücretli kölelik sisteminde, onların ne dediği çok da önemli değil. Önemli olan bizim ne dediğimiz, bu zengin, elit, "vicdanlı" antikapitalistlere karşı, ezilenlerin sınıfında aklıktan ağzı kokuşmuş olarak ne yapacağımızdır. Onlar trilyonluk ofislerinde gecekondularda yaşayanlar için nutuk atarken, kapitalizmi eleştirdikleri için mikrofon tutulan onlar; silah tutulan biziz.

www.meydangazetesi.org

iletisim@meydangazetesi.org

İstanbul: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim / (Saray Ozalit Üstü) Tel: 0212 244 22 41

Amed: Kooperatifler mah. Bahar sokak. Pamukçuoğlu No:11/18 Ofis

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Faalilet Yayinevi adına Hüseyin Civan Adres: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/ İSTANBUL iletisim@meydangazetesi.org www.meydangazetesi.org Baskı: Özdemir Matbaacılık Davutpaşa C. Güven San. Sit. C Blok No:242 Topkapı/İST Tel:(212) 577 54 92

Onları Yaşatmak Şantiyelerde Örgütlenmektir

Tekin Arslan, Serdar Ben, Erol Ekici, Tayfun Benol, İsmail Kızılcay, Gazi Güray Ankara Katliamı'nda yaşamını yitir-

di. Yoldaşlarını, mücadele arkadaşlarını yitirmenin tarifsiz acısıyla mücadeleyi kaldığı yerden sürdüren İnşaat İşçileri

Sendikası'ndan Remzi Yılmaz, Halil Çelik ve Yunus Özgür ile İnşaat İş'in mücadelesini konuştuk.

Meydan Gazetesi: Ankara Katliamı'ndan bu yana neredeyse iki ay kadar bir zaman geçti. 103 insanın yaşamını yitirdiği katliamın etkileri hala daha sürüyor. Sizler de İnşaat İşçileri Sendikası olarak 6 arkadaşınızı, dostunuzu, yoldaşınızı kaybettiniz. İnşaat-İş Ankara Katliamı'ndan nasıl etkilendi kısaca anlatır mısınız?

Remzi YILMAZ: Öncelikle Ankara Katliamı mücadeleden eden, barış isteyen insanları hedefledi ve çok değerli arkadaşlarımızı, yoldaşlarımızı aldılar bizden alçaklar. Katliamdan sonra, toparlanma sürecini çevremizdeki dostlarımızın, inşaat işçisi arkadaşlarımızın daha da kenetlenmiş haliye, onların desteğiyle güçlü ve hızlı bir şekilde atlattık. Dolayısıyla hayatını kaybetmiş olan, aktif olarak çalışan arkadaşlarımızın yerini doldurmaya çalışıyoruz. Bu anlamda Ankara Katliamı, arkadaşlarımızı kaybetmiş olmanın dışında çalışmalarımızı çok olumsuz etkilemedi. Tam tersi kenetlenerek büyüyüyoruz. Geçmiş tarihlerde de bilindiği gibi devrimci hareketlere yapılan saldırılar, her zaman devrimcileri çoğaltmıştır.

Tekin Arslan, Erol Ekici, Serdar Ben, İsmail Kızılcay, Tayfun Benol, Gazi Güray bu arkadaşların bizlerin de mücadele dostu, omuzdaşydı. Şimdi onların sizlere bıraktığı mücadele bayrağı nasıl dalgalanacak?

Halil ÇELİK: Katliamdan önce örgütlenme sekreteri olarak Serdar arkadaşlarımız görev alıyordu. Öncelikle biz bu mücadeleyi Serdar'dan, Tekin abiden, Erol'dan, Tayfun abiden, İsmail abiden devraldık. Onların bıraktığı nokta iyi bir noktaydı. Bugün eğer yaşasalardı gurur duyacakları bir tabloyla karşılarında olacaktık. Mücadele bayraklarını şantiyelerde örgütlenerek daha da yukarı taşımaya çalışıyoruz. Yani onların mücadelesi kesinlikle yarım kalmadı, daha da derinleşerek ve daha da büyüyecek sürecek.

Yunus ÖZGÜR: Halil arkadaşından söylediği gibi Serdar örgütlenme sekreteriydi. O hayatını kaybetti. Şimdi görevi biz aldık. Yani patlamadan önce kaybettiğimiz yoldaşların attığı bir tohum vardı, aslında biz şimdi ona su döküp yeşertiyoruz. Çünkü patlamadan sonra hızlı bir gelişim de oldu İnşaat İş'te. Onları yavaşlamak bizim açımızdan, şantiyelerde örgütlülüğü yükseltmek oldu. Fakat tabii ki yalnızca bu değil aynı zamanda onların da düşlediği sınıfsız bir dünya için, komünizm için mücadele etmekte onları yaşatmak. Biz bütünlüklü olarak bunun da mücadelesini veriyoruz.

Remzi Yılmaz: Birden fazla şantiyede ciddi anlamda örgütlenmemiz söz konusu. Daha önce hayatını kaybeden canlarımızın da aktif çalıştığı dönemlerde sürekli bir alacak üzerinden şantiyelere gidebiliyorduk. O zamanki sayısal azlığımız, sektörün çok büyük olması ve problemlerin çok yoğun olması kaynaklı sadece ücret alacaklarıyla ilgilenebiliyorduk. Bundan sonra durum biraz daha

farklı tabii. Artık ekonomik anlamda alacak sorunları olmayan işçilerle de diyalogumuz var. Bu diyaloglar doğrultusunda da ciddi bir örgütlenme içerisindeyiz şantiyelerde. Bu da, arkadaşlarımızın bıraktığı bayrağın en üstlerde dalgalandığını ve dalgalanacağını göstermektedir diye düşünüyorum. Kimsenin şüphesi olmasın! Çünkü biz bu mücadeleyi arkadaşlarımızı kaybettik diye bırakacak değiliz elbette. Bu mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceğiz.

Halil ÇELİK: Bir de şunu eklememiz lazım. Katliamın olduğu sırada İnşaat İşçileri Sendikası olarak açtığımız bir pankart vardı. O pankartta işçilerin birliği, halkların kardeşliği şiar edilmişti. Biz de bugün yoldaşlarımızın kefeni olan bu pankartın şiarını yükseltmeye, işçilerin örgütlülüğünü büyütme, halkların özgürlük mücadelesinde de görevimiz neyse onu yapmaya çalışıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz.

İnşaat İş ile daha önce yaptığımız bir röportajda Tekin abi de vardı. Orada Tekin abi Kobanê'nin yeniden inşası için "Halkların kardeşliğini inşa etmek gibi bir özlem içindeyiz." demişti. Kobanê'nin yeniden inşası için başlattığınız Emeğin Köprüsü projesi bugünün şartlarında nasıl devam edecek?

Remzi YILMAZ: Şimdi öncelikle Tekin abiyi saygıyla anıyorum. Birlikte verdiğimiz bir röportajdı o. Evet Tekin abiyle birlikte Ankara'da yaşamını yitiren arkadaşlarımızın tamamı o gün halklar arası barışı savunmak için oradaydılar. Kobanê'deki Kürt halkının direnişi arkadaşlarımızı da çok heyecanlandırmıştı. Buradan oraya kardeşlerimize elimizi uzatabilecek nasıl bir köprü kurabiliriz gibi bir çalışma içerisine girmiştik. Çok istekliydi herkes. Başta Tekin abi ve Serdar olmak üzere. Çok da emekleri var. Bilinsin istiyorum, eğer o arkadaşlarımız bizi duyuyorsa, bu çalışma da yarım kalmayacak; devam edecektir. Bununla ilgili sadece Kobanê ile ilgili, bu süreci ilerletebilecek bir komisyon kurduk sendikada. Biz Kobanê'ye gidip o sağlık ocağını yapmaya kesin kararlıyız. Bundan sonra da bir önceki duruma göre çalışmalarımız daha da hızlanacak.

Halil ÇELİK: Ayrıca bu komisyonda kaybettiğimiz arkadaşlarımızdan Erol arkadaşımızın eşi ve kardeşi de yer alıyor. Katliamdan önce Erol arkadaşımız biraz daha bu konuyla alakalı çalışmalarda inisiyatif alıyordu. Bu inisiyatifi sürdürmek açısından ailesinden eşi ve kardeşi de bu çalışmalara dahil oldu. Erol'un bıraktığı Kobanê bayrağını onlar da ileriye taşıma yönünde faaliyetler yürütecekler.

Bugün itibarıyla İnşaat-İş olarak Emaar Square'da daha önce inşaat sektöründe deneyimlenmiş bir örgütlenme çalışması yapmaktasınız? Bu süreçten kısaca bahseder misiniz? Benzer şekilde örgütlendiğiniz şantiyeler var mı?

Halil ÇELİK: Emaar'da durum şöyle gelişti. Biz bilfiil gidip çalışma başlatmadık. Önce oradan işçi arkadaşlar

bizim ile beraber örgütlenme faaliyeti yürütme talebiyle geldiler. Daha önce işçiler hep gasp edilen ücretler üzerinden, işten çıkarıldığında sendikayla iletişim kuruyordu. Bu sefer işçiler çalışır vaziyetteyken sendikal faaliyet yürütme talebiyle geldiler. Beraber orda bir çalışma başlattık. Emaar Square büyük bir proje, avm, rezidans, otel projesi. Bu büyük proje içerisinde farklı farklı taşeronlar var. En az on tane şirket, on tane şirketin altında onar tane de taşeron şirket var. Yani büyük bir saçak var orada. Biz saçığın bir yerinden yakaladık. Akfa Holding bünyesinde çalışan işçi arkadaşlar arasından 50 işçi üyemiz oldu. Öbür taraftan geçen hafta sizin de bildiğiniz gibi, Sanat Yapı adlı taşeron bir şirketin ücretleri ödememesi üzerine bir eylem süreci başlattık orada. Direnişi başarıyla sonuçlandırdık elbette. Bugün de birkaç problem yaşadık, şantiyenin girişi çıkışıyla alakalı. Problemler yaşıyoruz o problemleri çözdükçe daha da örgütleniyoruz. Emaar'da en önemli kazanımımız ise şudur: çalışılan cumartesi günlerinin fazla mesai üzerinden ücretlendirilmesi gibi bir durumu kabul ettirdik. Bugüne kadar inşaat sektörü açısından da çok önemli bir kazanımdır bu. Cumartesi günü, tüm Delta Mühendislik işçilerinin mesai olarak hesaplanacak. Bu, sektör adına önemli bir adımdır. Örgütlendiğimiz diğer şantiyelerde de bunu kazanmaya yönelik çalışmalarımız var. Emaar dışında Rönensans Maltepe'de de örgütlenme çalışmamız var. Tabii Emaar Square kadar ilerlemiş boyutta değil, daha başlangıç aşamasındayız diyebiliriz. Rönesans dışında da bir kaç şantiyede örgütlenmemiz sürüyor ayrıca.

Ankara Katliamı ile ilgili bir dava süreci yürütülecek elbette. Sizler İnşaat-İş olarak bu dava sürecine nasıl yaklaşacaksınız?

Halil ÇELİK: Ankara katliamıyla ilgili şuan zaten devam eden bir gizlilik kararı var. Dosyada gizlilik kararı olduğu için henüz dava açılmamış değil. Ama bildiğim kadarıyla hukuki açıdan altmış gün içerisinde bir başvuru yapılması söz konusu. Bu başvuruyu yapma aşamasındayız. Görevlendirdiğimiz avukatlar söz konusu. Burada bizim bir perspektifimiz var; bu katliamın sorumlusunun devlet olduğunu, devletin beslemesiyle oluşturulmuş şiddet olan İŞİD çetelerinin olduğunu söylüyoruz. Katliamın asıl sorumlusunun devlet olduğunu düşünüyoruz. Devletin adaletine tabii ki güvenmiyoruz. Devletin kendi kendini yargılamasını da beklemiyoruz. Fakat burada kamuoyu yaratmak gibi bir derdimiz var ve hedefimiz de katliamın sorumlusunun, altı yoldaşımız şahsında 103 yoldaşın tamamının katilinin devlet olduğunu vurgulamak, bunu başta bizim yaşadığımız topraklar Türkiye ve Kürdistan toprakları olmak üzere bütün dünyaya duyurmak istiyoruz; amacımız bu. Devlet katliamda ölenlerin ve yaralananların ailelerine terör mağduru oldukları gerekçesiyle tazminat ödemek istiyor. Biz bunu kesinlikle kabul etmiyoruz. Bu devletin kendini aklama çabasıdır. Tarihte daha önce Ulucanlar Katliamı'nda, Roboski Katliamı'nda Kürdistan'daki köy yakmalarında çok karşılaştık bu

durumla. Devlet bu şekilde kendini aklamaya çalışıyor, ortada bir terör durumu var ve bu durumdan mağdur olanlara bakıyorum algısı yaratmaya çalışıyor. Biz devletin meşruluğunu da tanımıyoruz. Bu katliamlar da zaten bilfiil devletin nasıl katliamcı bir yapı olduğunu gösteriyor.

Remzi YILMAZ: Bir yanıyla böyle evet. Mahkemeden öncesini ele almak gerekiyor biraz da sanırım. Biz bu davada öncelikle bütün ailelerin içinde olabileceği bir platform oluşturmak gerekiyor diye düşündük. Öncelikle sendikadaki altı yoldaşın ailelerini bir araya getirip sonra yüz üç aileyle hepsinin de platforma dahil olmasını istiyoruz, sonuçta bu bir kamu davası. Ordan oraya taşınabilecek parçalanabilecek bir dava da değil. Toplu bir dava olacak. Dolayısıyla bütün ailelerin de bir platform içerisinde davaya müdahil olması, hem mahkemenin seyrini değiştirir hem de hedeflediğimiz ve bir çok kesimin de hedeflediği o kamuoyunu oluşturmak anlamında çok önemlidir. Yoksa gerçek anlamda, adalet anlamında dediğimiz kimsenin bir beklentisi yok. Devlet bu katliamın faillerini alıp ortaya koyacak, bütün coğrafyada vicdanları rahatlatılabilecek diye bir durumun söz konusu olmadığı da kesindir. Bunu herkes biliyor. Ciddi anlamda burada bir kamuoyu oluşturup mahkemenin seyrini değiştirecek bir platformun oluşturulmasından yanayız biz. Tabii biz İnşaat İş olarak bunun bir adımını attık. Mesela ailelerimizi bir araya getirmeye çalışıyoruz; başarılı da oluyoruz. Bununla ilgili de bir avukatlar komisyonu kurduk. Bu davaya İnşaat İş üzerinden bakacaklar. İstanbul'da beş avuktardan oluşan bir komisyon kurduk. Ankara'da da aynı şekilde bu davayı götüreceğiz arkadaşlarımız var. Öncelikle burada önemli olan, en can alıcı nokta birlikte durabilmek. Biz çağrıda da bulunuyoruz, bütün sesimizi duyabilecek ailelere. Böyle bir platformun oluşması şart ve herkes bu düşüncede. Bu Gezi Davası değil. Çünkü Gezi Davası bir kamu davası değildi; dolayısıyla parçalandılar. Güvenlik gerekçesiyle her birini başka bir şehre ulaşılamayacak bir şehre gönderdiler. Bu Ankara'daki katliam, avukat arkadaşlardan da duyduğumuz kadarıyla parçalanabilecek bir dava olmadığı için bir avantaj gibi duruyor. Ailelerin de bir araya gelebilmesi için çok önemli bir fırsattır. Bütün dünyaya, bizi katlettiniz ama biz hala karşınızda dimdik duruyoruz mesajı vermek önemli. Hem o kararlık ve barbar güce bir cevap olur hem de dünyada barış isteyen insanların katledebilirsiniz ama onların yalnız olmadığını yanlarında milyonların olduğu mesajını vermiş oluruz diye düşünüyorum. Bu doğrultuda da bir çağrı yapmış olmak istiyorum. Bütün ailelerin bu platform içerisinde yer alması gerektiğini düşünüyorum.

Meydan Gazetesi olarak verdiginiz bu anlamlı mücadelede her zaman yanınızda olduğumuzu söylemek isteriz.

Biz de bu röportaj için İnşaat İşçileri Sendikası olarak sizlere teşekkür ederiz. Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Kumkapı Göçmen Hapishanesinde İsyan

İstanbul Kumkapı'da bulunan, göçmenler için hapishaneden farksız olan İl Göç İdaresi Müdürlüğü Geri Gönderme Merkezi'nde sınır dışına yollanmak üzere bekletilen göçmenler, 5 Aralık akşamı koşullardaki yatak ve yorganları ateşe verdi. Protestoyu gerçekleştiren göçmenler camlara çıkarak slogan attılar.

Binadaki görevliler itfaiye ve polis çağırdı.

Olay yerine gelen polis ekipleri, çevik kuvvet polisinden yardım istedi. Çevik kuvvet polisleri misafirhaneyi abluka altına alırken TOMA aracını hazır bekletti.

Kumkapı Geri Gönderme Merkezi, daha önce de sık sık insanlık dışı muamele ve göçmenlerin benzer protestolarıyla gündeme gelmişti.

3 Milyon Avro için 1. Operasyon 3000 Göçmen

TC devleti 3 milyon avro yardım ve vatandaşlarına Schengen vizesinde kolaylık sağlanması karşılığında, AB'nin reddettiği göçmenlerini ülkelere geri göndermeyi ve sınır güvenliğini artırmayı kabul etti.

Anlaşma sağlanır sağlanmaz vakit kaybetmeden bu "kapıkulu" görevine başlayan devlet, jandarma kuvvetleriyle operasyonlar yaparak, 4 gün içinde 3000 göçmeni, "sınırdan kaçak olarak geçmeye hazırlandıkları"

gereğiyle yakaladı. Göçmenlerin bir kısmı Göç İdaresi Geri Gönderme Merkezi'ne ya da kamplara teslim edilirken, bir kısmı ise en yakın kampa gitmeleri konusunda tebliğ yapıp serbest bırakıldı.

Bunun yanı sıra, Ege bölgesinde, Edirne'de Antalya ve Hatay'da yapılan operasyonlar sonucunda 200'e yakın kişiyi, para karşılığında göçmenleri sınırdan geçirdikleri gerekçesiyle tutukladı.

Avrupa'nın Göçmen Krizi

Jorris Leverink

İkinci Dünya Savaşı'ndan beri kıtanın karşılaştığı en büyük insanlık krizi karşısında Avrupa'nın tepkisi utanç verici.

Dikenli teller bir kez daha Avrupa sınırlarını sararken, göçmenler hem güvenlik güçleri hem de vatandaşlar tarafından saldırıya uğradılar. Tutuldukları toplama kamplarının berbat şartları, kollarına kimlik numaraları yazılması, korkutucu bir şekilde, tecrit kamplarındaki Nazi uygulamalarını hatırlatıyor.

Genellikle "terör yuvası" olarak damgalanan ülkelerden gelen göçmenler, yabancı düşmanlığını ve ırkçılığı hevesle alevlendiren ve bu konuda oldukça başarılı olan sağcı popülist politikacılar için kolay birer hedef.

Popüler algı, mağdur olan göçmenleri faile dönüştürürken, kaçmakta oldukları felaketi, yerleşmelerine izin verilen her yere yıkım ve şiddet getirecek olan bulaşıcı bir hastalık olarak görmeye başladı.

Paris'teki saldırılar, Batı'nın göçmen krizini nasıl ele alacağını büyük ölçüde etkileyecek. Haftalar önce göçmenleri AB sınırları dışında tutmak için harekete geçirilen süreçler şimdi daha büyük bir şiddetle sürdürülecek. Ve Türkiye bu konuda merkezi bir rol oynamak isteyecektir.

Türkiye'de demokrasinin kötü durumuyla ilgili eleştiriler ve tereddütler şimdilik bir kenara koyulacaktır. Avrupa'nın kapılarını vuran milyonlarca göçmen karşısında, Türkiye, binlerce ve binlerce potansiyel cihatçının Suriye'ye geçmesine izin vermesine ve Kürt nüfusuna karşı sürekli ve şiddetli baskı uygulamasına rağmen, ehveni şer olarak algılanıyor. Terör saldırılarına kesin bir cevap bulma acelesi ve politik postlarını kurtarma telaşı içinde Batının liderleri, bir kez daha, yanlış yolu seçtiler. Barışı getirmek için daha fazla savaştan; özgürlüğü teşvik etmek için daha fazla yasaktan; güvenliğini garantilemek için daha fazla baskıdan bahsediliyor.

Türkiye gibi ülkelerle uzlaşmak, mevcut krizi çözmenin bir parçası değil, taktiksel bir öteleme çabasıdır. Yerel politikacılar, bir sonraki seçimlerde yerlerini koruyabilmek için, göçmenleri Avrupa statükosuna mümkün olan en az tehdit yaratacakları yerde tutmaya çalışıyorlar.

Fakat uzun vadede, baskıcı ve kışkırtıcı politikalarıyla Türk hükümetini dost edinmek, güçlendirmek ve meşrulaştırmak, çoktan sayısız yaşamı yok etmiş, halkları bütünüyle yerinden eden ve dünyayı temelden sarsan farklı krizleri uzatmaya hizmet edecektir.

Avrupa'nın Krizine Karşı Anarşist Dayanışma Notara 26 Göçmen İşgal Evi

“Suriyeli göçmenlerin Avrupa Birliği sınırlarına girdiği ilk yer olan Yunanistan'da, bütün felaketlerin yanında, belki durup rahat bir nefes aldıkları, dayanışmanın sıcaklığıyla yolculuğun geri kalanı için güç topladıkları alanlar oluşuyor. Yunanistan'daki anarşistlerin dayanışma inisiyatiflerinden biri olan Notara 26 Göçmen İşgal Evi de bu dayanışma alanlarından birisi. Meydan Gazetesi olarak, Notara 26 ile yaptığımız röportajı yayınlıyoruz.

Meydan: "Göçmenler İçin İşgal Evleri İnisiyatifi" ne zaman ve nasıl hayata geçirildi?

Notara 26: İşgal evi önce 44 Arachovis'te idi. Daha sonra, Exarchia'da beklentilerimizi tam olarak karşılayacak olan altı katlı bir bina, Notara 26'nın kullanımı için, bir grup anarşist tarafından işgal edildi. Eskiden ETEAM (Çalışma Bakanlığı) binası olarak kullanılan işgal evi, 25 Eylül 2015'te, bugünkü haliyle hayata geçti. İşgal evinde, bir ayda, yarı zamanlı çalışmayla, 1500'den fazla göçmen misafir edildi.

İşgal evine kimler sığınyor, insanlar buraya nasıl ulaşıyor ve örgütlülük nasıl işliyor?

Notara 26'da daha çok Afganistanlı ve Suriyeli göçmenler, Atina üzerinden geçişleri sırasında geçici olarak kalıyorlar. Bir grup gönüllü Victoria Meydanı'na gidiyor; çünkü burası çoğu göçmenin Pireus Limanı'na gelen gemiden indikten sonra kendilerini buldukları bir yer. Buna ek olarak, Midilli'de ve Kos'ta, oraya gelen göçmenleri işgal evine yönlendirecek gruplarla ilişki kurduk. Haftada iki kere gerçekleştirdiğimiz toplantılarda karar alma süreçleri işletiliyor. İşgal evinin temel ilkeleri; öz örgütlülük, dayanışma

ve konsensus (oybirliği) yöntemiyle karar almaktır.

Gündelik işler nasıl örgütleniyor?

Gün içinde üç saatlik vardiyalar halinde, dört-beş gönüllü inisiyatif alıyor. Gece vardiyası ise 12'den 9'a kadar sürüyor. Temizlik, resepsiyonda oturmak, erzak odasını düzenlemek, yemeğin yapılması ve sunulması organizasyonu, ana sorumlulukların arasında yer alıyor.

Notara 26'nın içerisinde ve çevresinde faaliyet gösteren gruplar veya politik örgütler bulunuyor mu?

Genel olarak, işgal evine bireysel olarak herkes katılım sağlayabiliyor. Fakat günlük mutfak sorumlulukları, Exarchia'da veya Atina'nın diğer bölgelerinde aktif olan kolektifler tarafından örgütleniyor.

İşgal evine yönelik herhangi bir devlet baskısı var mı?

17 Kasım günü çevik kuvvet polisleri Notara 26'nın dışında açıkça tehdit oluşturacak şekilde toplandılar. Her yıl bu dönemde, baskıcı bir hava estirilir ve devlet, polisiyle birlikte Exarchia Mahallesi'nde ken-

dini dayatmaya çalışır. Bu yıl da göçmenlerin evinin "kapısını çaldılar". Dayanışma gösterenler durumu şükkanlılıkla karşıladı ve Göçmen İşgal Evi'ndeki göçmenlerin güvenliği sağlandı.

Peki, Notara 26'nın binasının bulunduğu mahalleyle ilişkileriniz nasıl?

Görünen o ki mahalle çabalarımızı hoşlukla karşıladı; yemek ve kıyafet yardımlarının yanı sıra çarşaf ve yorgan desteği de sağlayarak, bizimle güçlü bir dayanışma ilişkisi kurdular. Öz-örgütlülük modeli ile işleyen diğer işgal evleriyle ve kolektiflerle de dayanışma ilişkilerimiz söz konusu.

Altın Şafak ya da başka ırkçı gruplar tarafından söz konusu olabilecek bir tehdit ve saldırıya karşı, herhangi bir öz savunma planınız ya da stratejiniz var mı?

Başka bölgelerdeki işgal evlerine saldırılar oluyor. Örneğin KKE (Yunanistan Komünist Partisi) üyeleri, Midilli'de bir göçmen işgal evine saldırdılar. Notara 26 İşgal Evi ise Atina - Exarchia'da bulunuyor. Bu bölgede, anarşist kolektifler, işgal evleri, diğer özgürlükçü ve devrimci gruplar yoğun olarak bulunuyor. Dolayısıyla faşist saldırılara karşı da bir dayanış-

ma var. Bu bölge için şu anda yakın bir tehdit görünmüyor olsa da Notara 26, gönüllüler tarafından 24 saat boyunca korunuyor.

Avrupa Birliği Komisyonu "göçmen krizi" ile ilgilenmesi karşılığında, Yunanistan devleti için 473 Milyon Avro'yu uygun gördü. Bu durum göçmenlerin yaşamlarını nasıl etkiliyor?

Bu parayla ne yapıldığı bilmiyoruz ama yapılanların göçmenlere, Yunanistan'da kaldıkları süre boyunca herhangi bir rahatlık sunmadığı kesin. Devletin, göçmenlerle ilgili gerçekçi ve insancıl bir yaklaşımı yoktur ve bu para muhtemelen polise ve devletin diğer kontrol yapılarına aktarılacaktır.

Bazı şirketler ve sivil toplum kuruluşları ayrılan bu ve benzeri bütçeleri, kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için bağış organizasyonları düzenliyor. İşgal evleri söz konusu bu durumlara karşı kendini nasıl konumlandırıyor?

Notara 26 Göçmen İşgal Evi olarak biz STK'lardan, kiliselerden veya devletle ilişkili kurumlardan gelecek hiçbir fon, para, bağış ya da yardım kabul etmiyoruz ve gelecekte de aynıını yapmaya devam edeceğiz. Dayanışma bizim silahımızdır.

Başkanın Yeni Adamları

Başkan olduğunda uygulamaya koyacağı yöntemlerin provalarını yapan Tayyip Erdoğan, seçimlerin ardından "kabineyi başkan seçer" ilkesini uyguladı.

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

Bir ABD Devlet Başkanı'nın tekrar başkan seçilmesini sağlamak için planlanan büyük kurguyu konu edinen "Başkanın Adamları" adlı filmde olduğu gibi, TC'de de politikalar "Başkanlığa giden yolda her şey mübahtır" anlayışıyla yürütülüyor.

Tayyip Erdoğan'ın başkanlık hayalleri ve bu amaçla uygulanan devlet politikaları, coğrafyada halkların yaşamlarına mal oluyor; Tayyip Erdoğan, iktidar yanlısı ana akım medyanın kanal ve sitelerinde devlet başkanı ilan ediliyor.

Erdoğan Usulü Başkanlık

Peki, uğruna her şeyin yapıldığı bu başkanlık sistemi ne anlama geliyor? Başkanlık sistemi, en kısa anlatımıyla, güçlü bir yürütme organının ve aktif bir devlet başkanının var olması demek. Bu da yürütmenin, yasamadan bağımsız ve parlamenter sisteme oranla daha aktif bir şekilde kullanılmasını içerir.

Yine de dünyadaki örneklerine bakıldığında başkanlık modelinin farklı uygulamaları vardır. Bu farklılıklar da her devletin kendi oluşturduğu siyasi gelenek ve dönemseller olarak oluştur-

duğu-değiştirdiği politikalar çerçevesinde ortaya çıkmaktadır.

Başkanlık sisteminin gündem haline gelmesiyle sistemin dünyadaki farklı uygulamalarından olan ABD, Meksika ve Fransa tipi sistemler konuşuldu, tartışıldı. TC'de ise bu sistem, diğer devletlerce uygulanan başkanlık modellerinden alınan ilhamla ve Erdoğan'ın daha fazla güç hırsıyla, iktidarını daha da güçlendirecek şekilde kurgulanmak istenmekte.

Daha şimdiden fiiliyata koyduğu uygulamalarla "alışılmıştın dışında" bir cumhurbaşkanlığı görevi icra eden Tayyip Erdoğan, geçtiğimiz haftalarda düzenlenen G-20 Zirvesi'nde TC'yi temsil ederken, yürütmenin sorumlu kanadının, yani başbakanın, görevini kullanıp, başbakanı adeta baypas ederek bir "başkan" edasıyla görüşmelere katılmıştı.

Yeni Kabine

Başkanlığını adım adım kurgulayan, başkan olduğunda uygulamaya koyacağı yöntemlerin provalarını yapan Tayyip Erdoğan, seçimlerin ardından yeni hükümetin oluşturulmasında aktif bir şekilde yer almayı

kendisine görev bildi. Yürütmenin başı olarak "Kabineyi başkan seçer" ilkesini uyguladı.

Anayasaya göre hükümetin başı olarak kabineyi belirleyecek olan Başbakan Davutoğlu, seçimlerin kazanılmasıyla rüştünü ispat etmiş bir şekilde kabineyi belirlemeye çalışsa da kabinenin belirlenmesinde oldukça etkisizdi; yani deyim yerindeyse, sevinci kursağında kaldı. Özellikle Berat Albayrak, Binali Yıldırım, Süleyman Soylu, Efkan Ala gibi isimlerin kabinede yer alması konusunda başbakan ve cumhurbaşkanı arasında çekişmelerin olduğu fazlaca konuşulsa da, nihayetinde bu isimler, Erdoğan'ın isteğiyle kabinedeki yerlerini aldı.

Çokça tartışılan isimlerden Tuğrul Türkeş, MHP'den ayrılıp AKP'ye geçişinin ödülünü alırken; Nabi Avcı ise AKP'nin "kendi neslini yetiştirme" anlamına da gelen eğitim programlarının değişmeden devam etmesi nedeniyle Mili Eğitim Bakanlığı yerini korudu. Yeni kabinenin en çok konuşulan ismi ise şüphesiz Berat Albayrak oldu ve o da Erdoğan'ın damadı kontenjanından faydalanarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na atandı.

Yeni kabine ve yeni meclis başkanı-

nın seçiminde tabiri caizse yönlendirilmesi ve yönetilmesi kolay olan kişileri ve yeni gözdelemlerini seçmeye özen göstermiş olan Erdoğan, otoritesine tehdit gördüklerini, deneyimli olsalar dahi, gözden çıkararak kabineye seçmedi. Açıkça söylemek gerekirse, güvenebileceği ve kendisine tam anlamıyla bağlı kişileri hükümette görmek istedi. Kabinede Berat Albayrak dahil kendisine yakın ve doğrudan bağlı kişilerin yer alması, yüksek tonlardan eleştirilere neden oldu.

Yapılan eleştirileri dikkate alınarak oluşturduğu, başkanlığı için gerekli politikaları oluşturacak, bunları yürütecek ve anayasasının sınırladığı alanları kendine açacak olan bu kabine; yanlısı ana akım medya tarafından "2023 Kabine"si adıyla selamlandı.

Başkanlığını henüz yasal kılıflara uyduramayan Tayyip Erdoğan uyguladığı politikalarla, yürütmenin aktif ve güçlü bir başı olduğunu ilan ediyor.

Bu nedenle de, anayasal anlamda TC başkanlık sistemine geçmi, şimdilik bilinmez ama geçildiği taktirde bu sistemin, Tayyip Erdoğan'ın hesaplarına uygun şekilde işleyecek güçlü bir başkanlığı içereceği görülüyor.

Siyasetin Yeni Sembolleri

İlyas Seyrek

ilyas@meydangazetesi.org

Her politik rejim ve/veya sistem kendisini tanımlayacak yani kendi kimliğini oluşturacak ve görünür kılacak dil, sembol ve değerler üretir. Sistem, bu politik dil, kavram, sembol ve değerlerle kendini tanımlar. Semboller de sistemin kendisini meşrulaştırmasında, kendi söylemini oluşturmasında ve yaygınlaştırmasında bir araç işlevi görür.

Kullanılan politik semboller oldukça "anlam" yüklüdür. Semboller bu anlamlarını toplumsal, kültürel, ekonomik ve ideolojik zeminlerden alır.

Semboller, iktidarlar tarafından politik aktörleri manipüle etme amacıyla kullanılabilir. Özellikle de temsili demokraside "halkın" oyuna talip olanlar, oluşturduğu sembollerle özellikle de ürettikleri manevi değerlerle politik bir aktör olmaya çalışan seçmenin manipüle olmasını sağlamak, böylece kendi iktidarını oluşturmak ve sağlamlaştırmak ister.

Sistemin Değişmesi ve İçerdiği Anlam

Filiyatta Tayyip Erdoğan tarafından uygulanmaya başlanan başkanlık sisteminin anayasal düzenlemelerden de geçmesi, 92 yıllık TC tarihinde ilk kez, devletin yönetim sisteminin değişmesi anlamına geliyor. İçerisinde bulunduğumuz bu dönemde, 92 yıl boyunca, TC'de bir devlet ve yönetim kültürü oluşturmuş olan parlamenter sistem sorgulanıyorken; yerine "güçlü" bir yü-

rütme ve o yürütmenin başında yer alacak "bir o kadar güçlü" bir başkan öneriliyor.

Bu da, parlamenter sistemin yarattığı politik kültürün etkisiyle oluşan sembol, değer ve ritüellerin yerini, başkanlık sisteminin sembol ve değerlerine bırakması demek oluyor.

Kendisine 2023 ve "Yeni Türkiye" hedefleri koyan ve devletin yönetim sisteminde köklü bir değişiklik yaparak başkanlık sistemine geçmek isteyen iktidar, önceki sistemi, değer ve sembolleriyle birlikte değiştirme niyetinde.

Bu nedenle de, daha sistem değiştirilmeden, hali hazırda var olan sistemin değerleri değiştirilmeye başlandı. Cumhurbaşkanlığının ve yürütmenin uygulamalarında yeni ritüeller oluşturulurken, yeni sistem siyasi alandaki yerini yavaşça almaya başladı.

Kullanılan Semboller

İktidar, Osmanlı kültür ve değerlerinden beslendiğini vurgulayan ve coğrafyadaki devletlerin hamisi olmaya çalışan anlayışla, muhafazakâr toplumun kültürel değerleri üzerinden meşru bir yapı oluşturmaya çalışıyor.

Özellikle, Ahmet Davutoğlu, Dışişleri Bakanı olduğu dönemde, İngiltere'nin kurduğu Milletler Topluluğu örgütünü örnek göstererek,

TC'nin de Osmanlı Milletler Topluluğu kurabileceğini açıklamıştı. Bunun ardından başka bir konuşmasında da "Türkiye önümüzdeki 12 yıl içinde cihan devleti olacaktır" dediği için, TC'nin o dönemdeki dış politikaları, Neo-Osmanlılık ile çokça ilişkilendirilmiştir.

Osmanlıcanının liselerde ders olması için yapılan çalışmalar, "İsteseniz de istemeseniz de Osmanlıca öğretilen" açıklamaları, "Osmanlı mirasına sahip çıkıyoruz" algısıyla Osmanlı devleti ve sembolleri üzerinden kendi iktidarını ve politikalarını kabul ettirmeye başladı.

Erdoğan'ın, "Eski Türkiye'nin kuruluşundan itibaren var olan ve "kuruluşun değerleri"ni taşıyan, Cumhurbaşkanlığı'na ait Çankaya Köşkü yerine Ankara Beştepe'de yapılan -İslam ve Osmanlı sembollerinden- "Küllüye"yi (Saray) kullanmaya başlaması; sistemi değerleri ve kökleriyle değiştirmekte kararlı olduğunun bir göstergesi.

Sembollere fazlaca önem veren Erdoğan kendi iktidarının bir sembolü olan Saray'a da oldukça fazla anlam yükleyip sarayını meşru kılmak için "Yabancılar burayı (Saray'ı) görünce 'Haa burası büyük bir devlet diyor" şeklinde konuşmuştu.

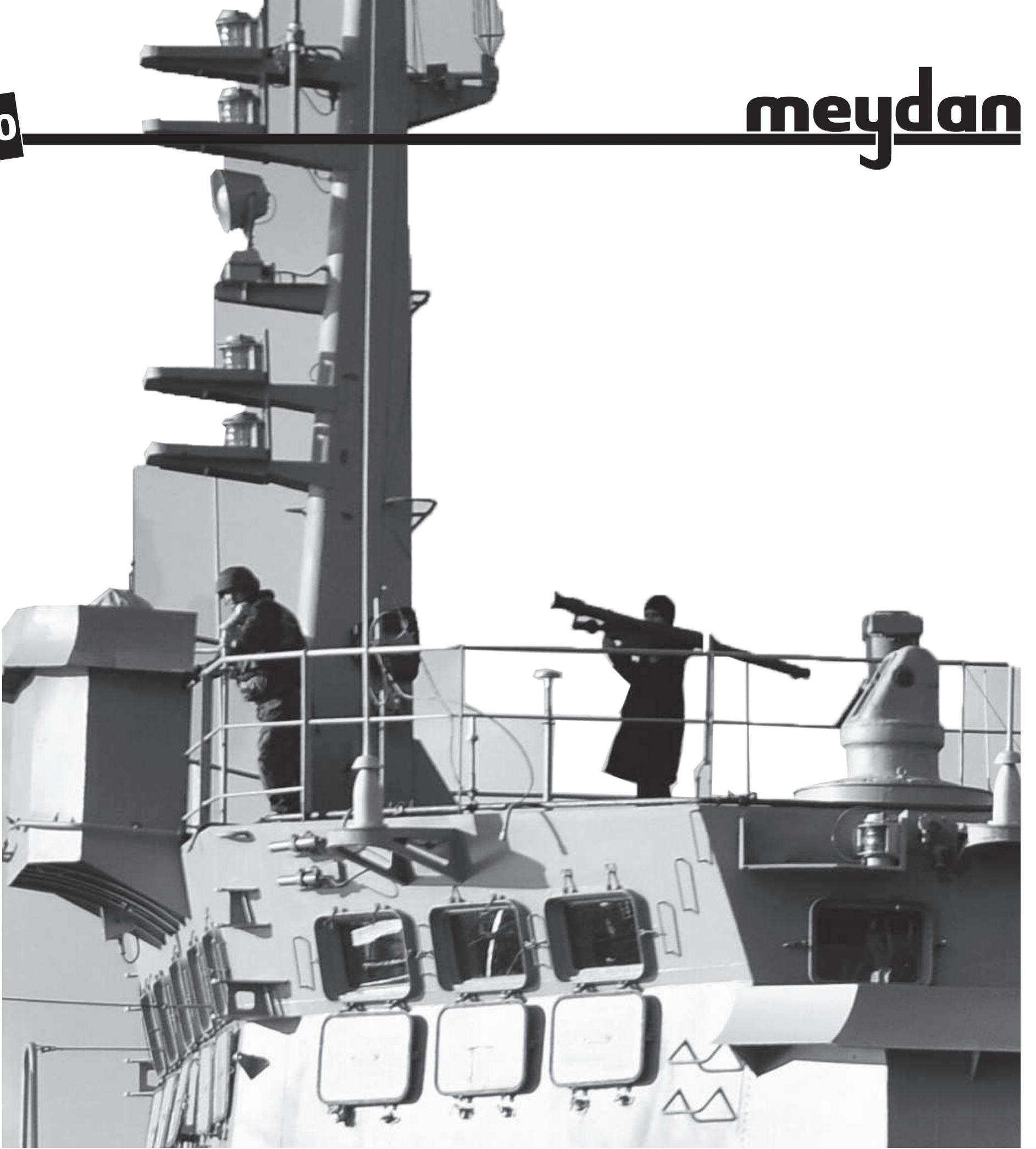
Sembollerin, toplumsal hayatın her alanına girebilmesi ve benimsenmesi için politikalar yürütüldü ve yürütülmeye devam ediyor. Sem-

bollerin futbol ayağında ise sahnede Osmanlıspor yer alıyor.

İktidarın bolca kullandığı bu güç ve "Osmanlı" sembollerinin taraftarlarınca benimsenip sahiplenildiği de 7 Haziran öncesi milletvekili aday adaylarının propagandalarını padişah kostümleriyle çekti oldukları fotoğraflarla yapmalarından anlaşılıyordu.

Erdoğan, başkanlığına karşı çıkanlara da ayrıca "milli değerler" üzerinden seslenmeyi bildi. TC'nin kurucusu ve bu yüzden de "milli" bir "değer" olarak görülen Mustafa Kemal'in uygulamalarında başkanlık sisteminin var olduğunu söyleyerek kendi uygulamalarını kabullendirmenin başka bir "sembol"ünü ortaya koydu. Bunun yanı sıra yarattığı ortak düşmanlar nedeniyle de "milli" hisler oluşturarak, ortak düşmana karşı olan kendisini sembolleştirmeye çalıştı.

Başkanlığının gerektirdiği otorite ve kendisini konumlandığı statü gereği umursamaz uygulamalarla gündem olan ve umursamaz bir dil kullanan Erdoğan, tartışılmaz kıldığı konumu ile istediği kişi ve olaya öfkeleniyor ve hırçınlaşabiliyor. Böylece Erdoğan başkanlığını; gerek yasal düzenlemeleri yapmada ihtiyacı olan "halk" desteğini sağlamak için sembollerle, gerekse başkanlığına karşı olanlara kurduğu otoritesi ve zorbalıklarıyla kabullendirme çabasını sürdürüyor.

Lazkiye'nin Doğusu Fırat'ın Batısı

Emrah Tekin

emrahtekin@meydangazetesi.org

Rusya'ya ait bir savaş uçağının TC tarafından düşürülmesinin ardından, Suriye'de 2011'den bu yana süren savaş, bölgeye müdahil olan devletlerin aralarındaki gerginliklerle daha da karmaşık bir boyuta evrildi. Geçtiğimiz eylül sonlarında savaşa Esad lehine aktif olarak katılan Rusya, ABD öncülüğünde 2014 yazında oluşturulan IŞİD karşıtı koalisyonun aksine, "ayrım gözetmeksizin" tüm muhaliflere yönelik hava operasyonlarına başlamıştı. Gerçekleştirdiği hava saldırıları ile savaşın dengelerini rejim lehine değiştirmeye başlayan Rusya'nın bu operasyonlarının, özellikle ABD'de yarattığı rahatsızlık ise, "saldırıların IŞİD'e odaklanmaması"ndan kay-

naklanıyordu. Rusya'nın, İran ve Hizbullah'ın yanı sıra bölgedeki ezeli müttefiklerinden Şam yönetimiyle elini güçlendiriyor oluşu, bu sonu gelmeyecekmiş gibi görünen "Vekaletler Savaşı"nda TC başta olmak üzere ABD ve bazı batılı devletlerin de tepkisini çekti.

Geçtiğimiz ay içinde düzenlenen devletler arası zirve görüşmelerinde ise (G-20, Viyana Görüşmeleri, TC-AB Zirvesi, İklim Zirvesi) ana gündem maddesi; Suriye Savaşı ve savaşın etkisiyle ortaya çıkan, AB devletlerini "rahatsız eden" Suriyeli göçmenler meselesiydi. Yine kasım ayında gerçekleşen Paris Katliamı sonrası bölgedeki savaşın sonuçla-

rından biri olarak "Avrupa kapılarına dayanan", -aslında devletlerce üretilmiş- IŞİD odaklı cihatçı terör eylemleri de, batılı devletleri Suriye savaşı ve göçmenler konusunda acil önlem almaya itiyordu.

Güvenli Bölge'de Kaybeden, Göçmen Tehdidinde Kazanan

TC devletinin bölgedeki "vekillerin" nisan ayında gerçekleşen İdlib işgali sonrası iktidar çevrelerinde oluşan moral üstünlüğü, Tel Abyad/Grê Spî'nin Kürtlerce özgürleştirilmesi ile son buldu. Doğudaki Cizire ve Kobanê kantonlarının toprak bütünlüğünü sağlayan bu hamle sonrası, TC devleti cenahında "Fırat'ın

batısı kırmızı çizgimizdir!" içerikli bir tehdit argümanı gelişti. Fırat nehri'nin batısında bulunan ve TC sınırında IŞİD'in kontrolündeki Cerablus'un merkezinde yer aldığı bu bölge için ABD'ye güvenli ve uçuşa yasak bölge oluşturulması çağrısı yaptı. Esasen bölgenin demografik yapısını Kürtler aleyhine değiştirmeyi amaçlayan bu öneri, son olarak G-20 Zirvesi'nde ABD tarafından net bir dille reddedilirken; uçuşa yasak bölge önerisi ise, son Rus hava operasyonları sonucu TC aleyhine de-facto bir uçuşa yasak bölge oluştuğu gerçeğini ortaya çıkardı.

Öte taraftan eylül ayından itibaren başlayan AB sınırlarına yönelik

göçmen hareketliliği, TC tarafından devletin çıkarına bir politika olarak kullanılmakta gecikmedi. Erdoğan'ın "Türkiye'deki 2.2 milyon Suriyeli Avrupa'ya yürürse ne olacak?" sorusu, özünde bir sorudan çok AB devletlerine yönelik üstü kapalı bir şantajdı. AB tarafından bu şantaj "görülerek" kısa sürede bir TC-AB zirvesi toplandı. Devlet iktidarının iç politika malzemesi olarak kullanılabileceği "yılda 3 milyar euro yardım, vize serbestisi" görünümünde aslında "göçmenlere gardiyanlık" içerikli, TC lehine bir dizi taviz politikası geliştirildi. AB müzakerelerinde uzun zamandır açılmayan fasıllar açılıverdi. Kuzey Kürdistan'da 7 haziran sonrası yoğunlaşan sistematik katliamlar görmezden gelindi. TC devletine AB tarafından yöneltilmekte olan "otoriterlik, demokrasi, insan hakları" eleştirileri de bir tarafa bırakıldı; devletlerin çıkar politikalarına, savaş mağduru göçmenlerin yaşamları malzeme edildi.

Fırat'ın Batısında Ne Var?

Suriye özelinde "Şam birkaç haftaya düşecek" politikası çokeli çok olan TC, bölgedeki müdahilliğini, geçtiğimiz nisan ayından bu yana güçlendirdiği, Suudi Arabistan-Katar ekseninde kurduğu ittifakla sürdürmeye çalışıyor. Bu ittifakın ve TC'nin de desteklediği Ahrar-uş Şam, An-Nusra gibi El-Kaide türevli örgütlerin baskın birer bileşeni olduğu Fetih Ordusu'nun nisan ayında rejimin güçlü merkezlerinden İdlib'i ele geçirmesiyle, TC'nin bölgede elini güçlendirdiği algısı oluşmaya başlamıştı. Devletin resmi haber ajansı AA'da, Fetih Ordusu güçlerinin şehre girişi zafer edasıyla verildi. Yine devlet iktidarına yakın medyada ise Şam rejiminin, hakimiyetini şehrin bir yarısında korumakta olduğu Halep, "müstakbel 82.vilayet" olarak haberleştiriliyordu.

"Düştü düşecek" iştahıyla ellerin ovuşturulduğu Kobanê politikasında yaşanan hezimet sonrası ortaya çıkan bu tablo, TC'nin Suriye politikasının açmazdan kurtulduğu izlenimini verse de; Kürtlerin Tel Abyad/Grê Spî hamlesi TC'nin planlarını alt-üst etti.

Tel Abyad/Grê Spî'nin özgürleştirilmesi

sonrası Suriye sınırı hattı boyunca yekpare bir Rojava Kürdistanı görme kabusu yaşayan TC devleti, önce medyası ve karar vericileri aracılığıyla "kırmızı çizgi" olarak belirlediği IŞİD kontrolündeki Cerablus'ta Kürtler tarafından Arap ve Türkmen nüfus için "etnik temizlik yapıldığı" propagandası yaparken, diğer taraftan da Suriyeli göçmenleri iskan edeceği yalanıyla cihatçı çeteleri daha rahat destekleyebileceği bir güvenli bölge kurma politikası yürüttü. Ancak bunların dışında asıl dert, devletsiz bir model olarak "kötü bir örnek olan" Rojava'nın üç kantonunun toprak bütünlüğü sağlama ihtimaliydi.

Diğer devletler bazında Cerablus'un IŞİD'den temizlenme olasılığı karşısında ortaya çıkacak toprak bütünlüğü ise, Kerkük-Afrin-Lazkiye hattında Başur Kürdistanı petrolerini ilgilendiren alternatif petrol sevkiyat hattı olasılığını ortaya çıkarıyor. Bu da, şu anda petrol transpercisi bir devlet olan TC'nin, Kerkük-Ceyhan hattını işlevsizleştirme ihtimalini doğuruyor.

Vekaletler Savaşı'nda Vekilsiz Kalmak

TC devletinin de mezhepçi-milliyetçi politikalarıyla baş aktörlerinden biri olduğu Suriye'deki savaş, 2011 yılı başlarından bu yana bölgede çıkarları bulunan devletlerin Şam rejimine karşı savaşmak için belirledikleri "vekilleri" aracılığıyla sürüyordu. İç savaşın ilk yıllarında ABD'nin kullanmayı sevdiği ılımlı muhalif tanımına uyan ÖSO'nun içinden çıkan irili ufaklı grupların selefi-cihatçı bir çizgiyi benimsemesi, zamanla ABD'yi bu gruba karşı mesafeli bir tutum almaya itti. Dahası, süreç içinde ÖSO "fiilen" savaşta bir özne olmaktan çıktı. TC ile ortak olarak giriştiği 500 milyon dolar bütçeli "eğit-donat" projesinin de ekim ayında bizzat Savunma Bakanlığı'nca "çöktüğünün" ilan edilmesi, ABD'yi bu vekaletler savaşında fiilen vekilsiz bıraktı. Savaşın çeşitli dönemlerinde (Ağustos 2013'te Doğu Guta'daki sarin gazlı katliamda olduğu gibi) TC devletinin de teşvikiyle savaşa müdahil olmasına ramak kalan ABD, bölgedeki varlığını "askerinin postalını yere değıdirmekten" hava operasyonlarıyla sürdürmeyi tercih ediyor. 2014 yılı yazında IŞİD'in Irak'taki Musul kentini ele geçirmesiyle oluşturduğu IŞİD karşıtı koalisyon ise hava saldırılarını

Suriye'den çok Irak'ta yoğunlaştırıyor.

IŞİD'e karşı hava saldırılarıyla yoğunlaşan bu operasyonlar, IŞİD tarafından ABD başta olmak üzere tüm batılı devletlere karşı, sempati-zanlarını buldukları ülkede cihada çağırarak bir tepkiyle karşılandı. Paris katliamı benzeri "merkezden bağımsız" lokal saldırıları içeren bu çağrı, geçtiğimiz günlerde California'daki katliamla bir anlamda karşılığını buldu. Sosyal medya hesaplarında IŞİD yanlısı paylaşımlarda bulunan kişilerce gerçekleştirilen saldırıda, 14 kişi yaşamını yitirdi.

Eski Dostlar Düşman Oldu: Rusya-TC Gerilimi

24 Kasım sabahı Suriye'nin kuzeyindeki sınırda TC F-16'larınca düşürülen Rus uçağı, iki devlet arasındaki ilişkileri belki bir daha düzelmek üzere bozdu. Yakın bir zamana kadar enerji başta olmak üzere Rusya ile bir çok ticari ortaklığı bulunan TC, yaşanan bu kriz sonrası ekonomik ve siyasi bazı yaptırımlarla karşı karşıya kaldı. Daha da ötesi, Putin'in G-20 zirvesinde sinyallerini verdiği IŞİD'e destek veren devletlere dair belgelerin TC ile ilgili olanları, bizzat Rus Savunma Bakanlığı'nca dünya medyası ile paylaşıldı. IŞİD'in özellikle Irak'ta kontrolü altında bulunduğu bölgelerden TC topraklarını kullanarak yaptığı sevkiyat rotası, Erdoğan'ın oğluna atıfta bulunarak yayınlandı. Amaçlanan, küresel devletler arasında TC'yi son zamanlarda karşı karşıya kaldığı cihatçı teröre destek veren ülkelerden biri olarak teşhir etmekte.

Ekonomik yaptırımlar ise TC'nin önümüzdeki dönem, zaten kırılan olan ekonomisini zorda bırakabilecek potansiyel taşıyor. Türk Akımı adı verilen ve 2014 sonlarında Rusya'nın Batı'ya karşı Ukrayna krizi sonrası tehdit olarak sürüme soktuğu proje dahil bir çok ekonomik ortaklık durduruldu. TC'nin ihracat rakamlarında önemli bir yere sahip olan Rus pazarı aynı şekilde kapandı. Rusya'nın bu yaptırımları karşısında ise TC, Rusya'dan gelecek olası bir doğalgaz kesintisi için alternatifler üretmeye çalıştı. Elbette ilk akla gelen devletlerden biri, ilişkilerde "aradan su sızmayan" Katar oldu. TC Cumhurbaşkanı Erdoğan, Paris'teki İklim Zirvesi sonrası rotasını Katar'a çevirerek Botaş ile Katar Petrol arasında yeni bir doğal gaz anlaşması imzaladı. TC'nin alternatif arayışları çerçevesinde Azerbaycan ve Türkmenistan seçenekleri gündeme geldi.

TC devleti cenahında söz konusu kriz iç politikada ise,

son dönemlerde devlet eliyle yükselen milliyetçi dalgaya paralel olarak Rus uçaklarının muhalif Türkmenleri bombaladığı iddiasıyla hamaset söylemine evriltildi. Bazı muhalif gazetecilerin tutuklanma gerekçesi olan MİT TIR'ları haberleri ile gündeme gelen MİT destekli ve bu coğrafyadan giden ülkücü-faşistlerin de aralarında olduğu muhalif Türkmenlerin bölgedeki varlığının niceliği soru işareti olarak ortada dururken; yine aynı bölgede An-Nusra saflarında Rus pasaportlu çok sayıda Kafkas kökenli cihatçının olduğu biliniyor. Ayrıca yine MİT-TC destekli Ahrar-uş Şam örgütü ile Fas'lı selefilere oluşan tugaylar da bölgede ağırlıkla bulunuyor.

Devletlerin Çıkar, Halkların Yaşam Savaşı

Bölgeye dair devletlerin çeşitli çıkarları gereği sürdürdükleri politikaların sonuçları; katliam, göç, yıkım ve yoksulluk olarak ortaya çıkıyor. Bu devletlerden TC, savaş başından beri, Suriyeli göçmenleri kullanarak iç politika malzemesi yapıp mezhepçi bir kışkırtmaya tabi tuttu. Bu kışkırtmada elbette Katar doğal gazının Suriye toprakları üzerinden transferi konusundaki anlaşmazlıkta, yine mezhepçi saiklerle Katar-Körfez ittifakından yana saf tutmasının da payı var. Son süreçte ise TC devletinin bu söz konusu mezhepçi tutumuna, Rojava Devrimi ve Kürt düşmanlığı üzerinden milliyetçilik eklenmiş durumda. Bu tutuma dair son Rusya gerginliği üzerinden geliştirdiği "Türkmen kardeşlerimiz" söylemi ise, yakın zamanda IŞİD ve An-Nusra çetelerinin gerçekleştirdiği Türkmen katliamlarına karşı takınılan "sus-pus" tutum hatırlandığında, devletlerin samimiyetsizlik gerçeği duvarına çarpıyor.

Bölgeye dair "tasarruf geliştiren" devletlerden Rusya ise, babadan oğula hanedanlık sultanı altında 40 yıldan fazla süredir Suriye halklarını baskı altında yöneten rejime desteğini, enerji politikalarına dair çıkarları çerçevesinde veriyor. Bu çıkarlar çerçevesindeki desteğini ise, savaş fiilen dahil olarak arttırmış durumda. Çeşitli dönemlerde savaşa dair tutumunu ve önceliklerini Esad iktidarının gidişi, son dönemlerde ise "IŞİD'e karşı" olarak belirleyen AB ve batılı devletler ise, göçmen krizi sırasında 180 derecelik bir politika değişikliği ile düne kadar "sert eleştiriler yönelttiği" TC ile ilişkilerini yine "devletçi çıkarlar" temelinde ısıtma çabasına giriyor.

Tüm bu çıkarlar çerçevesinde devletlerin politikaları dönemsel farklılıklar gösterse de, Suriye halkları bu politikalarından payını yoksulluk, göç ve ölüm olarak alıyor. Suriye'de savaş, küresel devletlerin çıkarları ile halkların yaşam mücadelesi arasında sürüyor.

TAHİR ELÇİ'NİN FAİLİ MEŞHUR

Hepimiz Elçi'

28 Kasım

Amed Baro Başkanı Tahir Elçi, Dört Ayaklı Minare önünde devlet tarafından katledildi.

Amed Sûr'da Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı toplanan halkın Şêx Saîf Meydanı (Dağkapı) ve Ofis semtindeki eylemlerine polis saldırdı. Sûr'da sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

HDK İstanbul'un çağrısıyla Taksim Galatasaray Meydanı'nda Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı gerçekleştirilmek istenen eyleme polis defalarca saldırdı. Yapılan her saldırıda halk, "Katil devlet hesap verecek" sloganlarıyla tekrar toplandı. Aralarında HDP, HDK bileşenleri, Devrimci Anarşist Faaliyet'in bulunduğu devrimci kurumlar, tüm saldırılara rağmen basın açıklamasını gerçekleştirdi.

Ankara Konur sokakta Tahir Elçi için eylem gerçekleştirildi.

Adana Emek ve Demokrasi Güçleri, Tahir Elçi için yürüyüş gerçekleştirdi.

Kıbrıs Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Tahir Elçi için eylem gerçekleştirildi.

29 Kasım

Tahir Elçi'nin cenazesini hastane morgundan alan halk, "Em te ji bir nakin, Seni unutmayacağız" pankartıyla Koşuyolu Parkı'nda gerçekleştirdiği anmanın ardından yüz binlerin katılımıyla Yeniköy mezarlığında Tahir Elçi'yi sonsuzluğa uğurladı.

Mersin-Pozcu halkı Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı yürüyüş gerçekleştirdi.

HDP İstanbul Güngören İlçe teşkilatı Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı basın açıklaması gerçekleştirdi.

İstanbul-Avcılar halkı, Tahir Elçi için yürüyüş gerçekleştirdi.

Gökhan Soysal

A na akım medyanın en çok izlenen televizyon kanallarından birinde, "Bazı eylemleri terör niteliğinde olsa bile PKK silahlı siyasal bir harekettir. Siyasal talepleri olan, çok ciddi bir desteği olan bir siyasal harekettir" diyen Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi, bu açıklamasından bir buçuk ay sonra, "Çatışmalar bu alandan uzak olsun" dediği yerde katledildi.

Tahir Elçi'nin öldürülmesinden sonra sosyal medyada, onu tanıyanlar veya avukatlık alanında onun dayanışma gösterdiği kişiler, Elçi'den bahsederken birçok defa Hrant Dink benzetmesi yaptı. Tahir Elçi öldürülürken sergilenen senaryo, daha önce Hrant Dink -devletin birçok ajanının da katıldığı- örgütlü bir şekilde katledildiğinde de görmüştük.

Peki, yargısız infazların, gözaltında kayıpların, faili meçhul cinayetlerin ve köyleri yakılanların avukatlığını yapan Elçi'nin katli nasıl bir sürecin parçası?

Yazının başında da vurgulanan sözler üzerine, Tahir Elçi'nin devlet tarafından, devletin kendi koyduğu kurallara dahi riayet edilmeden gözaltına alınmasıyla başladı aslında bu örgütlü cinayet süreci. Yaptığı konuşma sebebiyle hakkında soruşturma başlatıldığını basın yoluyla öğrenen Elçi, ifade vermeye gitmek için çağırılmayı bekliyordu. Ancak mahkemenin iddiasına göre "yurt içinde saklanan" Elçi, Diyarbakır Barosu'na gece saat 02:20'de düzenlenen "baskın"la gözaltına alındı. Neresinden tutarsanız elinizde kalacak olan bu senaryoyla birlikte Tahir Elçi, henüz hakkında bir

dava bile açılmamışken, cezalandırılmak isteniyordu. Devlet, milyonlarca izleyicisine şov yaparcasına, Elçi'nin cezasını infaz etmeye niyetleniyordu.

Savcının, Elçi'yi mahkemeye sevk isteyip istemeyeceği henüz açıklanmamışken; savcının kararı her nasılsa kendisine malum olan Adalet Bakanı, Elçi'nin mahkemeye sevk edileceğini söylüyordu. Düzenlenen şovun gerektirdiği şekilde hâkim karşısına çıkan Tahir Elçi, herkes kadar kendisinin de şaşıracağı bir kararla tutuklanmadı. Mahkeme, Elçi'ye yalnızca yurtdışına çıkış yasağı getirmiş; Elçi de "hukuk kurallarının daha farklı uygulandığı" Kürdistan'a geri dönmüştü.

Bir yandan da ana akım medyada Tahir Elçi'ye dönük linç kampanyası hız kesmeden sürüyordu. Elçi'yi programına davet eden sunucu kendi köşe yazısında söz konusu açıklamayı reddediyor; Türkiye Barolar Birliği bir baro başkanının bu şekilde gözaltına alınmasına dair söz söylerken bile Elçi'nin "görüşlerine katılmadığını" vurguluyordu.

Tahir Elçi'nin amacı, doğru görüldüğünü/bildiğini görünür kılmaktı. Elçi'nin bu inançlı ve mücadelecî tavrı, zaten yaşantısının bütününde de söz konusuydu. Avukat olduktan sonra insan hakları alanında çalışmalar yürütmesi "yüzünden" 30 meslektaşıyla birlikte devlet eliyle işkencelere maruz kalmış, buna rağmen mücadelesinden bir an geri adım atmamıştı. Can güvenliği olmadığından memleketi Cizre'yi terk etmek zorunda kalsa da, bu mücadelesini Amed'de de sürdürmüştü. 1993 yılında Diyarbakır'ın Lice ilçesinde 16 kişinin öldürülmesi, 1993-1995 arası Cizre'de 21 kişinin katledilmesi dâhil onlarca "faili meçhul" vakasında yürüttüğü mücadelesiyle tanınıyordu Elçi.

Öyle ki onun kritik hamleleri, zamanaşımının dolmasına bir gün kala, devletin hukuk şovunun tüm seyrini değiştirdi. "Devlet benim" diyen birçok asker onun takip ettiği davalarda sanık sandalyesine oturdu.

Ama Tahir Elçi'yi ölüme götüren süreç son 1,5 ayda başlamadı. Yalnızca hızlandı demek daha doğru olur. Devletin tüm "yasal ve yasadışı uygulamalarıyla" yaşam hakkının yok edildiği Kürdistan'da, Elçi'nin adaletin peşine düşmüş olması, pek çok kişinin dikkatini çekti ve nefretini körükledi; elbette devletin de. Ancak Elçi'nin cenazesi için coğrafyanın dört bir yanından Amed'e gelen on binlerce insan, tüm bu nefrete karşı öfkeyle direndi; devletin kolluklarının tüm engellemelerine rağmen hesap sormaktan vazgeçmedi.

Kürt halkının "Barış elçimiz" dediği Tahir Elçi'nin böylesi bir cinayetle yaşamını yitirmesi, körüklenen nefretle göz göre göre planlanan ölümü, özellikle bölge halkı için bir dönüm noktası oluşturabilir. Meslek hayatı boyunca faili meçhullerin aydınlatılması, katillerin yargılanması için mücadele eden Elçi'nin -faili son derece meşhur bir şekilde- katledilmesi, katliamlar tarihinde asla unutulmayacaktır.

Hepimiz Tahir Elçi'yiz, Öldürmekle Bitmeyiz.

Yüz, Öldürmekle Bitmeyiz

İstanbul-Kartal'da Tahir Elçi için eylem gerçekleştirildi. Ahmet Şimşek Koleji önünde toplanan, aralarında Devrimci Anarşist Faaliyet'in de bulunduğu devrimci kurumlar yolu trafiğe kapatılarak Kartal Meydanı'na yürüyüş gerçekleştirdi. Gerçekleştirilen basın açıklamasından sonra Tahir Elçi ve Kürdistan'da sokağa çıkma yasaklarının, katliamların yaşandığı Nisêbîn, Farqîn, Geve, Cizîr ve Dêrik için oturma eylemi yapıldı.

Aydın-Söke ve Didim'de halk, Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı anmalar gerçekleştirdi.

İstanbul-Avcılar halkı, Tahir Elçi için yürüyüş gerçekleştirdi.

30 Kasım

Tahir Elçi için yaklaşık 200 avukat Bakırköy Adalet Sarayı'nda eylem gerçekleştirdi.

Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı Cizîr'de eylem gerçekleştiren halka saldıran polisler, Hacı Sasur'u katletti.

Cizîr'de polisin zırhlı araçtan açtığı ateş sonucu Abdullah Cilasun isimli çocuk ağır yaralandı.

Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı Wan'da yürüyüş gerçekleştirildi.

Batman Üniversitesi Özgür Öğrenci Derneği ve DEM-GENÇ, Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı yüzlerce öğrencinin katılımıyla yürüyüş ve basın açıklaması gerçekleştirdi.

Antep Üniversitesi'nde Tahir Elçi'nin katledilmesine ve Kürdistan'da yaşanan katliamlara karşı yürüyüş yapıldı.

İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Yerleşkesi'nde Tahir Elçi için anma düzenlendi.

İTÜ'de DEM-GENÇ'in çağrısıyla Tahir Elçi'nin katledilmesi protesto edildi.

1 Aralık

Bedîs Eren Üniversitesi'nde Tahir Elçi için yürüyüş gerçekleştirildi.

İğdir'da DEM-GENÇ'in çağrısıyla Tahir Elçi için eylem gerçekleştirildi.

Edirne'de HDP'nin çağrısıyla eylem gerçekleştirildi.

Wan'ın Elbak ilçesinde, Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı kepenk kapatma eylem yapıldı.

2 Aralık

Roboskili anneler Tahir Elçi'nin mezarını ziyaret ederek karanfil bıraktı.

Ankara Barosu, Tahir Elçi'nin katledilmesini Ankara Adliyesi önünde protesto etti.

ÇHD Mersin Şubesi Tahir Elçi'nin katledilmesine karşı Mersin Adliyesi'nin bahçesinde oturma eylemi yaptı.

3 Aralık

Tahir Elçi için yaklaşık 150 avukat Anadolu Adalet Sarayı'nda eylem yaptı

4 Aralık

İHD İzmir Şubesi, düzenlediği "yaşam nöbeti"nde bu hafta, katledilen Tahir Elçi'yi andı.

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Hukuk öğrencileri basın açıklaması yaptı.

Riha/Urfa'nın Siverek ilçesinde Tahir Elçi'nin katledilmesi protesto edildi.

5 Aralık

Kırşehir'de HDP'liler Tahir Elçi için anma eylemi düzenledi.

Antep, Emek ve Demokrasi Güçleri'nin çağrısıyla Tahir Elçi'nin katledilmesini protesto etti.

Cumartesi Anneleri 558. haftalarında, gözaltında kaybedilenlerin avukatı, cezasızlıkla mücadelenin kararlı takipçisi Tahir Elçi'yi katledenlerin cezasız kalmaması ve bu saldırının tüm ayrıntılarıyla açığa çıkarılması için Galatasaray Meydanı'nda eylem gerçekleştirdi.

Aziz Güler Sonsuzluğa Uğurlandı

Kobane'de IŞİD çetelerine karşı savaşırken yaşamını yitiren ve TC devleti tarafından cenazesinin sınırdan geçişi 59 gün boyunca engellenen Aziz Güler, 22 Kasım'da İstanbul'da defnedildi. Gazi Cemevi'nde başlayan törenin ve binlerce kişinin katıldığı yürüyüşün ardından cenaze Gazi Mezarlığı'nda toprağa verildi. Güler'in cenazesinde gerçekleştirilen anmada babası, "Azizler ölmez, devrimciler ölmez" diyerek oğlunu ve IŞİD'e karşı savaşırken yaşamını yitiren tüm devrimcileri andı, cenazeye katılan herkese mücadeleyi büyüterek hesap sorma çağrısı yaptı.

Serdar Ben Anmasına Polis Saldırdı

10 Ekim'de gerçekleşen Ankara Katliamı'nda yaşamını yitiren İnşaat-İş Sendikası üyesi Serdar Ben için, 29 Kasım'da Gazi Mahallesi'nde gerçekleştirilen anma ve yürüyüşe polis saldırdı. Saldırıya rağmen yeniden toplandı, Serdar Ben için Gazi Cemevi'nde 40 yemeği verildi.

Tekin Aslan ve Erol Ekici için Anma Gerçekleştirildi

Ankara'da patlayan bombalar sonrasında yaşamını yitiren İnşaat İş Sendikası üyesi Tekin Arslan ve Erol Ekici için, 21 Kasım'da Kartal Cemevi'nde anma ve 40 yemeği düzenlendi. Bir hafta öncesinde ise Erol Ekici, Erzincan merkeze bağlı Beşsaray Köyü'nde ailesi, dostları ve yoldaşları tarafından mezarı başında anıldı.

Devletin Gelişi de Gidişi de Korkusundandır

Serhat Budak

serhat@meydangazetesi.org

"Bak, bu Erdoğan'ın eseridir. Erdoğan baksın! Zavallı halkı ne hale getirdiğini görsün! Bir göz odada, altı güne dayanamayıp intihar eden... Ve bu da zavallı annesidir. Dünya baksın, görsün! Erdoğan, Esedullah Timi'yle Nisêbîn girmiş! Allahsızlar Nisêbîn'e girmişler..."

Mêrdîn'in Nisêbîn ilçesinde, 20 Kasım günü sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Sokaklar, devletin askerleri, tankları, panzerleriyle talan edildi. Yağdırılan bombalarla, doğrudan hedef alınarak açılan ateşlerle, bir halk, devlet eliyle yine katledilmek istendi. Nisêbîn'de süren sokağa çıkma yasağı sebebiyle, engelli annesini altı gün boyunca hastaneye götürmeyen Emin Öz, evinde kendini astı. İşte yukarıda yazılı olan cümleler de, Öz'ün ölümünü belgeleyen bir komşusunun ya da akrabasının kaydettiği görüntülerde sarf ettiği sözlerdi.

Devlet korktuğunda... İlçeye giden tüm giriş-çıkış noktaları, aynı devletin kollukları tarafından tutulur. Ardından, sokakta kalanın ne olursa olsun "imha edileceği" şekilde, sokağa çıkma yasağı ilan edilir. Yüksek

binalara yerleştirilen keskin nişancılar, hedef ayırt etmeksizin, çocuk, genç, yaşlı, kadın, erkek... katleder.

Devlet korktuğunda... Sıkıyönetimin uygulandığı bölgede bulunan evler ve iş yerleri ayırım gözetmeden ve içinde kim olduğuna bakılmadan yakılır, yıkılır.

Devlet korktuğunda... Keskin nişancılar ya da profesyonel katiller, evinin önündeki merdivenlerde otururken beş çocuk annesi bir kadını da; yerde yatan yaralıya yardım etmeye çalışan 75 yaşındaki bir kadını da katleder. Katledilenler sokaklarda teşhir edilir, yakılanların başında halay çekilir, kentin tüm duvarlarına ırkçı nefret kusan yazılar kazınır. Sokaklarda panzerler, akrepler, TOMA'lar, tanklar... Günler boyu kesilen su, elektrik...

Devlet korktuğunda... Yiyecek yoktur; yemek pişirmek için bahçede yakılan ateşe atılan bomba vardır. Hastane yoktur, yaralıya gelen ambulansa açılan ateş vardır.

Devlet, korktuğunda, gelir. Sûr'a,

Bismil'e, Farqîn'e, Cizîr'e, Nisêbîn'e ve Dêrik'e... Devlet, bu topraklara, asla var olmadığını ve hiçbir zaman da var olamayacağını bilmenin korkusuyla gelir.

Bu gelişin bir öncesi de vardır elbet.

Özyönetim bölgelerine gelmeden önce 6000 kişilik ordusuyla başlattığı "motivasyon operasyonlarıyla"; sözde ele geçirildiği iddia edilen dağları ve ovaları, kollukların başarısı gibi gösterilmesiyle; askerinin, polisinin ve hatta savcısının bayrak açarak çektiği hatıra fotoğraflarıyla devlet, sanki korkmuyormuş gibi göstermek için çabalar. Ama devlet korkar ve tam da bu korkuyla gelir; yakar, yıkar, talan eder ve katleder.

Varlık sorusu, hiçbir şeyin olmasının değil, bir şeylerin var olmasının yarattığı bir şaşkınlığın sorusudur. Var olmak, "orada olmak" ya da "orada olan varlık" olmak demektir. Tam da bu yüzden, öncelikli olarak mekanla ilişkilidir. Yani var olmak, bir mekanda fiziki olarak bulunmaktır. Eğer "o" mekanda ise vardır, değilse yoktur.

İşte devletin hissettiği korku da, orada -Kürdistan'da- olamamanın; daha basit tanımıyla olamamanın yarattığı korkudur. Çünkü devlet, tarihler boyunca ne Sur'da ne Bismil'de ne Cizîr'de ne de bölgenin başka bir noktasında var olabilmiştir. Katliamların ve yıkımların sebebiyse failinin doğrudan devlet olduğu Tahir Elçi'nin cenazesinde Demirtaş'ın söylediği "devletsizlik" hali değildir. Çünkü devletin varlığı zaten, doğrudan bir şekilde, yok edişlerin, katledişlerin ve "faili belli" cinayetlerin üzerinde yükselmektedir; Kürt halkı ise tarihinin en başından bu yana var olmak yani yaşamak için direnmıştır.

Kaçınılmaz olarak, devletin bu gelişinin bir de gidişi olacaktır; tıpkı Farqîn'de geri çekilen askerlerin görüntülerindeki gibi. Devlet, halkın yuhalamaları arasında, ısıkları eşliğinde, sloganlarının yankılanışında gidecektir bu topraklardan ve özgür yaşamdan. Bir halkın yenilmezliğin görüntüsünde "yok olup" gidecektir. Dilden dile yayılan bu slogandaki gibi gidecektir:

Siwar Hatın Peya Çun!

İkinci Bir Emre Kadar YASAK

Devletin sokaklarına giremediği, ama "ikinci bir emre kadar" sokağa çıkmayı yasakladığı yerler: Farqîn/Silvan, Sûr, Nisêbîn/Nusaybin, Dêrik, Hezro, Hezex/İdil, Licê... Hendekleri kapatmak bahanesiyle zırhlı araçlarıyla abluka-ya aldığı mahallelerde halkın özörgütlülüğüne sıkılan kurşunlar, atılan bombalar; katledilen çocuklar, gençler, kadınlar...

Kimi çıkar hesaplarıyla devlet, resmi olarak sıkıyönetim ya da OHAL ilan etmiyor olsa da, sokağa çıkmayı yasakladığı yerlerdeki uygulamalar, bunların çok ötesinde. Elektriklerin kesilmesi ve telefon-internet erişiminin de engellenmesiyle, katliamlar gözden ırak bir biçimde gerçekleştiriliyor. Mezarlıkları bile bombalayıp tahrip eden bu intikamcı zihniyet kendini kanla besliyor. Yasaklar kalkınca ortaya çıkan o korkunç tabloya, özel hareketçilerce yazılan yazılar da eklendi bu sefer: "Devlet Geldi", "İnimize Girdik", "Kurdun Dişine Kan Değdi".

Daha kötüsü, bu katliamlara seyirci kalanlar... Yoksa devletin ne olduğunu Farqîn, Sûr, Nisêbîn, Dêrik, Hezro, Hezex, Licê iyi biliyor. Zaten onun için "özyönetim" dememişler miydi?

Farqîn/Silvan

Geçtiğimiz ay, Farqîn'de 6. kez sokağa çıkma yasağı ilan edildi, mahalleler abluka altına alındı. Polis saldırılarının gittikçe daha da yoğunlaştığı ilçede elektrik ve su kesildi, ekmek dahil gıda sıkıntısı baş gösterdi, halka ekmek dağıtımı ise gene polislerce engellendi. Yasağın sürdüğü üç mahalleye top atışı yapıldı, bir apartmanın 3. katına roketatar mermisi isabet etti, ev kullanılamaz hale geldi. Polisler bir kahvehaneyi taradı, halkın üzerine helikopterler ile saldırı gerçekleştirdi. Bir TIR ve üzerinde bulunan -hendekleri kapatmak için devlet tarafından ilçeye gönderilen- paletli kepçe, halk tarafından ateşe verildi. Sokağa çıkma yasağının ardından, ilçede polisin saldırılarından dolayı katledilenlerin sayısı 10'a yükseldi.

Devletin Farqîn'de gerçekleştirdiği katliamlar; İstanbul Kadıköy Boğa, Galatasaray Meydanı, Şirinevler Meydanı olmak üzere 3 ayrı

yerde yapılan eylemlerle protesto edildi. Kadıköy iskelesinde aralarında Devrimci Anarşist Faaliyet'in de bulunduğu devrimci kurumlar oturma eylemi ve basın açıklaması gerçekleştirdi.

Gever/Yüksekova

Gever'de polis, Doğan Doğma ve Çetin Dara'yı katletti. Bomba atar mermisi nedeniyle Sait İmat Arıcı ve ağır yaralanarak hastaneye kaldırılan Naim Noyan da katledildi. Zırhlı araçlarla mahallelere saldıran polis, açtığı ateşle Gever Halk Meclisi Eş başkanı Sibel Çapraz'ı ağır yaraladı.

Colemerg/Hakkari

Colemerg'de Biçer, Bağlar ve Medrese mahallelerine saldıran polisin açtığı ateş sonucu Zeynel Kaya katledildi.

Amed Sûr

Amed Sûr'da polisler, 17 yaşındaki bir çocuğu sırtından vurunca, binlerce kişi saldırılara canlı kalkan olmak için, mahalleye yürüdü. Ancak polisin saldırıları sürdü. Polis kurşunuyla ağır yaralanan Ferhat Doğru, hastanede yaşamını yitirdi. Ve polis bu kez de Sûr'da sokağa çıkma yasağı yasakladı. Yasakla birlikte saldırılarını yoğunlaştırdı ve 3 kişiyi yaraladı. Polisin hedefi bu sefer tarihi. Sûr'da bulunan tarihi dört ayaklı minareyi silahla yıkmaya çalıştı. Amed Baro Başkanı Tahir Elçi, bu minare önünde basın açıklaması yaparken katledildi. Bu kez polis, soruşturma yapacağı bahanesiyle yasak ilan etti Sûr'u. Şêx Saît Meydanı'nda Sûr'a destek olmak için toplananlara polis saldırdı, Güler Eroğlu katledildi. Koşuyolu'nda ve Bağlar'da toplanan binlerce kişi yürüyüş gerçekleştirdi. 5 gün süren sokağa çıkma yasağına karşı, binlerce kişi İstasyon Meydanı'nda oturma eylemi yaptı, sonra Sûr'a yürümek

istedi. Ancak polis, halka gaz bombaları ve tazyikli suyla saldırdı.

Silopî

İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan güpegündüz bomba atarlarla çevreye atılan bombalar sonucu Fatma Yiğit katledilirken, 4 kişi de ağır yaralandı. Yine polis tarafından çevreye açılan silahlar yüzünden evinin damında telefonla konuşan Nasip Yeşil katledildi.

Erdiş/Erciş

Erdiş'in Zilan/Gergili Mahallesi bombalandı, 3 HPG gerillası yaşamını yitirdi. HPG'lilerin cenazelerinin bulunduğu ev önce taranarak ateşe verildi, sonra tekmelenerek sürüklenen cenazelerin başında askerler halaylar çekti. Operasyona katılan askerlerin sosyal medyada paylaştığı fotoğraflarda, HPG'li cenazelerinin tamamen yandığını görüldü.

Nisêbîn/Nusaybin

Nisêbîn'de sokağa çıkma yasağı sürerken, Selamet Yeşilmen ile 2 çocuğu evlerinin bahçesinde kobra tipi zırhlı araçtan açılan ateşle tarandı, katledildi. Yardıma koşan Yılmaz Tutak omzundan vuruldu. Kalp krizi geçiren Abdulkadir Yılmaz'ın hastaneye gitmesi polis tarafından engellenince saatler sonra kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi. Emin Öz, engelli annesini abluka nedeniyle hastaneye kaldıramadığı için kendini asarak intihar etti.

Yasağa rağmen halkın direnişini kıramayan polis, Hasan Dal'ı evinin bahçesinde katletti. Halime Güner'i polisler evinin önünde silahla vurarak yaraladı. Musur Aslan katledildi, Rabia Bağtur isimli bir kadın da ağır yaralandı. Muhammed Altunkaynak isimli bir genç ve Nurullah Kaplan katledildi. Nisêbîn'de polis ve özel hareket timleri, su almak için evinin

bahçesine çıkan Şerife Keleş'i ağır yaraladı.

Şerif Alpar zırhlı araçtan atılan bomba atarla kafasından vurularak katledildi. Müzeyyen Kızıl yaralandı. Evinin damına çıkan Hasan Korkmaz polis kurşunuyla sırt ve omzundan vuruldu. Polis saldırılarında ağır yaralanan Sedat Güngör, hastanede yaşamını yitirdi. Polisin zırhlı araçtan açtığı ateş sonucu 3 kişi katledildi.

Devletin Nisêbîn'de gerçekleştirdiği katliamlar Kadıköy Boğa, Galatasaray Meydanı ve Kanarya Mahallesi'nde protesto edildi. HDP'nin çağrısıyla Nisêbîn halkının sesini Kadıköy'e taşıyan aralarında Devrimci Anarşist Faaliyet'inde bulunduğu devrimciler, "Siwar Hatın Peya Çûn", "Silvan'dan Nusaybin'e Kazana Kazana Yıkacağız" yazılı dövizlerle Kadıköy Boğa'da basın açıklaması gerçekleştirdi.

Nisêbîn ilçesinde özyönetim ilan eden halk, özellikle direnişlerin yoğun olduğu mahallelerde, özel hareket polislerinin ağır silahlarla gerçekleştirdikleri saldırılara karşı "Özgürlük Koridoru" adını verdikleri geçiş yerleri hazırladı. Koridorları kullanan insanlar saldırı altında birbiriyle iletişimi bu şekilde sağlamaya başladı.

Derik

Dêrik'te mahallelere giremeyen polisler helikopterle mahalleyi yukarıdan taradı, Fethi Özyıldız'ı evinin bahçesinde karnına isabet eden kurşunla ağır yaraladı. Dêrik'te süren polis saldırısında Momi Beşeren katledildi.

"İkinci bir emre kadar" kimi yerlerde beşinci, altıncı kere ilan edilen sokağa çıkma yasakları, halkın sokakları terk etmemesi sonucu geçersiz kaldı. Duvardaki yazdıkları gibi "Devlet geldi" belki, ama eli boş döndü. Halkın özgürlük tutkusunu, özgürlüğe olan inancını teslim alamadı.

Yaşamın Yeniden

Özerklik, konfederalizm, öz-yönetim gibi kavramları Rojava Devrimi sonrasında konuşuyor olmamız, Rojava'daki deneyimin yaşadığımız topraklardaki mücadelelere kattığı perspektifi ve beraberinde gelişen bir dizi toplumsal olayı anlamamız, ezilen halkların özgürlük mücadelesi açısından önem taşımaktadır.

Köy, mahalle ve şehirlerde oluşturulan halk meclislerinden demokratik özerk yönetime, günlük ihtiyaçların giderilmesi, ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçların karşılanması, güvenlik ve savunmanın halkın özörgütlülükleri tarafından savaş sürecinde dahi uygulanıyor oluşu, buradaki toplumsal işleyişin öz-yönetim olduğunun en açık göstergesidir.

Bu devletsiz işleyiş, çevresindeki devletli siyasal biçimleri zorlamakta, kendi siyasal kültürünü ve yapısını örgütlemeye çalışmaktadır. Kürt Özgürlük Hareketi'nin Ortadoğu'da ortaya koyduğu bu deneyim ve beraberinde şekillenen politikası, dev-

letin siyasal alanının dışında yeni bir siyasal alanın inşa ediliyor oluşuyla ilgilidir.

Devletsiz Bir Siyasal Alan

Demokratik özerkliğin temeli, öz-yönetime dayanır; halkın kendi gerçekliğini yaratmasıdır. Devlet dışında bir siyasetin örülüyor oluşu özerklik projesi ilk ortaya konduğundan bu yana vurgulanıyor. Kürt Özgürlük Hareketi'nin bu söyleminin temelinde anarşizmin devlet eleştirilerinin iyi bir okuması, dolayısıyla iyi bir devlet çözümüyle yatıyor.

Özünde devlet olan ya da sonucunda devleti ortaya çıkaracak siyaset türlerinin halkı temsil etmekte ilgisiz olmadığı ortadadır. Kendine halkı kurtarmak üzerinden paye biçen, bunu da bir devrimle devlet aygıtını ele geçirerek gerçekleştirebileceğini düşünen devrim ve devrimcilik anlayışı iflas etmiştir. Sosyalizmin "ulusal kurtuluş mücadeleleri" tezi ile ortaya çıkan devletlerin uygulamalarında yaşanan sorunların çözülemeyece-

ği, Kürt Özgürlük Hareketi tarafından 2000'lerin ortalarından bu yana Abdullah Öcalan'ın birçok yazısında olduğu gibi ısrarla vurgulanmaktadır. Merkeziyetçi, bürokratik yönetim yerine öz-yönetimin savunulması da özgürlükçü bir çözüm arayışının sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Bir yanda Güney Amerika'da, Meksika devletine karşı Magonların ve Zapataların verdiği uzun süreli mücadeleler ve devamsız konumundaki EZLN'nin özgürlük mücadelesi sonucu oluşan devletsiz deneyimler, öte yanda yanı başımızdaki Rojava Devrimi; devletsiz, özörgütlülüğe ve öz-yönetime dayalı bir işleyişin yakın tarihlerdeki örneklerindedir.

Anarşizm ve Öz-yönetim

Geçmişten günümüze öz-yönetim, farklı coğrafyalarda anarşistler tarafından deneyimlenen bir örgütlenme modelidir. Anarşizm, toplum içindeki bireylerin paylaşma ve dayanışmayı esas alan bir yaşam anlayışıyla doğrudan demokratik karar

alma süreçlerini işleterek toplumsal ve ekonomik ihtiyaçları yerel, bölgesel ve mahalle düzeyindeki komün ve halk meclisleri; genelde de federasyon, konfederasyon gibi özörgütlenmeler aracılığıyla organize edilmesini esas alır. Anarşizm, insanın doğayla kurduğu ilişkide ekolojik uyuma, cinsiyet ilişkilerinde tahakkümünün ortadan kaldırılmasına, mülkiyet ve kapitalizmin dayattığı tüketim kültürü karşısında paylaşımcı bir kültürün örgütlenmesini esas alan ve kendi ekonomik ve sosyal özörgütlülüklerini oluşturan, yani tahakküme dayalı bütün ilişki biçimlerini ortadan kaldıran bir sisteme dayanır.

Bu sistemin sürdürülebilir işleyiş olarak öz-yönetim, devletsiz bir siyasetin toplumsal meşruluğunu sağlayabilmesi halkın karar alma süreçlerinin yaratılmasıyla ortaya çıkar. Toplumun yönetilmesi değil, kendi kendini örgütleyebilmesi amaçlanmaktadır. Bugün başta Kürdistan olmak üzere farklı coğrafyalardaki mahalle, bölge, sokak meclisleri, komünler, kadın ve gençlik örgütlen-

Yerel Yaratılıması

meleri, meslek örgütlenmeleri üzerinden bir tartışma ve kararlaşma süreci gerekliliğini fazlaca hissettirmektedir.

Özyönetim ve Yerel Yönetimin Karıştırılması

Özyönetim, yerel yönetimin güçlendirilmesini savunan bir modelle karıştırılmamalıdır. Özyönetim bütünlüklü bir anlayışı esas alır; siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel boyutlardan sadece bir kısmına önem veren işleyiş, özyönetim olmaktan uzaktır. Örnek model olarak gösterilen Avrupa'daki kanton yönetimleri, devletli siyasal işleyişten uzak kalamamış, dahası özyönetim gibi gösterilen işleyiş devlet mekanizmasının içerisine yedirmeye çalışmıştır.

Özyönetim alanları olarak mahal- le, sokak, bölge... ve diğer yerellikler, kendi toplumsal işleyişini yaratır. Nicelik olarak bütün bireylerin karar alma sürecine ve kararla ortaya çıkan uygulamaya katılımı esas alınır. Ancak Avrupa'daki kanton yönetimleri her ne kadar özyönetime yakın-

mış gibi iddia edilse de böyle değildir. Yerelden genele değil, genelden yerele bir merkezîyetçi yönetim söz konusudur. Devlet kontrolündeki idari birimler, referandum gibi süreçlerle revize edilerek, çoğunluğa dayalı bir demokrasi uygulanmaktadır.

Geçtiğimiz yıllarda İsviçre kantonlarında birçok referandum gerçekleştirildi. Göçmenlere ilişkin yapılan bir referandumda ortaya çıkan sonuç %51 ile "göçmenler kalsın" oldu. Kanton demokrasileri aslında tam da bu nitelik ve nicelik sorununu gözler önüne sermektedir. Kalan %49'un "yabancı düşmanlığı" bir başka referandumda %51'e dönüştüğünde "yabancı düşmanlığı", belki de "faşizm" demokratik bir sonuç olarak kabul edilecektir.

Ekonominin Özyönetimsel İnşası

Siyasal dönüşüm kadar ekonomik dönüşüm de özyönetimin işleyiş ilkelere uygun olmalıdır. Bu uygunluk özyönetimin sürdürülebilirliğinin garantisidir. Özyönetimin ekonomik

işleyişinin üretim, tüketim ve dağıtım ilişkileri, kesinlikle ve kesinlikle her bireyin gönüllü çalışma esası gözetilerek, yani sömürsüz bir ilişki biçimiyle örgütlenmelidir.

Konfederasyon, özerklik ve özyönetimin tartışıldığı günümüzde, bu tarz bir ekonomik işleyiş, 1936 Anarşist Devrimi'nde İberya'da deneyimlendi. CNT-FAI (Ulusal Emek Konfederasyonu-İberya Anarşist Federasyonu) gibi özörgütlenmeler aracılığıyla özyönetim komiteleri sadece devletsiz bir siyasal işleyiş değil, aynı zamanda fabrika ve atölyelerin işleyiş biçimleri, toprak ve üretim araçları üzerindeki devlet ve kapitalizm etkisini yıkan bir süreci yarattı. 1936 Devrimi'nde CNT-FAI gibi özörgütlenmelerle, toplum bir yandan politikleşirken, bir yandan da ekonomik faaliyetler komünist ilkelere göre yeniden inşa edildi; üretim, tüketim ve dağıtım ilişkileri, sendika ve mesleki özörgütlenmeler yardımıyla özyönetime uygun bir şekilde yeniden oluşturuldu.

1936 İberya Devrimi, özellik-

le günümüzde Rojava Devrimi gibi toplumsal süreçlerde gözden kaçırılmaması, hatta irdelenerek model alınması gereken bir deneyimdir. İberya Devrimi'ndeki özyönetimin ekonomik etkilerini anlamak için dünyanın farklı bölgelerinde hala yaşanmakta olan kooperatif deneyimlere; İberya Devrimi'nin etkisiyle Franco sonrasında bile yaratılan gelenekle oluşan Katalonya'daki kooperatiflere ve Meksika'daki Zapatistlerin kooperatiflere dayalı ekonomisine bakmak gerek.

Biliyoruz ki toplumsal devrimlerin, siyasal, ekonomik, sosyal tüm boyutlarıyla inşa edilmesi zordur. Bunu, savaş koşullarında dahi bölgede çıkarı olan tüm devletlere ve kapitalistlere karşı yürüten ve yaşamı yeniden inşa etmeye çalışan Kürt Özgürlük Hareketi de bu zorlu aşamalardan geçmektedir. Kürt Özgürlük Hareketi'nin bugün vermiş olduğu bu mücadele, ancak kapitalizm karşıtı ve devletsiz bir temelde sürdürüldüğünde sadece Kürdistan'ı değil beraberinde tüm Ortadoğu'yu özgürleştirecektir.

ÜNİVERSİTELERDE İŞKENCE VAR!

İstanbul Üniversitesi'nde dönem başında masa açma yasağıyla başlayan çevik kuvvet ve sivil polis baskılarını, 6 Kasım'dan sonra giderek artan bir devlet şiddeti izledi. Polis eylem yapan, afiş asan, slogan atan öğrencileri gözaltına aldı; gözaltında işkence uyguladı. 6 Kasım YÖK protestosunda ve sonraki saldırılarda gözaltına alınan Anarşist Gençlik üyesi Ece Uzun ve Emircan Kunuk'la sürece dair konuştuk.

Üniversitede bu yılın başından beri yoğun olan baskı, özellikle 6 Kasım sonrası başlayan gözaltılar ve sistematik polis şiddetiyle dozunu arttırdı. Üniversite öğrencilerine yönelik bu baskı süreci nasıl başladı?

Ece: Bizler sadece öğrenci değiliz, hayatın her alanında mücadele eden devrimcileriz. Üniversiteler mücadele verdiğimiz alanlardan sadece biri. Aynı şekilde söz konusu olan devlet baskısı ve şiddeti de yalnız öğrencilere yönelik değil; mücadelenin her alanına yönelmiş bir hamledir. Biz, toplumun her alanında belirginleşen ve giderek artan devlet baskısının bir yansımasını üniversitelerde yaşıyoruz.

Başımızdan geçenlere gelince, sizin de ifade ettiğiniz gibi, Ağustos ayında kayıt döneminde, devrimci öğrencilerin yeni kayıt olmaya gelen öğrencilere bildiri, kitapçık, dergi dağıtmak üzere okul içerisinde masa açmalarına rektörlük ve polis izin vermedi. Aslında dönem daha başlamadan, öğrencilere şunun mesajını verilmek isteniyordu. "Bu sene okulda devrimcilerin siyaset yapması yasak!" Ardından gelen afiş yasağı, okul içinde faaliyet yürüten gençlik örgütlenmelerinin masalarına gerçekleştirilen saldırılar, basın açıklamalarına ve yürüyüşlere yönelik saldırı ve engellemeler; bu öngörümüzün doğru olduğunu bize kanıtlar nitelikteydi.

Emircan: Bu aslında, okulda herhangi bir muhalif düşünce ve söz üretimini engellemeye yönelik gerçekleşen bir baskıdır. Öyle ki, afiş yasağını protesto etmek için asılan ve üzerinde sadece "AFİŞ" yazan afişlere bile polis saldırısı gerçekleşti.

Bu süreçte polis ve ÖGB işbirliği ile gerçekleşen saldırılarda şiddete maruz kaldınız. 6 Kasım ve onun peşi sıra gerçekleşen

polis saldırılarında işkence ile gözaltına alındınız. Başınızdaki geçenlerden bahsedebilir misiniz?

Emircan: 6 Kasım'da İstanbul Üniversitesi'nde 21 devrimci öğrencinin işkenceyle gözaltına alınması, halihazırda var olan polis şiddetini daha da görünür kıldı. Her yıl gerçekleşen YÖK eylemi için 6 Kasım günü Laleli kampüsünden, Beyazıt'a doğru gerçekleştirilmek istediğimiz yürüyüşte taşınan pankartı ve dövizleri bahane eden polis, yürüyüşün "yasadışı" olduğunu söyledi. Biz, yürümekte kararlı olduğumuzu söyleyince saldırdı; işkence yaparak bizleri gözaltına aldı. Gözaltı aracı içerisinde ters kelepçe işkencesi yapmak için direniş gösterince, gözaltı aracında yakın mesafeden -pencere ve kapıları kapatarak- biber gazı sıkıldılar. Gözaltı boyunca fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kaldık. Susma hakkımızı kullandığımız için keyfi bir şekilde gece boyunca gözaltında tutulduk. Ertesi gün adliyeye götürüldüğümüzde, adliye içerisinde de fiziksel ve psikolojik şiddet polislerce sürdürüldü.

Ardından 11 Kasım'da yapılan

afişleri bahane ederek okula tekrar giren polis, 7 öğrenciyi işkencenin dozunu daha da artırarak gözaltına aldı. Biz bu sürecin tanıkları olarak, 11 Kasım tarihinde dekanlık kararı olduğu iddia edilen afiş yasağını bahane ederek okula giren polisin şiddetiyle birkez daha karşılaştık.

Takip eden günlerde gözaltında yapılan işkenceye dair İHD'de bir etkinlik gerçekleştirdiniz.

Ece: Sürekli artan polis şiddetini teşhir etmek amacıyla bu şiddete maruz kalan İstanbul Üniversitesi öğrencileri olarak 13 Kasım'da İnsan Hakları Derneği'nde bir basın toplantısı gerçekleştirerek gözaltında yaşadığımız taciz, şiddet ve işkenceyi anlattık. Devletten ve onun hukukundan adalet beklediğimiz için değil; işkenceyi teşhir etmek için, işkence yapan polisler hakkında İHD aracılığıyla suç duyurusunda bulunduk.

Peki sizce devlet bu şiddet dalgasıyla neyi hedefledi?

Emircan: Devlet son süreçte her alanda yükselttiği baskı, işkence, katliam politikalarıyla top-

lumsal muhalefeti bastırmaya yönelik hamleler yapıyor. Bunun üniversitelerdeki yansımasını ise Ankara Üniversitesi'nde, ODTÜ'de, Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde, Kocaeli Üniversitesi'nde, Trakya Üniversitesi'nde, Mimar Sinan Üniversitesi'nde, İstanbul Üniversitesi'nde ve daha sayabileceğimiz bir çok yerde "siyaset yaptırma" politikası uygulayarak gerçekleştiriyor.

Ece: Aslında bu politikasıyla devlet, Suruç Katliamı ve Ankara Katliamı'yla da hedef aldığı tüm toplumsal muhalefeti ve gençlik ha-

lamayan devrimciler, şimdi de devlet destekli faşist saldırılarla yıldırılmak isteniyor. Polis ve ÖGB iş birliğiyle okula giren IŞİD'çi çeteler, devrimcilere topyekün saldırıyor. Biz, bugüne kadar devletin baskı ve işkence politikalarına nasıl cevap verdiyse, aynı kararlılık ve inançla faşist çetelerin saldırılarına karşı da yaşam alanlarımızı topyekün savunmaya devam edeceğiz.

Bundan sonraki süreçte neler yapmayı düşünüyorsunuz?

Ece: Devlet, şiddetinin ve baskısının dozunu ne kadar arttırırsa ar-

reketini bitirmeyi hedefliyor. Fakat tarihte devletler devrimcilere ne kadar saldırdıysa, devrimciler örgütlenerek ve mücadeleyi sürdürerek onlara daha çok korku saldı. Bugün üniversitede yaşanan bu sistematik şiddete karşı gerçekleşen direniş ise, bu bütünlüklü mücadele hattının bir parçası.

Polisin afiş yasağı gerekçeyle öğrencilere saldırmasının yanında, şimdi de üniversiteden IŞİD yanlısı çetelerin faşist saldırı haberleri geliyor...

Emircan: Söz konusu faşist saldırılar, bize göre aynı sürecin devamcısı niteliğindedir. Katliamların ardından faşizme karşı mücadeleyi büyüten bütün toplumsal muhalefetin gösterdiği devrimci dayanışma, iktidar sahiplerinin daha da korkmasına sebep oldu. Dolayısıyla sene başından beri polis şiddetiyle yıldır-

tırsın, faşist çeteler bize ne şekilde saldırırsa saldırısin sinmeyecek; bulunduğumuz her alanda işkenceye, şiddete, tacize, faşizmin yasaklarına, baskılarına, tutuklamalarına karşı direnişimizi büyüteceğiz. Biz Anarşist Gençlik olarak mücadele ettiğimiz her an, her yerde özgürlük için örgütlenmeye devam edeceğiz.

Mücadelenizde başarılar dileriz arkadaşlar...

NOT: Röportajın gerçekleştiği günün ertesinde, İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleşen faşist saldırının ardından polis 32 devrimci öğrenciyi gözaltına aldı.

Burada sözlerine yer verdiğimiz Emircan Kunuk'un aralarında bulunduğu devrimci öğrenciler, götürüldükleri Vatan Emniyet'te iki gece gözaltında tutulduktan sonra savcılıktan serbest bırakıldılar.

İstanbul Üniversitesi Öğrencileri İşkenceyi Anlattı

İstanbul Üniversitesi'nde 6 Kasım'da YÖK'e karşı yapılan eyleme ve 11 Kasım günü üniversite içerisindeki afişlere polisin saldırısı sonucu gözaltına alınan öğrenciler gerçekleştirdikleri basın toplantısında yaşadıklarını anlattı. İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi'nde gerçekleşen basın toplantısında konuşan öğrenciler gö-

zaltı sırasında ve sonrasında uygulanan darp ve işkencenin yanında kadınlara fiziksel ve psikolojik taciz de uygulandığını belirtti.

Suç duyurusunda bulunmak üzere darp raporu alan öğrenciler, katil polisin saldırılarına karşı yılmayacaklarını, mücadeleye devam edeceklerini vurguladı.

Önce Saldırı Sonra Gözaltı

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde geçtiğimiz hafta yaşanan faşist saldırılar sonucu 6 Aralık Cumartesi günü gerçekleştirilen basın açıklamasına tekrar IŞİD yanlısı çeteler saldırdı. Önceki gün çivili sopalarla öğrencilere saldıran IŞİD çeteleri, mensuplarının da gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltında açlık grevi yapan devrimcilere avukatlarının su ve şeker vermesi dahi engellenmeye çalışıldı.

Maskeli, ellerinde çivili sopalar bulunan faşist grup "Allahu Ekber" nidalarıyla soda atarak devrimcilere saldırdı. Kantindeki devrimcilere saldıran grup devrimcilerin öz savunmasıyla kantine giremeyince camları kırdılar. Ardından halihazırda okulda bulunan katil polisler ise devrimci öğrencileri gözaltına aldı. Haklarında ek gözaltı istenen öğrenciler savcılık ifadesine gerek kalmadan serbest bırakıldı.

Eğitim Eğitimdir

Şeyma Çopur

seyma@meydangazetesi.org

İktidar her el değiştirdiğinde, eğitim sistemi de değişmekte ve iktidarların stratejilerine göre şekil almaktadır. Dolayısıyla eğitim sistemindeki politikalarından bahsederken, bunun devletle olan doğrudan ilişkisini görmezden gelemeyiz. Son iki yılda büyük değişimlere uğrayan eğitim politikalarının genel olarak neyi amaçladığını görmek için, gerçekleşen değişimleri incelemek yeterli olacaktır.

Yönetmeliklerin her yıl değişmesi, öğrencilerin önce dershaneye teşvik edilip; "malum kapışma" sonrası dershanelerin kapatılması, müfredatın sürekli değişen dili ve muhalif öğrencilere yapılan baskılar AKP iktidarının değişen uygulamaları olarak karşımıza çıkıyor.

Dershaneler

Geçtiğimiz yıldan bu yana en çok tartışılan olay, dershanelerin kapatılması. Bundan iki yıl önce Erdoğan, eski dostu Fethullah Gülen'le işbirliği yapmış ve tüm öğrencilere "dershane şart" demişti. Liselerde, FEM dershanelerinin stantları açılmış, öğrencilerin bu dershaneye kayıt yaptırması için olağanüstü indirimlerle teşvik yapılmıştı.

Ancak geçen yıl AKP ve cemaatin tapelerle açığa çıkan kavgasının ardından, bu eski iki dostun düşman olması, bu yıl dershanelerin kapatılmasına neden oldu. Herkes ne yapacağını düşündü, cemaatin bu yenilgiyi kabul etmesi beklenemezdi; tüm dershaneler ya merdiven altına indi ya da özel okul olma yoluna gitti. Dershaneye gidenler artık iki kat daha fazla para ödüyor; bir de üstüne eğer cemaatin eline düşüyse, ders sonlarında abi-ablalarla cemaatin propagandasına maruz kalıyor. Okul-kurs-dershane üçgeni içerisinde; olan, yine "herşey kendisi dışında gelişen" liseliye oluyor.

Yönetmelikler

Politikalardaki değişimin en önemli yansımasını yönetmeliklerde görüyoruz. Öğrencilerin ne giyeceğinden ne yiyeceğine, ne düşüneceğinden nasıl davranacağına kadar her şey iktidara uygun bir şekilde yönetmeliklerde yer aldı. Geçen sene değişen yönetmelikle birlikte liselerde türban serbest oldu. Türbanı serbest bırakan iktidar; dar pantolona, tayta, kısa kolluya, etek boyundan çorap rengine kadar her şeye karışınca, öğrenciler kendi arasında ayrışma yaşamaya başladı. Çünkü kendi istediği profili dayatan iktidar, kendi istemediği gibi giyinen liselileri disiplin kurullarında cezalandırdı, derse almadı ve hatta "Eğer böyle giyinirseniz erkekler tahrik olur" diyen öğretime alkış tuttu.

Değişen yönetmelikte devamsızlık hakkı 20 günden 10 güne indirildi. Bunun Gezi isyanından sonra olması tesadüf değildi. Çünkü, Taksim Gezi isyanının patlak verdiği ilk günden Gezi parkının alındığı son güne kadar; yok yazılmayı göze alan, gezi parkında çadıra nöbet tutan, evden "okula" diye yalan söyleyerek çıkan, çantasında gaz maskesi taşıyan liselilerin sayısı hiç de az değildi. Liselilerin böylesine politize olması ve örgütlen-

mesi iktidarı korkutmuş olacak ki; devamsızlık süresi düşürüldü. Her şeye rağmen iktidar, okuldan kaçıp eyleme gidenleri engelleyemediği gibi; liselilerin sahte rapor, dilekçe gibi alternatif yöntemlerinin de önüne geçemedi.

1 Kasımdan Sonra Ne Değişti?

1 Kasım seçimlerinden önce alınan kararlarla, perşembenin nasıl geleceği çarşambadan belli olmuştu. Eğitim sisteminin nasıl bir kılığa bürüneceği ve baskının ne kadar artacağı, geçtiğimiz yıl başlatılan uygulamalarla kendini göstermiş ve liselerde gündem olmaya başlamıştı. Birçok okulun imam-hatip lisesine dönüştürülmesi, imam-hatip lisesi kontenjanlarının hiç dolmaması, İstanbul Erkek, Vefa, Kabataş Erkek Lisesi gibi yüksek puanlı liselere öğretmen atamasının doğrudan Bakan Nabi Avcı tarafından yapılması, politikaların neyi amaçladığını gösteriyordu. Devlet iktidarı, kendi algısını sahiplenen öğretmenleri okullara dağıtarak bu alanı abluka altına almayı ve kendi profiline uygun bir nesil yaratarak toplumsal yapıyı tamamen değiştirmeyi hedefliyor. Bu hedefin açıkça konuşulduğu ilk yer ise, yine geçen yıl düzenlenen 14. Milli Eğitim Şurası.

Milli Eğitim Şurası: Devletin Şuuruna Uygun İnsanlar Yaratması

Cumhuriyetin ilanından beri toplanan bu şurada, devletin ihtiyacına göre insanların nasıl yaratılacağına dair yöntemler tartışılmakta ve eğitim politikaları belirlenmektedir.

Eğitimin amacının ve yönteminin ne olduğunu anlayabilmek, değişen iktidarla beraber eğitimin nasıl biçimlendiğini görebilmek için 1933'den bu yana toplanan şuralarda alınan kararlara bakmak yerinde olur. Çünkü irademizin yok sayıldığı eğitim sürecinde, ne yapacağımıza, nasıl kişiler olacağımıza, nasıl yaşayacağımıza karar veren devlet; bizleri kendi belirlediği kalıba sokmayı ve bizden itaatkar insanlar yaratmayı amaçlar.

Kendi geleceğimiz hakkında hiçbir söz hakkımızın olmadığı bu süreçten geçerken bizim adıma alınan kararlar, bizim tüm yaşamımızı da belirler. Devletin yasaklarıyla ve yasalarıyla belirlenen bu yaşamda ne düşüneceğimizi de yine devlet belirler.

Geçmişten Günümüze Milli Eğitim Şurası

Süleyman Demirel döneminde toplanan şurada şu açıklama yapılmıştı: "Eğitimimiz uluslararası ve Marksist tesirlerden kurtarılacak, eğitimin milliliği temel ilke olarak benimsenecektir."

Sonraki dönemde Hasan Sağlam, eğitimin nasıl olması gerektiğini ifade ederken: "Yarının teminatı olan evlatlarımızın Atatürk ilkeleri yerine yabancı ideolojilerle yetişerek sonunda birer anarşist olmasına izin vermeyeceğiz."

4. Milli Eğitim Şurası'nda alınan kararlarla, DP iktidarının din eğitimi konusundaki görüşleri doğrultusunda 1951'de imam-hatip liseleri açılmıştı. 28 Şubat 1997 darbesinde kapatılacak olan

imam-hatip okulları bu dönemde çok gündeme gelmiş ve herkes bu okullara teşvik edilmişti.

5. Milli Eğitim Şurası'nda alınan kararlarla kurulda sunulan öneriler, önce okullarda denenecek; sonrasında sonuca bağlanacaktı.

2. Dünya Savaşı'nın ardından toplanan şurada, tarih dersinde devletin tarihinin kesinlikle övülmesi ve aşılması gerektiği kararlaştırılmış, "milli tarih" dersi müfredata girilmiştir.

1953 tarihinde toplanan şurada, Amerika'nın da etkisiyle, siyaset okullarda kesinlikle yasaklanmış; siyasi faaliyet gösteren tüm öğrenci ve öğretmenler uzaklaştırılmıştır.

Turgut Özal dönemindeyse eğitim şurası tümüyle liberalleşmiş; özel okullar desteklenmiş, herkesin bir yabancı dil öğrenmesi için kurslar açılmıştır.

Eğitimin İlk Öğrettiği

Tüm bu örnekler çok iyi gösteriyor ki, eğitimin amacı bizleri şekillendirmektir. Bu şekillendirme süreci altı yaşımızda başlar ve ömür boyu devam eder. Okulda ilk öğrendiğimiz şeylerden biri de bu şekillendirmenin nasıl gerçekleşeceği.

İlk önce kuralları öğreniriz. Öğrendiğimiz kurallar sınıf düzeninin bir gerekliliği gibi gösterilse de, "tuvalete gitmek için izin almak" yalnızca öğretmenin iktidarını sağlaması için bir araçtır.

Bu kurallar kuşkusuz ilk karşılaştığımızda bizi şaşırtır; çünkü eğitim sürecinde karşılaştığımız bu kuralların anlamsız olduğunu biliriz. Hayatımızın büyük bir kısmında "anlamlandıramadığımız" bu sisteme uyumlu değildir. İktidarın amacı da burada ortaya çıkar; iktidar bizi düşünemez hale getirerek sisteme uyumlulaştırmaya çalışır.

Eğitimin Hep Öğrettiği

Eğitim, bizlerin benimsediği paylaşma, dayanışma gibi değerleri yok ederek yerine kendi değersizlikler sistemini; bencilliği, hırsı, rekabeti yaratır. Bu değersizliklerin propagandasını yapabileceği en uygun kişiler de küçük yaşlarda olurlar, çünkü onlar ilk ne öğretilirse onu öğrenecektir. Bir örnek olarak Hitler döneminde açılan Nazi okulları verilebilir. Hitler, iktidara geldikten kısa bir zaman sonra hemen bu okulları açmış ve okullardaki müfredatı tümüyle değiştirerek nazizmi öven bir müfredat yaratmıştır. Bu dönemde öğrenciler çok koyu bir faşizme ve disipline maruz kalır; bir nazi komutanı gibi eğitilir, sonunda da nazi komutanı olurlar. Bu örneği günümüze uyarladığımızda aynı durumun içinde olduğumuz, değişen her iktidarla müfredatın ve eğitimin tamamen değiştiğini, ancak eğitimin temel amacının hiç değişmediğini görürüz.

Eğitimin bilimsel, laik, ana dilde ya da yabancı dilde olması ona farklı bir işlev katmaz. Eğitim iktidarın bir aracıdır, iktidarın amacı ise bizleri eğiterek iktidarlılaştırmaktır.

Alexis Anmasına Polis Saldırısı

6 Aralık 2008 tarihinde polis tarafından vurularak katledilen 16 yaşındaki Alexis Grigoropoulos'un ölüm yıldönümünde, Yunanistan'da düzenlenmek istenen eylemlere yönelik polis saldırısı yaşandı. Özellikle Alexis'in vurulduğu Atina'nın

Exarchia bölgesinde düzenlenen eylemlere gaz bombalarıyla saldıran polis, çok sayıda devrimciyi gözaltına aldı. Yaşanan saldırı sonrası, bölgede devrimciler ve polisler arasında yoğun çatışmalar yaşandı.

Politeknik İşgalinin Yıldönümünde Atina İsyanda

Politeknik işgalinin 42. yıldönümünde anarşist örgütler, Yunanistan'ın baskıcı albaylar cuntası dönemine son veren direnişi ve bu direnişte kolluk kuvvetlerinin katlettiği devrimci öğrencileri anmak için Atina'daki Politeknik Üniversitesi'nde bir araya geldi. Etkinlik, anma ve panellerin ardın-

dan; 17 Kasım günü, 42 yıldır olduğu gibi, Politeknik Üniversitesi'nden ABD Büyükelçiliği'ne bir yürüyüş gerçekleştirildi. Eylemi provoke eden binlerce polis, yürüyüşün ardından devrimcilere saldırdı ve Exarchia Mahallesi başta olmak üzere birçok bölgede çatışmalar yaşandı.

Özyönetimli Vio.Me'de Devlet İşgali

Dört yıldan bu yana işçilerin öz-yönetimi ile üretim yapan Vio.Me fabrikasının Yunanistan devleti tarafından el konularak satılması amacıyla düzenlenen açık artırmaya karşı, Vio.Me işçileri de 26 Kasım günü açık artırmayı yaptı. İşçiler, polisin olası saldırılarına karşı kol kola girerek, Vio.Me fabrikasını satılmamakta kararlı olduklarını gösterdiler.

Direnışteki Coca Cola işçileri ve ERT3 televizyonu işçileri de açık art-

tırmayı düzenleneceği alana gelerek, Vio.Me işçileriyle dayanışma gösterdiler. Aralarında İnşaat İşçileri Sendikası'nın da bulunduğu, dünyanın birçok yerinden farklı işçi örgütleri ve direnişte olan işçiler de, Vio.Me işçilerine dayanışma mesajları yollayarak destek verdi.

50 Vio.Me işçisi ve 200'den fazla destekçinin yarattığı baskı sonucunda, yargıç katibi dosyanın evraklarındaki düzensizliği bahane ederek, yapılmak istenen satış ertelemek zorunda kaldı.

Polis Saldırısının Bahanesi Paris Katliamı

30 Kasım günü Paris'te gerçekleştirilen İklim Değişikliği Konferansı'na karşı gerçekleştirilecek eylemlerin Paris Katliamı bahane edilerek yasaklanmasına karşı, konferansın bir gün öncesinde, Paris'te eylemler gerçek-

leştirildi. Binlerce kişinin katıldığı ve anarşist örgütlerin de yer aldığı eylemde İklim Değişikliği Konferansı'na karşı söylemler yükseltilirken, konferansın protesto edenlere yönelik yoğun bir polis saldırısı yaşandı.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (18)

Ekonomik Yapı ve Koordinasyon

Augustin Souchy

Meydan Gazetesi'nde yayımladığımız Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları yazı dizisine, anarşizmin tarihindeki en geniş kapsamlı ekonomik deneyim olan İspanya Devrimi'ndeki kolektiflere dair yazılarla devam ediyoruz.

Bu sayıda yer verdiğimiz yazıyı, İspanya'daki anarşist kolektifler ile ilgili yazılmış en önemli kaynaklardan biri olan ve bir çok yerde referans olarak gösterilen "Anarşist Kolektifler, İspanya Devriminde İşçilerin Özyönetimi, 1936-

1939" adlı derlemeden aldık. Editörlüğünü Sam Dolgoff'un yaptığı bu derlemeden seçtiğimiz yazı, devrime doğrudan tanıklık eden Alman anarşist Augustin Souchy'nin "İspanya'nın Üzerindeki Gece" kitabından alınmıştır.

Çeviri: Özgür Oktay

Dünyada ekonomik olarak iki büyük endüstri sistemi, şirket kapitalizmi ve devlet kapitalizmi egemendir. Bunlardan ilkinin, üretimin devletin mülkü olmasının ya da devlet kontrolünde olmasının, şirket kapitalizmine tercih edilebilir olduğu düşüncesi yaygın bir yanılgıdır... Fakat bu, tabii ki, kapitalizmin iyi bir ekonomik sistem olduğu anlamına gelmez. Kapitalizm toplumsal bir faciadır ve onun kendine özgü hastalıkları olan ekonomik emperyalizm ve emperyalist savaşları saymıyoruz bile. İkinci sistemde, devlet kapitalizmi altında ise, temel kötülüklerden biri olan sömürü, otomatik olarak yok edilen bir şey değildir.

Alternatif ekonomik sistem kolektivistdir --ya da devlet olmadan, halkın kendinin kurduğu bir toplumsal ekonomi. Bu ideal, İspanya'da hayret verici bir seviyede gerçekleştiriliyordu. İspanya Devrimi sırasında işçiler ve köylüler, özgürlükçü sendikalizm diye adlandırılacak olan, sömürü ve adaletsizlik olmayan bir sistemi birkaç yıl içinde kurdular.

Bu tip özgürlükçü kolektivist bir ekonomide, ücretli köleliğin yerini adaletli iş paylaşımı alır. Burada da, şirket kapitalizmi ya da devlet kapitalizminin yerini işçilerin fabrika meclisleri, sendikalar ve endüstri sendikalarının federasyonunu oluş-

turan sendika birlikleri aldı.

Temel olarak, her seviyede işçilerin kontrol ettiği bu sistemde, her bir birim kendi bölgesi dahilinde özerk hareket eder. Santillan'ın [1] daha açık ve kesin ifadesiyle:

"Yeni ekonominin yapısı basitti: Her bir fabrika, kendi teknik ve idareci işçilerinden oluşan yeni bir yönetim örgütledi. Her bir şehirde, aynı endüstri dalında işleyen fabrikalar bir araya gelerek, kendi endüstrilerinin Yerel Federasyonu olarak örgütleniyordu. Yerel Federasyonların tümü bir araya gelerek, Yerel Ekonomik Konsey ola-

rak örgütleniyordu. Burada bütün üretim ve hizmet merkezlerinin temsil ediliyordu: Koordinasyon, takas, temizlik ve sağlık, kültür, ulaşım, vs. Hem endüstrilerin Yerel Federasyonları, hem Yerel Ekonomik Konseyler, paralel olarak, bölgesel ve ulusal düzeylerde, Ulusal Endüstri Federasyonları ve Ulusal Ekonomik Federasyonları olarak örgütleniyordu."

İspanya'daki sendikalistler böyle bir sistemin pratik olduğunu gösterdiler. Özgürlükçü kolektivizm özgürlüğü korur ve genişletir, inisiyatifini canlandırır ve teşvik eder, gelişmenin önünü açar. Sendikalist kolektif

bir ekonomi, devletin planladığı ya da egemen olduğu bir ekonomi değildir. Planlama tüketici ihtiyacını karşılamaya yöneliktir. Tüketici için tüketiciler kooperatifi ne ise, üreticiler için de sendikalist kolektif odur.

Augustin Souchy

Almanya'da doğan anarşist Augustin Souchy Bauer, ilk örgütlendiği Viyana'dan 1. Dünya Savaşı patlak verdiğinde "Dikkat! Anarşist!" başlıklı bir tutuklama ile sınır dışı edilmiş ve yaşamı boyunca çeşitli ülkelerde, anarşist sendika ve gazetelerde mücadelesini sürdürmüştür. Rudolf Rocker'la birlikte Uluslararası İşçiler Birliği'ni (IWA) örgütlemiştir. İspanya Devrimi sürecinde hem mücadeleye katılmış, hem de belgelenmesinde önemli rol almıştır. CNT'nin yurtdışı sözcülüğünü yapan Bauer, devrimin ardından iki yıl tutaklıktan sonra Meksika'ya kaçmış ve İspanya deneyimi üzerine en önemli kitaplarından birini (Aragon Köylüleriyle Birlikte) yazmıştır. Daha sonra İsrail'de Kibutz'lar ve Küba anarşist hareketiyle ilişkilendirilmiş, 1950'de Güney Amerika'da sendikacılığı geliştirmek üzere gönüllü seminer turuna çıkmıştır.

İspanya Devrimi süresince örgütlenen kolektifler, işçilerin özel mülkiyeti olmayan ekonomik birlikleridir. Kolektif tesislerin, orada çalışanlar tarafından yönetilmesi, bu kuruluşların onların özel mülkü olması anlamına gelmiyordu. Kolektifleştirilmiş fabrikanın ya da atölyenin tamamını ya da bir bölümünü satma ya da kiraya verme haklarının hiçbiri kolektife ait değildi. Sorumlu ve hak sahibi olan CNT, yani İşçi Birlikleri Ulusal Konfederasyonu'ydü. Ancak CNT'nin bile her istediğini yapma hakkı yoktu. Her şeye, işçilerin kendileri tarafından, konferanslar ve kongreler yoluyla karar verilip onaylanması gerekiyordu.

Yeni düzen esnekti. Fabrika ya da tesisi işçiler işletiyordu ama

Fourier'in "Falansterleri"lerini ya da Louis Blanc'nin "ulusal işyerleri"ni andırıyordu. Bu kolektifler, işleri, dayanışma ve karşılıklı yardımlaşma temelinde örgütlemeyi deniyordu: Ekonomiyi, Proudhon'un Karşılıklı Kredi Bankaları'nda önerdiğine benzer bir faiz olmadan, karşılıklı kredilerin düzenlenmesi ile örgütleyordu. Sendikalist kolektif ekonomi, "özgür işletme" sistemini de andırıyordu. İşçilerin kontrolüne, karşılıklı yardımlaşmaya ve özyönetime dayalı bir ekonomiyle kapitalist ekonomi ve onun sınırsız sömürsü ve kıran kırana rekabeti arasında hiçbir bağlantı yoktu.

Sendikalist ekonomik yapı birkaç yıl içinde sağlam bir şekilde kuruldu. Tesisler, işçilerin kendileri tarafından, kendi seçtikleri yöneticiler aracılığıyla yönetiliyordu. Tek bir tesisin kapasitesini aşan sorunları, yerel Ekonomik Konsey ele alıyordu. 28 Ağustos 1937'de, kolektifleştirmenin başlamasından bir yıl sonra, Katalonya'nın kolektifleri Barselona'da bir ekonomik kongre düzenlediler. Kısa süre sonra, Valensiya'da bütün kentsel ve kırsal kolektifleri ve bütün toplumsallaşmış endüstrileri kapsayan, ulusal ekonomik kongresi düzenlendi. Barselona Kongresi'nin sorunları nasıl ele aldığına bakıldığında, yeni ekonomik yapının özellikleri görülebilir. Çeşitli örnekler:

- Kolektifleştirilen ayakkabı fabrikasının 2,000,000 peseta krediye ihtiyacı vardı. İşçilere her zaman tam ücret ödüyorlardı ama deri sıkıntısı yüzünden çalışma zamanını azaltmak zorunda kalmışlardı. Buna rağmen 500 işçinin tam ücretleri kayıp zaman için bir kesinti yapılmadan ödeniyordu. Ekonomik Konsey ayakkabı endüstrisinin durumunu inceledi. Ayakkabı fazlasının olmadığını raporladı. Kredinin verilmesi, deri alımını ve eskimiş birkaç fabrikanın modernleştirilmesini sağlayacaktı ve böylece maliyetleri ve fiyatları düşürürken tüketimi artıracaktı. Yeniden örgütlenen ve iyileştirilen bu endüstri, daha sonra yardıma ihtiyacı olan diğer endüstrilere yardım edecekti. Bu olumlu rapora dayanarak, kredi onaylandı.

- Katalonya'da hiç alüminyum fabrikası yoktur. Huesca'da bulunan alüminyum fabrikası faşistlerin elindedir. Süren savaş için alüminyum, zorunlu bir ihtiyaçtır. Ekonomik Konsey, kimyacıların, mühendislerin ve teknisyenlerin birlikte çalışmasıyla yeni bir alüminyum fabrikası kurmak için bir plan hazırladı. Su, enerji, elektrik, kömür ve boksit vardı. Ekonomik Konsey, kuruluş için gereken para için de bir plan hazırladı. Para, kolektifleştirilmiş fabrikalardan, toplumsallaşmış endüstrilerden ve sendikadan toplanacaktı. Tahvil ve bono satışı tavsiye edilmedi çünkü bu, kapitalizmin yeniden yapılmasına yol açardı. Kapıdan kovulan kapitalizm, pencereden geri gelirdi...

- Barselona Ekonomik Konseyi şehirlerdeki işsizliği azaltmak için, tarım işçileri sendikasının iş birliğiyle, yeni alanları tarıma açacak bir plan oluşturdu (sulama, gübreleme, yeni tesisler, vs.). Şehirlerdeki işsizlik önemli ölçüde azaltılırken şehirdeki emek tarımı modernize etmek için kullanıldı. Rusya'daki devlet kapitalizmi benzer sorunları zorunlu emekle, en az 2 milyon işçi toplama kamplarına sürerek çözmüştü. Özgürlükçüler böyle yöntemlere nefretle bakarlardı. İspanya'daki özgürlükçü kolektifler, zorunlu emeğin yarardan çok zarar verdiğini ve tümüyle gereksiz olduğunu kanıtladı. İşsiz işçilerin köyde çalışmaya zorlanması gerekmiyordu. Tam tersine, aynı kooperatif işletmede çalışan, eşit şartlarda, kardeş bir işçi olarak karşılanıyor, işçi yoldaşlarının hem yüklerini, hem ödülleri paylaşıyordu.

- Böylesine dev, karmaşık ve maliyetli işletmelerin parasal kaynağı nasıl sağlanıyor ve koordine ediliyordu? İşçiler birbirlerine yardım ediyorlardı. İzole işletmeler parasal anlamda cücedir. Fakat bütün kolektifleştirilmiş fabrikalar ve işletmeler beraber çalışıp kaynaklarını ortak havuzda topladıklarında, birer dev oldular. Tüm kolektifleştirilmiş tesislerin, toplum-

sallaştırılmış endüstrilerin ve sendikaların parasal kaynakları Barselona'daki Sendika Merkez Bankası'na yatıyordu. Banka, kaynakları daha kazançlı kolektiflerden alıp, kredi ihtiyacı olan, daha az kazançlı kolektiflere aktarıyordu. Para transferleri mümkün olan en aza indiriliyordu. Krediler nakit verilmiyordu. Banka, kolektiflerin hesaplarını kendi aralarında dengeliyordu ve gerektiğinde, nakit değil ürün ve hizmet takası olarak kredi çıkarıyordu.

Sam Dolgoff

Sam Dolgoff, gençliğinden başlayarak anarşist harekete önemli katkılarda bulunmuştur. 11 yaşında başladığı ev boyama işçiliğini yaşamı boyunca sürdüren Dolgoff, 1922'de katıldığı IWW'de aktif mücadelenin yanı sıra, kurucularından olduğu "Anarko-Sendikalist Bakış" dergisinde ve "Bakunin-Anarşizm Üzerine", "Küba Devrimi: Eleştirel Bir Perspektif", "Marksizmin Eleştirisi", "Modern Teknoloji ve Anarşizm" gibi birçok önemli kitabın yazarı ya da editörüdür.

Sendika Bankası aynı zamanda döviz kurunu belirliyor, ham madde ve diğer ürünlerin ithalatını düzenliyordu. Tıpkı kolektifler arası işlemlerde olduğu gibi, ödemeler (mümkün olduğunda) nakit olarak değil, emtia olarak yapılıyordu. Sendika kongresinde, Sendika Bankası'nın bütün önemli işlemleri gözden geçiriliyordu ve politikaları belirleniyordu. Son olarak, Sendika Bankası tefecilik yaparak para kazanmak için işletilen bir kapitalist banka değildi. Bir koordinasyon birimi olarak hizmet veriyordu ve masraflarını karşılayabilmek için sadece %1 faiz alıyordu.

[1] Por Que Perdimos la Guerra, Buenos Aires, 1940, sayfa. 82, Editör

DEVLET YASAKLAR

Yasak; bazen yasalar ya da yönetmelikler, bazen toplumsal kurallar, bazen de din ya da ahlak gibi kurumlar tarafından, bir yerde ya da bir topluluk içerisinde yapılmasına izin verilmeyen şey. Kimi zaman yazılı kimi zaman da sözlü olan; yaptırımı bazen hafif bazen de sert olan; ama dayanağını her zaman bir iktidar kurumundan alan engel.

Yasaklamak; yukarıda sıralanmış farklı gerçekler sebebiyle, bir kimse tarafından gerçekleştirilmek istenen bir eylemin, başka bir kimse ya da topluluk tarafından engellenmesi hali.

Modern devlet teorisi, insan haklarını "kişi hak ve özgürlükleri" olarak tanımlar; devlete de -kendini temellendireceği anayasa ve çıkarıldığı yasaları ile- bu özgürlüklerin korunması görevini biçer. Aynı teori "başkalarının haklarının korunması amacı"yla yasakları da savunur. Oysa devlet, birazdan aşağıda detaylandırılacak olan yasakların bizatihi kaynağıdır.

Yine teorisyenler, yasakları çiğneyenlerin -devlete karşı suç işleyenlerin- cezalandırılması işlevini, yani adaletin tesisi rolünü yine devlete biçer. Hukuk devleti teorisiyle devletin tüm kademelerinin ve kurumlarının hukuk ile bağlı olduğu ve devletin de suç işlememe yükümlülüğü olduğu savunulsa da, aslında devlet doğası itibarıyla tam bir suç makinesi ve suçluları aklama müessesesidir.

Devlet Yasaklar

Özgürlüklerin koruyucusu ve adaletin sağlayıcısı olduğu iddia edilen devlet, yasaklar. Kendinden olmayan, ona biat etmeyen ya da varlığını kabul etmeyen herkesi ve her şeyi yasaklar.

Devlet; zaten hakkı olanı isteyen, "esnek" sömürü koşullarına ve patronların kar hırsına karşı mücadele edenleri engeller. Daha insani koşullarda çalışmayı, kıdem ve ihbar tazminatını, sendikayı engeller. Engele uymayan olursa, işten attırmanın yolunu açar. Devlet, sömürüye karşı direnen işçilerin örgütlenmesini yasaklar.

Bir duvara afiş asmayı, sokakta bildiri dağıtmayı, bir meydanda basın açıklaması yapmayı yasaklar. Yürüyüş düzenlemeyi, stant açmayı, slogan atmayı yasaklar. Pankart açmayı ya da duvara yazı yazmayı da elbette... Devlete göre; düşündüğünü anlatmak ya da senin düşündüğünü başkalarının görmesini sağlamaya çalışmak yasak. Eğer uyulmazsa, para cezasına da, gözaltısına da, tutuklamasına da hazır olmak gerekir.

İçinde yaşadığımız gerçeklikte, düşünmemeli ya da düşündüğünü asla belli etmemeli. Çünkü devletin buyurduğuna göre, iktidarı eleştirmek, buna dair bir yazı kaleme almak ya da yalnızca konuşmak da yasak. Tahir Elçi gibi düşündüğünü dile getirmek ya da yine tıpkı onun gibi aslında faileri son derece meşhur olan kayıpla-

rın peşine düşmek, engellenir. Çünkü; devletin suçlarını ortaya çıkarmak yasak!

Savaşın talan ettiği topraklardan bir umutla kaçıp, hiç bilinmeyen bir coğrafyada yaşama tutunmak neredeyse imkansızdır. Açıkça konuşulmasa da, "umuda yolculuk"ların son durakları aslında ortadadır. Bu durak bazen ıssız bir sahil kenarı, bazen savaştan beter toplama kampları, bazen birer hapishaneye dönüşen geri gönderme merkezleridir. Devlet bir savaş coğrafyasından kaçışı da, yeni bir yaşam umdu için yürümeyi de engeller. Yaşamak için, devletlerin savaşından kaçmak da yasak.

Kadınlar için boşanmak da, kürtaj da, tacizciden ya da tecavüzcüden hesap sormak da yasak. Devlet, kadını her daim görünmez kılar ve hep 'erk'eğin gerisinde sinikleşmeye mahkum etmek isterken; erkeği kollar, kadını yok sayar. Çünkü bir kadın olarak yaşamak da, yaşamak için direnmek de yasak.

Kesilen elektrik sebebiyle bahçede ateş yakıp yemek pişirmek, evde kalan son yiyeceklerin de tükenmesiyle yan komşuya gitmek yasak. Çünkü sokağa çıkmak yasak. Devlet Kürdistan topraklarında ilan ettiği olağanüstü hallerle sokağa çıkmayı engeller. Katillerden korunmak için sokak başlarına kazılan hendekleri, keskin nişancılardan korunmak için sokak aralarına gerilen bezleri engeller. Çünkü Kürdistan'da var olmak da, özgürlük için direnmek de yasak.

DEVLET AKLAR

Devlet Aklar

Devlet, yaptıklarını çoğu zaman gizler; işbirlikleri, kirli pazarlıkları, ortaklıkları ayyuka çıkmasın diye. Aksi olduğunda, yani bilinmemesi gereken bir durumun açığa çıkması söz konusu olursa ya da kendi çıkarları için yaptığı işbirliklerinin tehlikeye düşmesi ihtimali açığa çıkarsa; devlet aklar.

Daha fazla kar hırsıyla göz göre göre ölüme yollanan, bir rezidansın en üst katında ya da bir madenin en karanlık dibinde yaşamını yitiren işçilerin ardından katilleri aklar. Çoğu zaman kaza diyerek yaşamını yitiren işçiyi suçlar ya da kader diyerek yaşamını yitirenlerin ardında kalanları bu ölüme ikna etmenin yollarını arar; şehit der, cenazesini bayraklara sarar... Devlet; Marmara Park AVM'de, Ermenek'te, Soma'da, Torunlar'da ve daha sayılamayacak kadar çok olan işçi katliamlarında yaptığı gibi; her zaman patronları aklar.

Devlet, karşısında mücadele edenleri sinikleştirmek için türlü yola başvurur. Korkutmaya çalışır, gözaltına alır, işkence eder, tutuklar. Bu şekilde sindiremediklerini ise katleder. Katlettiği her bir kimsenin ardından ise türlü bahaneler sıralayarak, yaşananı meşrulaştırmaya çalışır. Zaman aşımalarıyla, meşhur olan failleri; biza-tihi düzenlediği 'güvenlik yasa'larıyla, 'vur emrini' verdiği polislerini; beyaz toroslarla terör estiren özel birliklerini; Esedullah Timleri'ni aklar... Devlet, gecenin bir vakti girdiği bir evde,

doğudan hedef alınarak katledilen kadınların, Dilan'ın, Dilek'in, Günay'ın... katillerini, "çatışma çıktı, kendini savundu" diyerek aklar.

"Kaçakçı değil, terörist" diyerek Roboski'nin, "Güvenlik önlemi alınmasını kendileri istemedi" diyerek Suroç'un, "Güvenlik zaiyatı yok" diyerek Ankara'nın faillerini, yani aslında doğrudan kendini aklar devlet. Kürdistan'da yaşanan sayısız katliamda, köy yakmada, zorla göç ettirmede suçu sözde 'terör'de bulur ve yaratıcısı olduğu bir talan sürecinde kendisini aklar.

Adına kimi zaman namus, kimi zaman ahlak der. Bahanesini kimi zaman "erkeklik gururu" kimi zaman "ağır tahrik" sayar; kadın katillerini aklar. Nefreti körükleyen ve nefret suçunu pekiştiren yasalarıyla eşcinsel ve trans bireylere yönelik şiddeti ve cinayeti meşrulaştırır. Şiddet uygulayanı, taciz edeni, katledeni aklar.

Devlet, 17-25 Aralık Operasyonları'nda milyarlar çaldıkları açığa çıkan bürokratlarını, yolsuzlukları ayan beyan ortaya çıkan bakanlarını, belediye başkanlarını, milletvekillerini aklar. Ayakkabı kutularına sığmayacak kadar çok çalan hırsızlarını, açığa çıkan rüşvet kayıtlarında isimleri geçenleri "Bu, siyasi bir algı operasyonudur, dış mihrakların oyunudur" diyerek aklar.

İŞİD çetelerine gönderdiği tırlar dolusu silahla 'insani yardım' diyerek; aynı çetelere asker olarak katılan eli kanlı katilleri Suriyeli mülteciler olarak servis ederek; yaptığı petrol anlaşmalarını ve para yardımlarını 'muhaliflerle' kurulan

ilişkiler diye lanse ederek; devlet, Suriye Savaşı'ndaki rolünü aklar. İŞİD'e verilen lojistik destek 'kararlı dış politika' olur; atılan bombalar, yapılan operasyonlar ve katledilen halk 'teröre karşı mücadele'...

Devlet, beraber iş tezgahladığı şirket patronlarını, finans zenginlerini, harici ve dahili kapitalist dostlarını aklar. Vergi kaçırma, devlet arazilerinin peşkeş çekilmesinde, kara para aklamada elinden geleni ardına koymaz. Ağaoğulları, Zarrablar ve niceleri aklanır. Devlet, geçmişte beraber iş tuttuğu, daha nice işler tutacağı Ergenekoncuları, Balyozcuları aklar.

İşte, toplumsal düzeni inşa ettiği iddia edilen; hak ve özgürlüklerin kaynağı ve koruyucusu olarak yutturulmaya çalışılan devlet budur. Devlet yasaklamak üzerine kuruludur; yasaklara karşı özgürlüğü için mücadele edenleri susturmak ve yıldırma için ezer, katleder.

Adaletin sağlayıcısı ve koruyucusu diye yutturulmaya çalışılan devlet, tam da adaletsizlik üzerine kuruludur. Varlığı adaletsizliğin devamına bağlıdır, bu yüzden de adına 'adalet sağlamak' dediği her şey, esasen adaletsizliğin, baskının ve sömürünün devamlılığını sağlamaktır. Bunun için kullandığı araç ise, pisliklerini aklamaktır.

Meclisi, kabinesi; polisi, savcısı, mahkemesiyle bir bütün olarak devlet yapılanması işte bu iki amaç için vardır: Yasaklamak ve aklamak.

GÖBEKLİTEPE

Ekonomik Altyapının Arkeolojisi

Özgür Erdoğan
ozgure@meydangazetesi.org

Dünyanın İlk Tapınağı

Dünyanın bilinen ilk tapınağı olarak kayda geçen Göbeklitepe; Arkeolog Klaus Schmidt ve ekibi tarafından 1995'de Urfa'ya 22 km uzaklıktaki Örencik köyü civarında bulunan bir höyükte yapılmaya başlanan ve halen devam eden kazılarla gün ışığına çıkartıldı. Burada ortaya çıkartılan yapı, basit bir inanç merkezi değil; başta Arkeoloji ve Antropoloji olmak üzere bir çok alanda "otoriteleri" şaşkına uğratan ve kelimenin tam anlamıyla "ezber bozan" bir keşifti.

Bu keşfin neyi nasıl değiştirdiği ve hangi fikirlerin yerini sarstığına bakmadan önce, kısaca bu yapının ne olduğuna, nasıl yapıldığına, dahası burada kullanılan simgelerin neye denk düştüğüne kabaca da olsa bakmakta fayda var.

Göbeklitepe, günümüzden 12.000 yıl önce inşa edilmiş oldukça kompleks bir inanç merkezi. Bu da demek oluyor ki benzerlerinden, yani Stonehenge'den 7.000 yıl, Mısır Piramitleri'nden 7.500 yıl daha yaşlı.

Çanak çömleksiz Neolitik döneme tarihlenen yapılar kompleksi, 20 tane açık hava mabedinden oluşuyor. Sadece 6 tanesi gün ışığına çıkarılmış, kimisi oval, kimisi dikdörtgen planlı bu mabetlerin her biri boyları 3 ila 6 metre arasında değişen T biçimli antropomorfik (insan biçimli) sütunlarla çevrelenmiş. Bu 12 sütunun ortasında diğerlerinden daha büyük iki adet daha T biçimli sütun bulunuyor.

Sütunların üzerindeki, yapıların

çevresindeki işlemler ve heykeller oldukça sanatlı eserler; yani işinin erbabı insanlar tarafından yapıldıkları, daha doğrusu bir sanat geleneğinin ürünü oldukları anlaşılıyor. Öte yandan her biri 30 ila 60 ton ağırlığında olan T biçimli sütunların yapımında kullanılan taşların, yaklaşık 1 km öteden çıkartılıp kesilerek buraya taşınması ise başlı başına bir organizasyon gerektiriyor. Yapılan araştırmalar burada en az 500 kişinin çalışmış olabileceğini gösteriyor. Bu yapıların üzerindeki hayvan figürleri ve çeşitli bezemeler, aslında bir alfabe benziyor olsa da; daha çok, ardılı alfabelere referanslık eden bir sembolizmi ifade ediyor.

Burada 12 sayısı dikkat çekici. Bildiğimiz üzere bu sayı, bugünün tek tanrılı dinlerinde ve geçmişteki bir çok dinde kullanılan bir simgeydi. (12 Havari, 12 İmam vb...) Her ne kadar M.Ö. 5 yy.'da Mısırlılar tarafından bulunan 12 takımyıldızını işaret ettiği düşünülse de, Göbeklitepe'deki 12 Sütun -eğer bir tesadüf değilse- bu gerçeği değiştiriyor.

Bu T şeklindeki sütunlar, insanların ilk defa 3 boyutlu bir şekilde tasvir edildiği yapılar olarak bilinir. Dikkat çekici bir diğer husus ise, insanın artık bir inancın merkezi haline almış olmasıdır. Hayvan figürleri, paleolitik dönemin aksine burada merkezde değil; tapınakların ve inancın çevresinde bulunmaktadır. Bu bir zihinsel değişime işaret eder. [1]

Aslına bakılırsa Göbeklitepe'yi anlatmak için yüzlerce sayfa yazı yazmak ve günbegün artan yeni bulguları takip etmek gerekir. Ama bizim için asıl tartışma, asıl soru şu-

"Bu tarım öncesi topluluk, nasıl oluyor da, böylesine karmaşık bir yapıyı inşa edebiliyor? Daha doğrusu, "Böylesine bir yapıyı inşa edebilen bir organizasyon, bir kültür ya da bir din tüm bunları yapabilmek için yerleşik yaşama geçmek ya da tarım yapmak gibi ekonomik bir evreyi atlamak zorunda mı?"

Günümüz dinlerine referans olan ve belki de tarihin baştan, yeni baştan yazılmasına neden olacak olan Göbeklitepe'nin kazılarını yürüten Schmidt ise bizi şöyle cevaplıyor:

"Önce tapınak, sonra şehir gelir!" [2]

Ekonomik Altyapının Sarsılan Tahtı

Peki, Schmidt neden böyle bir şey söyleme ihtiyacı duyuyor? Çünkü son dönemlere kadar, bu alana hakim olan fikir; din, kültür, uygarlık gibi gelişmelerin tarım sonrasında birbirini izleyen etkinlikler olduğuydu.

Marksist arkeolog Gordon Childe 1900'lü yılların ortalarında yaptığı çalışmalarını sonunda ortaya attığı "Vaha Teorisi"ne göre neolitik devrimi -yani göçebe yaşamdan, yerleşik yaşama geçişi, başka bir deyişle avcı toplayıcılıktan tarıma geçişi ya da "ilkellikten" "uygarlığa" geçişi- tarihsel materyalizmin olanaklarıyla açıklamaya çalışır. [3] Ona göre, maddi gereksinimler, tarımı doğurdu. Tarım ise kültür, din, şehir ve uygarlığı yarattı. Burada sözü Childe'a bırakalım:

"Besin toplayan topluluklar, bulabildikleri besin maddeleriyle sınırlı-

dılar - av hayvanları, balık, yenilebilir kökler ve böğürtlen gibi bitkilerin nüfusu sınırlamış olduğu bir gerçektir. Bu kaynağı, büyücüler ne derse desin, insan çabası arttıramazdı. Gerçekten de toplama ve avlanma uğraşları geliştirildikçe, bir noktadan sonra gerek av hayvanları, gerek besin bitkilerinin kaynağı kuruyacaktı. Avcı nüfusun, erişebildiği kaynaklara sayı bakımından uyduğu görülmektedir. Besin kaynağını arttırmak için daha çok tohum ekmek, daha geniş alanları ekime açmak gerekir. Beslenecek ağız arttıkça, ekecek el de çoğalır." [4]

Peki gerçekten böyle mi oldu? Yani Marks'ın tarif ettiği ekonomik koşullar (altyapı), kültürü, dini ve neredeyse tüm öteki şeyleri (üst-yapıyı) belirledi mi? Göbeklitepe'nin ortaya çıkarttığı verilere göre bütün açıklığıyla söyleyebiliriz ki: Hayır!

Göbeklitepe'deki tapınak yapısı, tarımın başladığı iddia edilen tarihten daha önce kurulmuş. Yani M.Ö. 10. yy.'da bu çevrede açığa çıkan hiçbir veri bize bu bölgede tarım yapıldığına dair bir şey söylemiyor. O halde bu avcı toplayıcılar, tarım ya da ekonomi dışında nedenlerle bir araya gelip bu devasa yapıyı ortaya çıkarmışlardı. Üstelik yine tarımla ilişkilendirilen sanat, mimari, kısacası uzmanlaşma ve toplumsal tabakalaşma yukarıda andığımız nedenlerden dolayı tarımdan çok çok önce bu avcı ve toplayıcı topluluklarda yaygınlaşmaya başlamıştı.

Yani Schmidt, "Önce tapınak, sonra şehir gelir!" derken, ekonominin yerine başka bir unsurun tetikleyici olduğunu söylüyordu: "Göbeklitepe bir tapınma ve bir hac alanıydı. İn-

sanların burada toplamalarını sağlayan bence dini bir etmedi. Başka bir deyişle, bu insanları buraya çeken tarım değil, ideolojidi. Bu kadar çok insanın doğal olarak karınlarının da doyurulması gerekiyordu. Bu da tarımın gelişmesine yol açtı.” [5]

Üstelik açığa çıkan bulgular, tarıma geçmemiş bir çok topluluğun entellektüel, dini ve kültürel faaliyetlerin içinde bulunduğunu kanıtlar nitelikte. Yine Urfa civarındaki Neval Çori’de (bugün Atatürk Barajı’nın altında kalmıştır) açığa çıkartılan kalıntılarla birlikte, bu bölgede yaşayan avcı toplayıcıların çok çok sonra tarıma geçtiği ve tarıma geçmeden önce oldukça sanatlı, heykeller ve tapınma alanları ortaya çıkarttıkları ve genelde tarım sonrası toplumlara atfedilen ritüelleri gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. [6]

Bunun haricinde, bugünkü Suriye topraklarında Fırat’ın hemen aşağısında bulunan Dja’De, Tel Abyad ve Jerf el-Ahmar bölgelerinde yapılan araştırmalar ise yukarıdakilerle benzer sonuçlar açığa çıkartıyor. Burarlarda yapılan kazılarda yalnızca en üst katmanlarda ehlileştirilmiş tohumlara rastlanırken, daha alt katmanlarda yabancı tahıl ve mercimek tohumları bulunmuştur. Üstelik, bu topluluklar tarıma geçmeden çok çok önce Göbeklitepe’dekine benzer dini törenlerin yapıldığı geniş, süslü komünal binalara sahiptiler. [7]

“Burada açığa çıkan neden tarım değil de, inanç?” sorusunun cevabı ise başlı başına bir yazı konusu olup, ayrıca irdelenmelidir. Merak edenler, Edinburg Üniversitesi’nden, Trevor Watkins’in 2012 yılında

Urfa’da düzenlenen 1. Göbeklitepe Sempozyumu’nda yaptığı “Neolitik Devrimi Tekrar Düşünmek” sunumuna bakabilirler. [8]

Childe’in Esin Kaynakları Marks ve Engels

Tabi ki, bir neolitik devrim fikri ya da neolitik devrimin, ekonomik faaliyetler sonucunda geliştiği fikri Childe’a gökten zembille inmedi. Gordon Childe, Marksizmi arkeolojiye uyarlamak konusunda oldukça katıydı. O dönemde yapılan kazıların yetersizliği, çok da geniş bir çevrede yapılmıyor oluşu; bu teorinin geniş kesimlerce kabul edilmesini sağladı.

Marks’ın öne sürdüğü ve Engels’in besleyerek destek verdiği “ekonomik altyapının, üstyapıya yön verdiği fikri, belki de en net şekliyle Ekonomi Politğe Katkı adlı kitabın önsözünde bizzat Marx tarafından dillendiriliyordu:

“Gelişmelerinin belli bir aşamasında, toplumun maddi üretici güçleri, o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkilerine ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkilerine ters düşerler. Üretici güçlerin gelişmesinin biçimleri olan bu ilişkiler, onların engelleri haline gelirler. O zaman bir toplumsal devrim çağı başlar. İktisadi temeldeki değişme, kocaman üstyapıyı, büyük ya da az bir hızla altüst eder.” [9]

Childe bu fikri alıp, neolitik devrim tezinde kullanarak tarihi yeni bir biçimde evrelendirdi. Fakat görülüyor ki, çıkış noktası hatalıydı. Kaldı ki, inançla beraber -yukarıda

Göbeklitepe’ye ait verilere bakılırsa belki ondan da önce- sanat ya da zanaatın da bu ekonomik hamleden önce geliyor olması, bu tarihsel dizgeyi bozuyor.

Fakat burada, yazının amacı iyi anlaşılmalı. Bizim amacımız ekonominin yerine dini koyup, yeni bir şema önermek değil, bu şemanın olanaksızlığını ortaya koymak. Daha açık ifade etmek gerekirse, anarşistler; toplumların yaşamlarında ekonominin yerini yadsımadan devlet, din, cinsiyet, kültür gibi kurum ve kavramların bu toplumlara etkilebileceğini söylerler.

Pierre Clastres, “Devlete Karşı Toplum” adlı kitabında bu ilişkiyi incelemiş, ekonomik değişimden ziyade siyasi değişimin de bir çıkış noktası olarak alınabileceğini söylemiştir: “İkel toplumlar açısından Marksistlerin ekonomik altyapı dedikleri düzeydeki değişim, ona bağlı yansımaları, yani siyasi üstyapıyı kesinlikle belirlemez; çünkü siyasi üstyapı, kendi maddi temelinden bağımsız olarak ortaya çıkar. Amerika kıtası ekonominin ve toplumun karşılıklı özerkliğini açıkça ortaya koymaktadır. Göçebe olsun olmasın, avcı-balıkçı-toplayıcı gruplar, komşu oldukları yerleşik tarımcılarla aynı toplumsal-siyasal özellikleri gösterirler; “altyapı” farklı olsa da “üstyapı” aynıdır. Buna karşılık, imparatorlukla yönetilen, devletli toplumlar olan Orta Amerika toplumları, diğer yörelere göre daha yoğun olmakla birlikte, teknik düzey bakımından, Tropikal Orman’da yaşayan “vahşi” kabilelerine çok benzeyen bir tarım yapıyorlardı: Bu kez “altyapı” aynı olsa da “üstyapı” farklıdır, çünkü birinde devletsiz

toplumlar, öbüründe ise gelişimini tamamlamış devletler söz konusudur. Demek ki önemli olan ekonomik değişim değil, siyasi yapının kesintiye uğramasıdır. İnsanın ön tarihindeki gerçek devrim, eski toplumsal örgütlenmeyi pekâlâ muhafaza edebilen neolitik devrim değil, siyasi devrimdir. Bizim devlet adıyla bildiğimiz gücün, ilkel toplumların karşısına gizemli, geri dönüşsüz, öldürücü bir biçimde çıkmasıdır” demiştir. [10]

Her ne kadar Marx’tan sonra bu ilişkiyi yorumlayan Gramsci -sonrasında Frankfurt Okulu ve Otonomcu Marksistler- üstyapının önemini fark edip, üstyapının da altyapıyı etkileyebileceğini söylese de, son keredede ekonominin belirleyici etkisini reddetmemişti. Çünkü Marksizm, bütün düşünce sistemini ekonomik altyapı üzerinden kurmuştur.

Öte yandan, bilhassa Marx’ın ve Engels’in, ekonominin ana neden olarak kabul edildiği “altyapı üstyapıyı belirler” ilkesi, kendisini yalnızca arkeoloji ve antropoloji alanında dayatmadı. Aynı zamanda sosyolojide, politikada, bilimin neredeyse tüm alanlarında ve toplumların yaşamlarında da önemli etkiler bıraktı. Bilimin ve sanatın bir çok alanında kabul gören bu anlayış, özgür ve adaletli bir dünya arayışında olan ezilenler için de bir model sundu. Bu model, toplumsal hareketlerin kaderlerini belirleyen bir modele dönüştü. Bir çok toplumsal hareket, “bilimsel birer doğru”, “reddedilemeyecek bir gerçek”, “var olan nedenlerin kaçınılmaz sonucu” olarak görülen bu anlayışa uydurulmaya çalışıldı.

Üretim araçlarının sahibinin değiştirilmesiyle, yani ekonomik sorunun çözülmesiyle, kabaca dünyadaki adaletsizliklerin son bulacağı bir model önerisi, pratikte bir karşılık bulmadı. Ekonomik koşullar değişmiş; fakat siyasi, dini, kültürel iktidarlarla ilgili meseleler değişmemişti. İşte bu hesaba katılmadığı için, üretim araçlarının yeni sahipleri, kimi zaman eski sahiplerinden daha da büyük bir iktidar alanına sahip oldu ve adaletsizliğin yeni taşıyıcıları olarak tarihe isimlerini yazdırdılar.

Üstelik bu anlayış, Marx'ın düşman addettiği kapitalizm tarafından da paylaşılıyordu. Birçok kapitalist, Marx ve Engels altyapı-üstyapı kavramını kendilerine hediye edene kadar, kapitalizmin gelişimini protestan ahlakın yayılması ile açıklarlarken, bu evreden sonra; "her şeyin altında yatan ekonomik nedeni" savunmaya başlamışlardır.

Morgan'dan Marks ve Engels'e: Uygarlığın Merdivenleri ya da İlkel Olanın Aşağılanması

Böylesine bir algılayışın, tarihsel "dönüm noktaları"nın gerisinde kalan toplumlar için "ilkel" ya da "barbar" ithamlarında bulunması şaşırtıcı değildir. Marks ve Engels'e göre tarihte ileriye doğru atılmış bütün adımlar, bizi komünizme taşıyan "olumlu" gelişmelerdir. Geçmişte kalanlar "ilkel" ya da "barbar" olup, geçmişten söz açanlar "gerici" olarak nitelendirilmiştir. Onlara göre işin özü şudur; uygarlık öncesi topluluklar komünist ama "ilkel" iken, uygarlık sonrası topluluklar gelecekteki "uygar komünist topluma" doğru tırmandığımız merdivenlerdir.

Geleceğe yapılan bu kutsamanın, bir kökeni vardır. Marks ve Engels çalışmalarında sık sık Amerikalı etnograf ve tarihçi Lewis Henry

Morgan'a (1818-1881) gönderme yapmışlar [11], hatta tarihi sınıflandırırken dayanak noktası olarak onu ele almışlardır. Morgan, tarihi kendince ekonomik ve toplumsal dayanaklarla geçmişten geleceğe; geriden ileriye ve ilkelden uygarla doğru sınıflandırmaya çalışırken şöyle bir şablon çizer: Yaban Çağı - Barbarlık Çağı - Yukarı Barbarlık Çağı - Uygarlık Çağı.

Marks ve Engels de yazarın "Eski Toplum ya da İnsanlığın Yabancılık Aşamasından Çıkıp Barbarlıktan Geçerek Uygarlığa Ulaşan Yönde Gelişmesinin Ana Çizgileri Üzerine Araştırmalar" [12] adlı çalışmasındaki bu şablonu şöyle uyarlarlar: Yabancılık ya da barbarlık denilen aşamalar "İlkel Komünal Toplum", Uygarlık Çağı aşaması -sırasıyla- "köleci, feodal, kapitalist toplum" ve nihayetinde bu aşamaların sonucu ve sonucusu olarak "Komünist Toplum".

Her ne kadar Engels ve Marks'ın "ilkel" ve "barbar" kelimelerini bir aşağılama olarak kullanmadığı iddia edilse de, kelimenin etimolojik kökeni bize bir ipucu verebilir. Eski Yunanlılar yabancıları, küçümseyici bir tavırla "barbaraphos" derlerdi. Çünkü, onlar ileri bir düşünce seviyesine ulaşmış "Hellenler"di. [13]

Freddy Pearlman, "Er Tarih'e Karşı Leviathan'a Karşı" kitabında Morgan, Marks ve Engels'in ilerlemecilik anlayışını eleştirirken hayli ilginç bilgiler sunuyor. "Spekülasyon yapan iş adamlarının danışmanı, Cumhuriyetçi bir politikacı ve bir ırkçı olan Morgan, şüphesiz New York'un dışında komşu olduğu, bir zamanlar kalabalıktan kıyıya uğramış İrokua toplulukları üzerine çalışma fırsatı bulmuştur. Morgan'dan önceki ırkçılar, Was-

hington ve Jefferson, İrokuaların çocuksu oldukları üzerinde ısrar ediyordu ancak Morgan, İrokuaların çocukluk ve ergenlik arasında bir safhaya eriştiklerini düşünüyordu. Morgan ırkçılığını her basamağı ırkçı bir cilayla parıldayan bir merdivenle ortaya koydu. Küçümsemesini gizlemek için hiçbir çaba sarf etmedi; tam tersine bununla caka sattı; böylesi bir küçümseme Amerika'da bir nezaket işaretiydi (ve hala da öyledir). En alt basamağı, bebeklik safhasını, Vahşilik olarak adlandırdı. Bir sonraki basamağı, çocukluk safhasını, Barbarlık olarak adlandırdı. Ve elbette üst basamaklara Uygarlık adını verdi, en üsttekinde de Amerikan Uygarlığı. Büyük Beyaz Irkla birlikte Morgan'da bu zirvede yerini alıyordu... Morgan'ın ırkçı merdiveni ajitator Karl Marx ve devrimci iş adamı Friedrich Engels tarafından ödünç alınmıştı. Marx merdiveni yamamaya niyetlenmişti ama buna hiç zamanı olmadı. Morgan'ın merdivenini yamayan Engels oldu. Çok fazla da değişiklik yapmadı. Merdiveni aynen aldı, Morgan'ın tüm ırkçı terminolojisiyle birlikte: Vahşilik, Barbarlık vs ... Engels yalnızca merdivenin zirvesine bir ek yaptı ve en tepeye daha yüksek bir basamak yerleştirdi. Engels, Morgan'ın Büyük Beyaz Irk'ını, Kapitalist Sınıf olarak adlandırdı, ve merdivende bunun da üstüne Marx'ın politik partisinin yandaşları ve liderlerini koydu. Ve bu şekliyle Morgan'ın ırkçı merdiveni basamakların isimlerinin okul çocuklarının kafasına bir ilmiyal gibi sokulduğu SSCB, Çin, Batı Avrupa ve diğer ülkelerde resmi bir din haline geldi."

İkellere yakıştırılan bu sıfatların ötesinde ilerlemeci aklın içine düştüğü bir diğer tuzak ise oluşturduğu determinist dizgenin imkansızlığı. Bu dizgeye göre, avcı - toplayıcı

toplumdan üretim faaliyetlerinin gelişmesiyle tarıma geçen insan, sonrasında zorunlu olarak, hiyerarşik ve devletçi topluma geçmek zorundadır. Fakat, böylesine bir zorunluluktan bahsedemeyiz. Üstelik böylesine bir zorunluluk, sınıflı toplumun ilerlemeler için gerekli olduğu gibi bir tespate denk düşer. Bu tarz bir düşünme biçimi, marksizmi, kapitalizmin açıklarını ikame edici bir anlayış olmaya iter.

Bu aşamada tekrar başta sordüğümüz soruya dönmek iyi olacaktır. Bu keşfin önemi nedir ve bu keşif insanlık tarihinde neyi, neleri değiştirmiştir? Günümüzde yaşamın bütünü esir almış olan devlet ve kapitalizmin kökeni nedir? Başka bir deyişle, bu soruyu cevaplamak, hem insanlık tarihini anlamak hem de tarih boyunca, karşımıza çıkan bu sorunlarla mücadele edebilmek ve bunları çözümlenebilmek için oldukça önemlidir.

Aslına bakılırsa, Marks ve Engels'in de yapmaya çalıştığı şey buydu. Bu ikilinin, temel neden olarak ekonomiyi işaret etmesi ve bunun sonucunda açığa çıkan sistematüğün bir çok kesim tarafından kabul görmesi durumu, Göbeklitepe ve benzeri buluntular eşliğinde eskiden beri varolan bu meseleye dair tartışmaları tekrar alevlendirdi.

İktidarın Kapsayıcılığı

İnsanlık tarihinin neredeyse %95'inde iktidarlara ilişkin biçimlerden uzak yaşayan ve hatta birçoklarının iddiasına göre, bu ilişki biçimlerinden özellikle kaçınan insanlar, nasıl olmuştu da hiyerarşi, devlet, özel mülkiyet ve iktidar gibi kavramlarla karşılaşmışlardı? Göbeklitepe ve benzeri yapılar göz önünde bulundurularak yapılan çalışmalar gösteriyor ki, ekonomi dışındaki

nedenler de bunları tetikleyebiliyor. Tekrar Göbeklitepe örneğine dönersek olursak, burada gücünü ekonomi dışındaki bir güçten aldığına inanılan, güçlü bir "ruhban sınıfı" var olmuş olabileceği ve ruhban sınıfın, yine yukarıda bahsettiğimiz "toplumsal tabakalaşmaya" ya da başka bir deyişle "sınıflı toplum"a geçilmesi konusunda taşıyıcı rol üstlenmiş olabileceği düşünülüyor.

Buradan yola çıkarsak, ekonomik tahakkümün ortaya çıkmasından önce başka tahakküm biçimlerinin de var olması bizi iktidar kavramına götürmektedir. Yazıyla amacımız, Göbeklitepe örneğinde olduğu gibi, toplumsal tabakalaşmaya yol açanın dinsel nedenler olduğunu iddia etmek değildir.

O halde, Göbeklitepe'de karşılaştıklarımızın, belki de ilk devletsi ilişki biçimleri olduğunu söyleyebiliriz. Üstelik bu biçimin de, anarşizmde sık sık vurgulandığı üzere siyasal bir iktidardan türediğini söyleyebiliriz. Yine Pierre Clastres'e dönecek olursak: "*İlkel toplumda ekonomik yaşam özerk ve sınırları belli bir alan haline geldiğinde, üretim etkinliği yabancılaşmış, hesaplanabilir ve emeğin ürünlerinden yararlanacak olanların zoruyla yaratılmış bir emeğe dönüştüğünde, toplum ilkel olmaktan çıkmış, yönetenler ve yönetilenlere, efendiler ve uyrıklara bölünmüş bir toplum haline gelmiş, onu yok edecek şeyi, yani iktidarı ve iktidara saygıyı bertaraf etmekten vazgeçmiş demektir. Bu durumda, işbölümü dahil toplumdaki bütün bölünmeleri belirleyen temel ayırım, taban ile tepe arasındaki yeni dikey sıralanmadır, ister savaşçı ister dinsel kökenli olsun, gücü ellerinde bulunduranlar ile bu gücün egemenliği altında olanlar arasındaki büyük siyasal uçurumdur. Siyasal bir ilişki olan iktidar,*

ekonomik bir ilişki olan sömürüden öncedir ve ona zemin hazırlar. Yabancılaşma ekonomik bir anlam kazanmadan önce, siyasal bir anlam taşır, iktidar emekten önce gelir, ekonomi siyasetin bir türevidir, devletin ortaya çıkışı, sınıfların doğuşunu belirler." [14]

Burada Clastres'in siyasal iktidar diye bahsettiği kavramı bugünkü hükümete kadar indirgenen dar anlamıyla almamak lazım. Clastres, burada siyasal iktidar derken, içerisinde diğer tahakküm biçimlerini de barındıran bir merkezileşme eğilimini kastediyordu. Yani tarihsel olarak tam da bu tarihlerde kendini belirginleştirmeye başlayan otoriter ve hiyerarşik ilişkiler, değişik formlarda karşımıza çıkıyordu. Bu kimi zaman yaşlıların genç üzerinde kurduğu, kimi zaman güçlü olanın güçsüz olan üzerinde kurduğu, kimi zaman daha yeteneklinin az yetenekli üzerinde kurduğu, kimi zaman da erkeğin kadın üzerinde kurduğu bir ilişki biçimiydi. Dolayısıyla ekonomik, siyasal, dini, askeri ve cinse dayalı gücü elinde bulunduran iktidar sahipleri, devletin temelini atan ilişki biçimlerini kurmaya başlıyorlardı.

Burada belki cinse dayalı tahakküme ayrı bir parantez açmak gerekebilir. Çünkü genelde yine tarımdan sonraya atfedilen işbölümünün, erkeğin kadını tahakküm altına almasıyla başladığını [15] -Orta Paleolitik Dönem- düşünürsek, bu etmenin de sınıflı toplumun oluşumunda belirgin bir etkisi olduğunu hesaba katmak gerekir.

Devletsi İlişki Biçimlerinin Doğuşu

Öte yandan iktidar yapısının yeterli bir şekilde tanımlanması ve anlaşılması ise, devlet olgusunun hakkaniyetli bir çözümlemesiyle mümkün

olabilir. Üstelik, devlet olgusunun şekillendirdiği zihniyet ve bunun pratiklerini derinden incelemek büyük önem taşımaktadır. Düşüncenin doğaya yabancılaşması, toplumsal tabakalaşma, militarist kurumlaşma, bu zor aygıtının icatlarıdır.

Burada odaklanması gereken esas durum, belki de sanılanın aksine, zorunluluk arz eden tek biçimli bir neden-sonuç ilişkisi bulmak değil; bu tahakküm biçiminin merkezi bir hal alması, yani devletin ortaya çıkması ile ilişkilidir. Tekrar hatırlatmak gerekirse, devlet denen ve toplumu merkezi bir şekilde yönlendirmeye yarayan aygıt, toplumsal tabakalaşmaların kendini **farklı nedenlerle** belirginleştirdiği Göbeklitepe gibi örneklerin hemen sonrasında ortaya çıkmıştır. Göbeklitepe'nin ekonomik nedene dayanmıyor oluşu, bu merkezi yapılanmanın oluşma nedenlerinin ne olduğunu, ne olabileceğini anlamak açısından önem taşımaktadır.

Toplumsal tabakalaşmanın ortaya çıktığı toplulukların, hemen sonrasında, devlet mekanizması içinde örgütlenmiş olması rastlantı değildir. Ekonomik, sosyal ya da siyasal nedenlerle tahakküme dayalı ilişki biçiminin merkezileşmesi ilk devletsi ilişki biçimleridir. Yani devlet olma yolunda atılan ilk adımlardır.

Bütün bunlarla beraber, anarşizm iktidarın ve devletin doğuşuna dair oldukça yerinde fikirler öne sürmüştür; fakat bu fikirler, akademinin başını tutmuş kimi zihniyetler tarafından hep göz ardı edilmeye çalışılmıştır. Anarşizmin, Marks'a ve Marksistlere yönelttiği en temel eleştirilerden bir tanesi ortaya konulan modelin "baştan sona kadar iktisadi" bir model olmasıdır.

Avcı toplayıcı bir yaşam biçiminin sonlarına doğru, bu topluluklarda iktisadi olmayan bir iktidarın gelişemeyeceğini düşünen bir algı; devam eden süreçte sözüm ona "üretici olmayan" güçlerin toplumsal mücadelelerdeki yerini küçümsemiştir. Bu da bilim olma iddiasındaki marksizmin pratiğini şekillendirmiştir. Her ne kadar Marx'ı yorumlayan kimileri, koca bir ideolojinin üretim ilişkileri üzerine kurulmasını es geçerek, farklı disiplinlerde, farklı isimler altında Marksizmin anlamını genişletmeye çalışmış olsalar da, yapılan her bir yorum Marksizmi marksizm olmaktan uzaklaştırmıştır.

Anarşizm ister ekonomik, ister dini, isterse cinse dayalı iktidar olsun, bu yapıların tamamını hedef alarak argümanları oluşturmuş, pratiklerini de bunlar üzerinden şekillendirmiştir. Anarşizme göre, illa bir ilk neden aranacaksa, bunun için "iktidar ilişkilerine" ve bu ilişkinin yarattığı merkezileşmeye bakılmalıdır.

Görülüyor ki, Göbeklitepe gibi örnekler, yukarıda eleştirilen şablonlar ve evreler bir kenara konulup yönlendirilmiş bir neden sonuç ilişkisinin bağlarından kurtarıldığında, iktidar denen olguyu ortaya çıkarıyor. Bu durum bir rastlantı değildir. Bireyin kendisiyle, diğer bireylerle ve bir bütün olarak doğayla kurduğu ilişkide iktidarlı ilişki biçimlerini sorgulamak, anlamak ve bunları ortadan kaldırmak niyetiyle ortaya çıkmış bir ideolojinin, bir felsefenin ve bir hareketin ismi olarak Anarşizm, sadece arkeoloji ve antropoloji gibi alanlarda değil; yaşamın diğer birçok alanında da yeni bir bakış açısı, söylem ve düşünce yapısı oluşturmayı sürdürüyor.

Yazının dipnotlarına www.meydangazetesi.org'dan ulaşabilirsiniz.

KAPİTALİZMİN KENDİSİDİR SKANDAL

Son dönemlerde, kapitalist şirketler hakkında açığa çıkan "skandallar" gündemde oldukça fazla yer buldu. Kendini "güvenilirlik, kalite, ucuzluk, sürdürülebilirlik" gibi etiketlerle pa-

zarlayan büyük şirketlerin bir kısmının foyası ortaya çıkmış oldu. Fakat kapitalizmin kendisinin bir skandal olduğunu düşünürsek, daha foyası ortaya çıkmamış olan şirketlerin sicilinin

de pek temiz olmadığını akılda tutmak gerekiyor. Fakat bunlar ne ilkti, ne de son olacak. İşte bu yüzden, tarihte farklı alanlardaki büyük şirketlerin yaptıklarını incelemek gerekiyor.

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

Waterbury Saat Fabrikası

Mae Kaene, 1924 yılının yazında 18 yaşında pek çok yaşıtı arkadaşının çalıştığı Waterbury Saat Fabrikası'nda işe girmişti. 40 saatlik çalışma karşılığında 18 dolar alarak kol saatlerinin kadrantlarını parlak bir boya ile boyamaya başladı. Bu boya, saatin karanlıkta da görülmesini sağlayacak şekilde yeşil yeşil parlamasını sağlıyordu. Fakat boya fırçalarını iş arkadaşları gibi dudaklarında islatarak, kadrantları hızlı ve muntazam bir şekilde boyayamadığı için çok geçmeden işten ayrılmak zorunda kaldı. Ne var ki işten ayrılmasının üzerinden çok geçmeden iş arkadaşları esrarengiz hastalıklara yakalanmaya başladılar. Ağızların-

da kapanmayan yaralar açılıyor, çene kemikleri eriyor, tedaviye cevap vermeyen bir kansızlık çekiyor ve çok geçmeden ölüyorlardı. 1925 yılına gelmeden hastalık, bu fabrikada çalışan bir çok kadında aynı zamanlarda görülmeye başlamış olmasına, yedi işçinin ölmesine rağmen; kimse hastalığın bu mucizevi ve parlak boyadan kaynaklandığını düşünmüyordu. Etrafına yeşil ve büyüleyici bir ışık saçan bu boya Radyum'du. 1925 yılı geldiğinde bu hastalık ve ölümlerin radyumdan kaynaklandığı su götürmeyecek şekilde kanıtlanmış olmasına rağmen, bu boya 1960 yılına kadar saatlerde kullanılmaya devam etti.

Primark

El yapımı olan "kaliteli" ürünleri 4 pound'dan daha ucuza satan tekstil devi Primark'ın bu fiyat politikası, 2008'de ortaya çıkartılan çocuk emeği sömürüsü ile gözler önüne serilmişti. 24 Nisan 2013'te Bangladeş'in başkenti Dakka'da Benetton, Primark, Mango, Zara, C&A'nın de aralarında bulunduğu markaların üretim tesisi olan 8 katlı Rana Plaza çöktü. Çökme sonucunda aylık ortalama 35 ile 65 dolara

çalışan 1134 işçi öldü. 2500 işçi enkaz altından sağ olarak çıkarıldı. Sağ kurtulanların 80'i kol veya bacaklarını kaybetti. Eylül 2013'te Birleşmiş Milletler'in de öncülüğü ile ailelere tazminat ödenmesi için bir komite kuruldu. Hedeflenen 40 milyon doların ancak 17 milyon doları toplanabildi ve sorumlu olan markaların bir kısmı açıkta kalan o miktarı kapatmaya yanaşmadılar bile. Bunların arasında Primark da vardı.

Bayer

Söz konusu Alman ilaç şirketi Bayer olunca, onun marifetleri için sayfalarca yazı yazmak gerekir. Fakat biz burada daha kısa geçeceğiz. Özellikle Bayer'in dünyayı eroine tanıştıran şirket olduğundan başlayabiliriz. Bayer'in kimyagerlerinden Felix Hoffman'ın 21 Ağustos 1897 günü ağrıları kesen bir ilaç üretmek için bir karışım geliştirmesi ile eroine bulunmuş oldu!

Bayer'in dünyanın dört bir yanında ilaçlarını denemek için insanları kobay olarak kullandığı gerçeği de bu marifetlerin en bilinenlerindendi. İki Almanya'nın birleşmesinden önce Doğu Almanya'da 50 bin hastanın, ilaç şirketleri tarafından kobay olarak kullanıldığı ve Bayer'in -geçmişteki adıyla West-Berliner Schering- bu skandalın baş aktörlerinden biri olduğunu da belirtmek gerekir.

Biraz daha güncel bir örnekten devam edecek olursak, o da Bayer Ceo'su Marijn Dekker'in 67000 dolarlık bir kanser ilacı için "Biz bu ilacı fakirler için değil, zenginler için yaptık." demesi olmuştur.

United Fruit - Chiquita Muz (Doyle Food)

Hükümet yetkililerine rüşvet vermek, işçilerini sömürmek, faaliyet gösterdiği bölgelerde bölge halkının geçim kaynaklarını elinden almak gibi birçok konuda sicili hayli kabarık olan bu şirketin en büyük saldırılarından biri ise 1928 yılında gerçekleşmiştir.

12 Kasım 1928 tarihinde Latin Amerika bölgesinde şirketin on binlerce işçisi iş bırakmıştı. 6 Aralık günü, General Cortes Vargas komutasındaki ordu, işçilere ateş açarak yüzlercesinin ölmesine sebep oldu. Yaşanan katliamın ardından Kolombiyalı milletvekili Jorge Eliecer Gaitan, askerlerin United Fruit şirketinin talimatıyla ateş açtıklarını itiraf etmişti. Devlet ve şirket iş birliğiyle gerçekleşen bu katliamın ardından hükümet de payını almış ve 44 yıllık Muhafazakar Parti iktidarı sona ermişti. Olaydan sonra ABD Bogota Elçiliği'nden, ABD Dışişleri Bakanlığı'na çekilen 29 Aralık 1928 tarihli telgrafta ise katliamdan şöyle bahsedilmektedir: "Gururla belirtirim ki United Fruit şirketinin yetkilisinden aldığım bilgiye göre son olaylarda Kolombiya ordusunca öldürülen grevci işçilerin sayısı beş ila altı yüz civarındayken, sadece bir asker hayatını kaybetmiştir." Bu şirket Latin Amerika'nın muhalif yazarları tarafından da birçok kez konu edilmiş ve eleştirilmiştir. (Bkz. Carlos Luis Fallas, Ramon Amaya Amador, Miguel Angel Asturias, Eduardo Galeano, Gabriel Garcia Marquez, Pablo Neruda) Bu şirket daha sonra 1984 yılında Chiquita adını almış, şimdi ise Doyle Food olarak sömürmeye devam ediyor.

HSBC BANK

HSBC (Hong Kong Shanghai Bank Corporation) sahibi Rothschild Ailesi, Waterloo savaşında Napolyon'u desteklemekten 2. Dünya Savaşı'nda Hitleri paraya boğmaya kadar, son yüzyıldaki neredeyse bütün yıkım ve savaş-

lardan nemalanmış; hatta kimilerini de finanse ederek servetine servet katmıştır. Hong Kong'un İngilizlerin eline geçmesiyle burada etkinleşen aile başta burada, sonra tüm dünyada afyon ticaretini eline aldı. Afrika'da sa-

hibi olduğu De Beers şirketiyle elmaslar için iç savaş desteklediği bilinir. İngiliz Merkez Bankası'nı yaklaşık 80 yıl boyunca yönetmişlerdir. HSBC Bank, Royal Bank of Scotland, Banco Santander, J.P.Morgan-Chase, De Beers, Rio

Tinto, Ing Group ve Aviva en çok tanınan ve bilinen şirketleridir. Dünya elmas ticaretinin %90'ı, altın ticaretinin % 40'ı, kömür-bakır-uranyum-aluminyum ticaretinin de % 15'i bu aile tarafından yapılmaktadır.

Sandoz

15 Ağustos 1951 tarihinde, Fransa'nın güneyindeki Pont Saint Esprit köyünün sıradan insanları sıradışı bir güne uyandılar. Köyün sakinleri hep birlikte ejderhalar, yılanlar ve ateş toplarıyla çevrili fantastik bir köye uyandılar. Fakat bunun nedeni köyü basan masal yaratıkları değil, -sonradan yapılan araştırmalara göre- ekmeğin hamuruna karışan ergot mantarıydı. Köyden 50 kişi akıl hastanesine yatırıldı, 7 kişi hayatını kaybetti. Bu mantarın o köyün tüm ekmeğine nasıl bulaştığı ise hikayeyi daha da karmaşıklaştırıyor.

300 kişilik bu köy toplu bir şekilde halüsinasyonlar görüp kendilerine ve birbirlerine zarar vermeye başlayınca, yetkililer bu durumu araştırmaya başladılar. Ekmeğe bulaştığı öne sürülen ergot mantarının böyle toplu bir vakaya neden olabilecek miktarlarda karışması çok mümkün görünmüyordu. Diğer taraftan Pont Saint Esprit'e çok yakınlarda üretim yapan İsviçre'nin hemen güneyindeki Basel kasabasında yer alan Sandoz ilaç firması aynı dönemlerde ergot mantarı üzerinde çalışıyordu.

Kimilerine göre bu olayın arkasında CIA vardı. Sandoz şirketi ve CIA soğuk savaş sürecinde hezeyan yaratıcı bir uyuşturucu madde bulmaya çalışırken, kasaba halkını kasıtlı olarak zehirlemişlerdi. 1951 Fransa'sında Sandoz Kimyasal'da çalışan bir kaç seçilmiş memurun dışında kimse şirketin CIA ile çalıştığını bilmiyordu."

*Sandoz: Novartis şirketinin önceki adı.

Philip Morris

Philip Morris, tarihinde skandal niteliğinde birçok işe imza atmış olsa da, şirketin kuruluşundan bu yana faydalandığı çocuk işçiler hakkında foyası yaklaşık 5 sene önce ortaya çıktı. Bu meseleyi katmerleyen şey ise, tütün işinde çalışan çocukların yeşil tütün isimli ölümcül bir hastalığa yakalanıyor oluşuydu.

Dünyanın birkaç tütün teline birisi olan Philip Morris ile beraber diğer şirketler, özellikle Hindistan, Bangladeş ve Brezilya'da binlerce

çocuğu tütün üretiminde yok pahasına, yaşamlarını tehdit ederek çalıştırmışlardır. Bu sayı sadece Malawi'de 78000'dir!

2010 yılında, insan hakları izleme örgütleri Philip Morris'e tütün satan Kazakistan'daki yerel bir şirketin, 72 tane çocuk işçiyi zorla çalıştırdığını tespit etmiştir. Bu ve bunun gibi vakalar, yukarıda adını andığımız birçok ülkede, dahası bu şirketlere tütün sağlayan tüm ülkelerde yaşanmaktadır.

Mitsubishi

Şirket, 1943-1945 yılları arasında kendi istekleri dışında Japonya'ya getirilen 39.000 Çinli işçiyi, maden ve inşaat gibi sektörlerde zorla çalıştırmıştı. Mitsubishi Materials'ın öncülü olan Mitsubishi

Madencilik ve onun taşeronları aracılığıyla Japonya'ya getirilen 3.765 kişi başına yaklaşık 16 bin dolar tazminat ödeyeceğini açıkladı. Bu işçilerin -kayıtlara göre- 722'si hayatını kaybetmişti.

Bristol Myers

Gwen Olsen, 15 yıl boyunca birçok laboratuvar ve ilaç şirketi için ilaç satıcısı olarak çalışmış, ilaçların olumlu etkilerini abartıp yan etkilerini küçülterek şirket karlarını arttırmış; bu paydan kendi payına düşeni almıştı. Fakat 15 yılın sonunda, yaşadığı deneyimlerden dolayı istifa etmişti. Bunca zamandır çalışmış olduğu bu şirketlerin tek kaygısının kar etmek olduğu gerçeğini ortaya çıkarmak için bu şirketleri tek tek deşifre etmeye başlamıştı. Bu şirketlerden biri de ilaç sektörünün en büyüklerinden biri olan Bristol Myers Squibb. Bu şirketin en çok satan ürünlerinden biri ise majör depresyon, şizofreni, bipolar mani "tedavisi" için geliştirilmiş olan Abilify. Öyle ki bu ürün 2014 yılındaki istatistiklere bakıldığında en çok kazandıran ilaçlar listesinde 7.8 milyar dolarla ikinci sırada. 2007 yılında Bristol Myer Squibb, Abilify'nin pazarlanmasındaki usulsüzlük ve amaç dışı (özellikle belirtilen yaşın altında/çocuklarda) kullanımı nedeniyle

dava edilmiş; 515 milyon dolarlık bir ceza ödemek zorunda kalmıştır. Fakat 2009 yılının ilk altı ayında şirket, 1.9 milyar dolarlık satış yaparak zararını fazlasıyla karşılamış; kesilen cezalar, kazanılan paralar yanında devede kulak kalmıştır.

Gwen Olsen itiraflarında bu tür antipsikotik ilaçların intihara meyillilik, şiddet eğilimi, kalp rahatsızlıkları gibi yan etkilerinden bahsediyor ve tüm bu yan etkilere rağmen şirketlerin özellikle psikiyatrik ilaçlardan elde ettiği yüksek kar marjlarına dikkat çekiyor ve şöyle diyor: "Çocuklar, uyumlu hastalar olarak bilindiklerinden pazar için çok çekici oluyorlar. Çocuklar doktorlar, ebeveynler ve okul personeli tarafından ilaç kullanmaya zorlanıyorlar, böylece en ideal hasta tipine dönüşüyor; çünkü yeniden yeniden yazılan, sürdürülebilir reçeteleri temsil ediyorlar. Başka bir deyişle ömür boyu hasta, ilaç sektörü için de sürekli müşteri haline geliyorlar."

Coca Cola

Dünyanın en prestijli çok uluslu şirketlerinden biri olan Coca-Cola'nın yaptığı sömürü ve katliamlar saymakla bitmiyor. Coca-Cola, 1880 sonlarında kuvvetli bir kokain ve kafein karışımı içeren tıbbi bir içecek olarak Amerika'da ortaya çıktı ve Georgia Atlanta'da üretime başladı. Bu eyaletin seçilmesi tesadüf değildi, çünkü çocuk işçilerle ilgili kısıtlamalar en son bu eyalette gerçekleşti. Şirketin ilk patronu Asa Chandler, çocukların fabrikalarda köle gibi çalıştırılmasını savunmuştu.

Şirket, Nazi Almanyası'nda

Hitler'i selamlamış, Apartheid döneminde siyah işçileri günlüğü 25 sente çalıştırmış, Japon ve Alman savaş esirlerini fabrikalarda çalıştırmış, 1954'te Guetemala'da askeri darbeyi desteklemiştir.

Diğer taraftan özellikle Hindistan ve Meksika'da su varlıklarını tehlikeli seviyelere düşürecek kadar tüketerek, bölge topraklarında ciddi kirliliğe neden olan şişeleme fabrikalarıyla gündeme gelmiştir. Kolombiya ve Guetemala'da ise 5 Aralık 1996 tarihinde şirket, doğrudan sendika üyesi işçileri hedef alarak katletmişti.

İFLAHSIZ KAPİTALİZM

Özgür Oktay

ozoktay@meydangazetesi.org

Kasım ayının ekonomi gündeminde, başta Volkswagen olmak üzere birçok şirketin ortaya çıkan "skandalları" konuşuldu. Bu olaylarda sorumluluğu sadece "yasalara uymayan" şirketlerde gören anlayış, kapitalizmin katliamlarını bilimsel araştırmalar, yasalar ve medya yoluyla sonlandırabileceğini iddia ediyor. Bakalım, "kötü niyetli" şirketlere karşı modern devletlerin "çareleri" neler?

Yasal Düzenlemeler

Alman otomotiv şirketi Volkswagen'in ürettiği, kurnaz otomobiller, muayene istasyonuna götürülüp egzoz gazı ölçüm cihazlarına bağlandığında, bu durumu algılayıp gaz çıkışını düzenleyerek, CO2 gazı değerlerinin düşük çıkmasını sağlıyorlar. Ölçüm tamamlanıp, araç yola çıktığında ise motoru daha performanslı çalıştırıp gaz çıkışını yükseltiyor.

Söz konusu araçların skandal olarak nitelenen fazladan CO2 gazı miktarı, aslında küresel iklim değişikliğini önlemek için gereken değişikliğin çok altında. Bu konuda zaten oldukça fazla yazıldı ama asıl skandal, bu yasal düzenlemelerin yapıma şekli.

Yıllarca süren ekolojik mücadeleler ve direniş, kamuoyunda yankı bulduğunda kapitalist şirketler konuyu ilgi gruplarına ve uzmanlara bırakarak diyerek izole ederler. Bu ilgi grupları ya da STK'lar başta direniş katılırlar. Daha sonra bunlardan bazıları şirketlerin manipülasyonlarıyla STK'lar şirket benzeri bir yapı haline gelirler[1] ve ekolojik mücadeleyi sözde temsil ederler. Kamuoyuna yansıyan görüntüde, devlet, şirket ve STK'ların pazarlıkları sonucunda yasal düzenlemeler yapılır. Kapitalist bir devlet, her zaman şirketlerin yanında olacağı için gerçekte bu yasalar, şirketler, şirketler ve şirketler arasında yapılır.

Bu süreçte yapılan yasal düzenlemeler, esas olarak şirketlerin birbirleriyle rekabetinin konusudur. Haberlere konu olan skandal, bu rekabet alanında gerçekleşir. Bahsedilen "skandal", otomotiv şirketlerin-

den birinin rekabet kurallarında şike yapmasıdır.

Ekolojik katliamlar söz konusu olduğunda ise, bu yasalar daha baştan yetersizdir. Ekolojik katliamlar, protokolleri imzalamayan ülkelerde gerçekleşir ve bu devletler bir türlü ikna edilemez. Ya da göçmenlerin Avrupa'ya girmesini engelleyen TC'nin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ek Protokollerine uymamasına göz yumulur. Ya da ucuz üretim yapan Çin devletindeki insanlık dışı çalışma koşullarına ve özgürlüğü kısıtlayıcı uygulamalara... Ya da İŞİD çetelerine silah satan silah-tütün-medya kartellerine.

Bilimsel Araştırmalar

Coca Cola ürünlerinin çoğu yüksek oranda şeker içeriyor ve bu ürünlerin tüketimi obezite, yani aşırı şişmanlık ve yiyecek bağımlılığına yol açıyor. Yakın zamanda İngiltere'de, bu şirketin 6 milyon dolar harcayıp, bağımsız görünümü Avrupalı Hidrasyon Enstitüsü (EHI)'nü kurduğunu, ve şirketin ürettiği spor içeceklerine benzer içecekleri tavsiye ettiği, ayrıca "obeziteyle savaş" konusunda çalışan birçok büyük kuruma para verdiği ortaya çıktı.

Bu "skandal" tam da, başka bir bilimsel kurum olan İngiliz Tıp Derneğinin, şekerli gıda vergisi önerisinin reddedilmesinin ardından, hükümetin danışmanı olan sağlık uzmanlarını içerecek şekilde patladı.

Bahsedilen bilimsel kurulların hepsi, devlete doğrudan ya da yasalar üzerinden bağlı yapılardır. Bu yapılarda söz sahibi olanlar, başarı kriterleri yayın sayısı olan ve yayın yapmak için "araştırma fonu" zorunlu olan hiyerarşik bir sistemde yükselmiş kişilerdir.

Şirketlerin bu bilimsel kurumlarla ilişkisi, sadece kendi alanlarıyla ilgili değildir. Şirketler, bilimsel araştırma vakıflarına milyonlarca dolar vererek, bunların hepsini vergiden muaf tutarlar. Bu irili ufaklı vakıflar, Coca Cola benzeri dev şirketlerin politik manipülasyonlarını yürütebildiği gibi birkaç şirketin karşılıklı çıkar anlaş-

maları için de kurulabilir.

Sosyal bilimler enstitüleri ise genelde savaşın ve ekonomik sömürünün yoğun olduğu coğrafyalarda çalışırlar. Egzotik yerleri seven bilimciler buralarda çalışır, devletlerin ve şirketlerin katliamlarını değil, bu ülkelerin "sorunlarını" araştırırlar.[2]

Mahkemeler

Amerika'nın en büyük otomobil üreticisi General Motors'un (GM) sattığı milyonlarca araçta, ölümcül kazalara neden olabilecek kontak anahtarları arızası bulunuyordu. Seyir halindeyken motoru stop ettirip, direksiyon, fren ve hava yastıklarını devre dışı bırakan bu arızayı GM çalışanları 10 yıl boyunca sakladılar. GM'in daha sonra açıklamak zorunda kaldığı verilere göre 124 kişi bu arıza nedeniyle yaşamını yitirdi. GM araçlardaki diğer yolcuları saymadı, sayıyı düşük tutmak için her türlü söz oyununu kullandı ve bu şekilde dosyaların %91'ini reddetti.

Aslında GM, 2009 yılında iflas ettikten sonra kurtarılmış ve yeni bir şirket kurulmuştu. Yeni şirkette eski yöneticiler vardı ama önceki şirketin sorumluluğunu taşıyorlardı. Daha sonra bir savcı tarafından yöneticilerin bilgi sakladığı ortaya çıkınca, arıza hakkında soruşturma açılmaması için GM, 900 milyon dolar idari ceza ödedi ve 635 milyon doları da kabul etmek zorunda kaldığı dosyaların mağdurlarına ödemek için ayırdı.

Mahkemeler, ne GM iflas ederken, ne de yaşamlarını yitiren insanlara göz yumarken ciddi bir yaptırım uyguladı. Yargıcın deyişiyle "daha fazla veriye ihtiyaç vardı". Sonuçta, "yargı, yasalara bağlı", yasalar da kapitalist devlete. Şirketin CEO'su utanmadan "insanlar bizim ürettiğimiz otomobillerde ölüyor" derken hiçbir GM yöneticisi ceza almadı. Bu konuda Al Jerize'nin yorumu "Yargı, adalet konusunda ciddi değil" oldu.

Etik

Turing Pharmaceutical şirketi AIDS hastalarının kullanmak zorunda olduğu Daraprim ilacını üretiyor.

Eylül ayında, şirketin hisselerini alan Martin Shkreli, tek hapın fiyatını 13.5 dolardan 750 dolara çıkardı. Fiyat artışına tepki gösterenlere Twitter'dan "moron" diyerek, fiyatın hâlâ düşük olduğunu söyledi. Birçok kişi bu küstah kapitalisti vicdansızlıkla suçladı ve sağlık konusunda daha fazla "etik" gerektiğini söyledi.

Ancak Daraprim'in fiyatı en başından yüksek olsaydı, belki de bu kadar tepkiye neden olmayacaktı. Asıl sorun ilacın fiyat artışı değil, yaşamsal bir maddenin parayla satılması. Tıpkı su gibi.

İlaçların fiyatlarına odaklandığımızda görünmeyen daha büyük sorunlar da var. Kapitalizmin kendi yarattığı birçok hastalık var ama bunlar genelde hayatın gerçekleri olarak algılanıyor. Böylelikle, bu hastalıkların bir kısmına çare üreten kapitalizm, daha iyi yaşamak için sanki zorunluymuş gibi gözüküyor.

Kapitalizmin yarattığı hastalıkların bir kısmı ise sadece algı düzeyinde, yani gerçekte yok. Hasta olduğunu düşünen birey ilaç alarak bu sefer bağımlı, yani gerçekten hasta oluyor.

Kapitalizmin kendisini sorunsallaştırmayan bir etik, yüzeysel kalacak ve sonuçta bir etik olmayacaktır.

Kapitalizmin Saldırısı Topyekün Bir Saldırıdır

Bu yazıyı yazmak zorundaydık çünkü kapitalizm, sorunları çözebileceğini, hatta yalnızca kendisinin çözebileceğini iddia eder. Sorunları kapitalizmin dilinde ifade eden medyası ile gerçeği gizler ve bu sahte çözümleri algımıza işler. Sistemin algısından çıkmadan sistemin saldırısını görmek de, bu saldırıya karşı koymak da mümkün olmayacaktır.

Kapitalizmi frenlemek mümkün değildir. Ama örgütlü bir mücadele ile yaşamı yeniden yaratarak, kapitalizmi yıkmak mümkündür.

[1] Bkz: Greenpeace 5,2 Milyon Doları Yok Etti - Alp Temiz, Meydan Gazetesi 20. sayı

[2] Bkz: Global Barış Global Sermaye- İlyas Seyrek, Meydan Gazetesi, 28. sayı

Hopa'da Toplumsal Barış Vicdani Ret Söyleşisi

18 Kasım tarihinde Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde, Siyaset Bilimi Topluluğu tarafından Toplumsal Barış ve Vicdani Ret başlıklı söyleşi gerçekleştirildi. Söyleşi'ye Vicdani Ret Derneğinden Ercan Aktaş da davetli

olarak katıldı.

Üniversite'de okuyan devrimci öğrencilerin yanı sıra, vicdani ret karşıtı milliyetçi gruplarında toplantıya yoğun katılım sergilemesi, söyleşinin gerilimli geçmesine neden oldu.

Hayvan Özgürlüğü inisiyatifi'nden Vicdani Ret Açıklaması

Hayvan Özgürlüğü İnisiyatifi'nin düzenlediği basın toplantısında, Kürdistan'da sürdürülen operasyonlara ve sokağa çıkma yasaklarına karşı vicdani ret açıklamaları gerçekleştirildi. Açıklamada, özellikle bölgede yaşanan operasyonlarda ve sokağa çıkma yasaklarında yalnızca insanların değil, hayvanların da katledildiği belirtildi.

8 kişinin total reddini açıkladığı basın toplantısında söz alan Olcay Topal, "Devletler savaş yer, para kusar.

Savaşlar kapitalizmin gıdasıdır. Silah, gıda, ilaç ve bunların yanı sıra birçok endüstrinin savaşlara ihtiyacı vardır" diyerek; Serhan Uz ise "Lice'de, Cizre'de, Silvan'da, Nusaybin'de, Yüksekova'da ve daha bir çok yerde kıyım devam ediyor. Bütün bu olaylara seyirci kalmayı, baskılardan korkup susmayı, zalime boyun eğmeyi red ediyorum. Varlığım, bütün dünya vatandaşlarına armağan olsun. Ne mutlu hiç bir hayvana ve insana sırtını dönmeyene" sözleriyle reddini açıkladı.

VR-DER İzmir'deki Vicdani Retçilerle Buluştu

Vicdani Ret Derneği'nce (VR-DER) 1 Temmuz tarihinde başlatılan "Vicdani Ret Kampanyası" çerçevesinde birçok ilde yapılacak vicdani ret atölyelerinin ilki 14 Kasım'da İzmir'de Siyah Pembe Üçgen Derneği'nde gerçekleştirildi.

Değişik kurumlardan temsilcilerin ve avukatların yanı sıra bireysel katılımların da olduğu atölyede Vicdani

Ret Derneği eşbaşkanı Merve Arkun ve avukat Gökhan Soysal vicdani ret süreçlerine dair bilgilendirme yaptı.

Vicdani retçi Halil Savda ise vicdani retçilerin maruz kaldığı adaletsizliklere değinerek, benzeri durumlarda izlenebilecek yollar konusunda deneyim paylaşımında bulundu. Yapılan sunumların ardından katılımcılarla forum gerçekleştirildi.

YUSUF KOPAL VİCDANİ REDDİNİ AÇIKLADI

Yusuf Kopal, Vicdani Ret Derneği'nin web sitesinde yayınlattığı açıklamada "Katliamların son bulması için, barışın gerçekleşmesi için, anaların ağlamaması için savaşın son bulması için" vicdani reddini açıkladı. Kopal açıklamasında "Ben kimseyi vurmak istemiyorum, katil olmak istemi-

yorum... Savaşıyoruz ama neden, niçin savaştığımız belli değil. Bir avuç toprak için kışkırtıyorlar insanları. Roboski'de, Şengal'de, Cizre'de, Silopi'de ve halen katliama devam ettiği birçok yerde insanları katlediyorlar, işkence yapıyorlar. Çocuk genç yaşlı demeden katlediyorlar." dedi.

UĞUR GÜVEN VİCDANİ REDDİNİ AÇIKLADI

Uğur Güven, Vicdani Ret Derneği'nin web sitesinde yayınlattığı açıklama ile vicdani reddini deklare etti. "Kardeşin kardeşi vurduğu bir ülkede bırakın askerlik yapmayı, yaşamayı bile düşün-

müyorum" diyen Güven açıklamasında devamlı "Biz barış dedikçe onlar öldürüyor, ben katil olmak istemiyorum. Birilerinin emri ile gidip savaşmak istemiyorum," dedi.

Orduya "Yabancı" Olmak

ALİ DEĞİL ARI KOMUTANIM

Yönetmen: Deniz Özden

Deniz Özden'in ilk belgesel çalışması olan "Ali Değil Ari Komutanım" isimli belgesel, gayrimüslim kişilerin zorunlu askerlik sırasında edindikleri deneyimlere yer veriyor. Belgesel, izleyicilerini, gayrimüslim kişilerin orduda ve kışla içerisinde yaşadıklarına dair itiraflarını dinlemeye çağırırken; aynı zamanda izleyicinin anlatıcı ile bir empati kurabilmesini de amaçlıyor.

Zorunlu askerlik hizmeti, yaşamını gasp ettiği her genç erkeği, askerlik süresi boyunca tek tipleştirme ve kimliksizleştirmeye çalışırken; belgeselin anlattıkları da bu baskı sürecine ışık tutuyor.

Kiralık Katillere Devletten 4000 Lira

Devletin savaş gündemlerinde "orduya asker alımını arttırmak" amaçlı yaptığı sözleşmeli er uygulamaları yeniden gündemde. Kürdistan'da artan savaş politikalarının uzantısı olarak, Bitlis ve Antep valiliklerinden sonra Malatya Valiliği de sözleşmeli er ve erbaş alımı yapacağını açıkladı. TSK'nın er adaylarına vaadi ise 4000 lira.

ROBOSKİ UNUTULAMAZ AFFEDİLEMEZ

Merve Arkun

arkunmer@meydangazetesi.org

Kuzeyinde Beytüşşebap, güneyinde Irak. Hemen her sınır köyü gibi, nüfusunu bölen sınırlara rağmen, bir arada yaşamak için direnenlerin toprakları. Her yanı saran mayınlar sebebiyle ne tarımın ne de hayvancılığın yapılabildiği; hemen her savaş bölgesi gibi yaşamak isteyenlerin koruculuğa zorlandığı topraklar. Ama ne pahasına olursa olsun, direnen topraklar.

2011'in 28 Aralık'ında, ordunun F-16'larınca bombalanan; yapılan bombardımanda paramparça edilen 34 köylünün ve 50 katırın kanlarına bulanana; üç yıldan bu yana yas'a, acıya boğulan ama öfkeyle direnen topraklar.

Devletin "tanıdığı" ismiyle Uludere, bizim kabul ettiğimiz ismiyle Roboski. İçinde bulunduğumuz Aralık ayının 28'i, Roboski Katliamı'nın dördüncü yıldönümü. Dört yıldan bu yana, aradan geçen 211 haftanın her Perşembe günü, Roboski halkı için mezarlık, dinmeyen acı ve perçinlenen öfke demek...

Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalandığı dönemde, Kürdistan dünya devletleri tarafından 4 devlete pay edildi. Savaşlarla ve masabaşı anlaşmalarla, Kürt halkının yaşadığı topraklar cetvelle çizilen sınırlarla bölündü. Öyle ki kimi yerde aynı köyün mahaleleri, farklı devletlerin alanında kaldı; kimi yerdeyse insanların hayvanlarını otlattıkları yaylaklar ve kışlaklar başka devletlerde kaldı. Devletler, sınırlarını belli etmek için sınır telleri ve duvarlar ördüler, geçişleri engellemek için arazileri mayınlarla doldurdular.

Kürt halkı, ne bu devletleri ne de onların sınırlarını meşru görmedi. Sınır köyleri arasında alışverişler de toplumsal yaşantı da aynen devam etti. İşte bunun sonucu olarak yüzlerce sınır köyü gibi Roboski halkı da devletlerin nezdinde "kaçakçı" ilan edildi. İhtiyaçlarını karşılamak üzere çıktıkları yolculuklara ise "kaçağa çıkmak" adı verildi.

Roboski Katliamı'nın ardından devlet tarafından yapılan ilk açıklama, sınırdan geçenlerin kaçakçı değil "terör örgütü mensupları" olduğu yönündeydi. Devlet tarafından yapılan ilk açıklama geçerliliğini kaybettiğinde -yani sınırı geçerken katledilenlerin kaçağa çıkmış köylüler olduğu açığa çıktığında- bu kez katırların sırtında

taşınanların petrol ya da sigara değil, silah olduğu iddia edildi. Yapılan başka açıklamalarda, sınırı geçmek isteyenlerin arasında "Bahoz Erdal"ın yer aldığı istihbaratına sahip olduğu iddia edilerek bu bombardıman meşrulaştırılmaya çalışıldı. Devlet, yaptığı ve apaçık ortada olan katliamı alıştırma alıştırma açıklıyordu adeta.

Bir süre sonra katliamlarla ilgili belgelerin bütününe "devlet sırrı", soruşturmayla "gizlilik" damgası vuruldu. Katliamla ilgili kimsenin sorumluluğu olmadığı belirtilerek takipsizlik kararları verildi. Nihayetinde, Roboski'de yaşanan katliamla ilgili her şey devlet masasında sümen altı edildi.

Katliamın nedenini sorgularken, katliam tarihinden birkaç ay öncesine dönüp bakmakta fayda var. 19 Ekim 2011 tarihinde, Hakkari Çukurca'da bulunan polis ve jandarma noktalarıyla güvenlik noktalarına yönelik eylemde 24 asker öldürülmüştü. Devletse yaşanan bu olayın intikamını alacağı günlerin hesabını yapmaya başlamıştı. Bu hesap, Roboski Katliamı olacaktı.

Devletin "Barış Süreci" olarak adlandırdığı süreçte gerçekleştirdiği Roboski Katliamı'yla yaptıkları, yakın zamanda Cizre'de, Nusaybin'de ve bölgenin birçok yerinde yapacaklarının ipucu niteliğindedir.

Bir halkı yok sayan ve yok etmek isteyen devlet; kendisini var etmek ya da kendisinin var olduğunu ispat etmek konusunda birçok yola başvurdu Roboski'de. Katliamın ardından, bölge halkına yönelik nefreti körükledi; yaşananlardan hesap sormak isteyen Roboski halkını gözaltılarla, tutuklama ve davalarla yıldırmaya çalıştı; silah bırakan korucuları "operasyona çıkın" diyerek tehdit etti

Devlet, Roboski Katliamı'nı gerçekleştirirken de, katliamı aklarken de, varoluşunun temelini kanlar ve katliamlarla atıldığını bir kez daha ortaya koydu. Devlet nasıl ki faili meçhullerin tetikçilerini ortaya çıkarmak ve katliamların hesabını sormak için mücadele eden Tahir Elçi'yi tutuklama ve işkence tezgahlarıyla susturmaya çalıştıysa, susturmayınca da katlettiyse; Roboski halkını da gazla copla, soruşturma ve davalarla susturmaya çalışıyor.

Roboski halkıysa devlete; onun sınırlarına, yasaklarına direndiği gibi katliamın hesabını da her alanda direnişiyile soruyor.

Kadın Tutsaklara Kitap Yasağı

Sık sık tutsaklara yönelik hak ihlalleri ve keyfi uygulamalarla gündeme gelen Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi, idarenin yeni bir keyfi uygulamasıyla gündemde. Bu uygulamaya göre koşullarında 10'dan sonra fazla kitap bulunduramayacak. İdare bu yasağın gerekçesini ise "odanın düzeninin bozulması" olarak açıklıyor. 31 Aralık'a kadar koşullardaki fazla kitapların teslim edilmesini dayatan karara, devrimci tutsaklar ise direniyor.

LGBTİ Tutsaklara Hapishane İçinde Hapishane

Alanya L Tipi Hapishanesi'nde 14 LGBTİ tutsağın idare tarafından tek kişilik hücrelerde tutulmasını ve günde yalnızca 1 saat havalandırmaya çıkartılmalarını teşhir eden ve bu uygulamaya son verilmesini isteyen 45 LGBTİ ve kadın örgütü ortak bir yazılı açıklama yaptı. Açıklamada LGBTİ tutsakların bir arada kalabilecekleri bir koşul talebi dile getirilirken; onlara hapishane içinde hapishane koşulları yaşatan tek kişilik hücre uygulamasının, başlı başına bir işkence olduğu vurgulandı.

Hasta Tutsakların Tedavileri Engelleniyor

Bir devlet politikası olarak, hasta tutsakların tedavisinin engellenmesi işkencesi sürüyor. Van F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde akciğer tüberkülozu, kronik astım ve romatizma hastalıkları olan Resul Özbey adlı tutsağın tedavisi, idarenin çeşitli gerekçeleriyle engelleniyor. Hapishane idaresi bu kez de devletin son sürece yükselttiği savaşı bahane ediyor; tedavi için hastaneye araç çıkaramadığını, çünkü yollarda tuzaklama bulunduğunu iddia ediyor.

ANARŞİST VEGAN OSMAN EVCAN AÇLIK GREVİNDE

Kandıra F Tipi Hapishanesi'nde tutsak Osman Evcan kendisine gönderilen vegan yiyeceklerin teslim edilmemesi nedeniyle başlattığı açlık grevini sürdürüyor. ABC İstanbul'un vegan anarşist tutsak Osman Evcan ile ilgili yazısını sizlerle paylaşıyoruz.

1959 Samsun doğumlu Osman Evcan, son 23 yılını kesintisiz, hapishanede geçiren anarşist bir tutsak. 1992 yılında sol örgüt üyeliği ve gasp suçlamasıyla 30 yıla mahkûm edildi. Osman Evcan, lise yıllarında politize olmaya başlar ve o zaman ki Devrimci Yol Dergisi çevresinde örgütlü mücadelesine adım atar. 1978 kuşağının devrimci fikirlerini benimseyen Osman, disipline gelmez karakteriyle kararlı bir eylem insanı olarak inandığı fikirler doğrultusunda yaşamını anlamlandırdı. 1992 yılında dâhil olduğu otoriter sol örgütle bağlarını kopararak mücadelesini bir anarşist olarak vermeye başladı. Kendisini vegan eko anarşist olarak tanımlayan Osman Evcan, kalın duvarlar ve baskılar ardında topyekûn özgürlük mücadelesinden ve direnişinden ödün vermeden, yaşamını sürdürmektedir. Mahkûmiyeti boyunca ülkenin birçok cezaevinde kalmış ve yaşamını otoriter şiddetle mücadele ederek içselleştirmiş olan Osman Evcan; geri adım atmayan inatçı ve kendinden sonra gelecek anarşist, vegan, özgürlükçü bireyler için hapishanelerde bir hak standardı yaratabilmeyi amaçlayan eylemleriyle, cezaevlerinin baskıcı zihniyetlerine karşı savaşımını hala sürdürmektedir. Hapishanedeki anarşist, hayvan özgürlüğü, LGBT, kadın hakları, endüstriyalizm karşıtı eylem ve mücadelelere destek veren Osman Evcan, her Kurban Bayramı'nda üç günlük hayvan katliamını protesto eden açlık grevine devam etmiş; devletin ve komprador burjuvazinin talanına karşı doğayı, etnik ve farklı kimlikleri destekleyen ve dayanışma amaçlı yazılar kaleme almış, eylemlerde bulunmuş ve bulunmaya devam etmektedir. Osman Evcan'ın Propaganda Yayınları tarafından yayınlanmış "Vegan Tutsak" isimli bir e-kitabı bulunmaktadır.

Osman Evcan'ın ses getiren ilk eylemi, 2011 yılında Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde vegan yemek talebiyle başlattığı ve 42 gün süren açlık grevidir. Osman Evcan'ın mücadelesinde bedenini, son çare olarak, otoriteye karşı araçsallaştırması ve ölüme karşı yaşamı savunma biçimi olarak açlık grevini kullanması, kuşatılmışlığın getirdiği esareti aşmak için belki de en etkili yöntemi olmuştur. 2011 yılında, süren eylemi boyunca Türkiye ve yurtdışındaki anarşistler, hayvan özgürlükçüleri ve özgürlüğü savunan politik ve apolitik birçok insan, Osman Evcan'ın ahlaki tercihlerinden dolayı talep ettiği vegan yemek ihtiyacını desteklemiş ve süren kampanyalar boyunca Osman Evcan'ın yanında olmuştur. Osman Evcan'ın 42 gün süren açlık grevinin ardından, devlet geri adım atmamak zorunda kalmış ve cezaevlerinde bulunan vegan-vejetaryen mahkûmlar için yeni bir yönetmelik yayınlamıştır: "İnanç gereği veya vegan, vejetaryen türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri, iaaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere karşılanır."

Osman Evcan, ilerlemiş yaşına ve eylemleri sonucu yıpranmış bünyesine rağmen, kendinden sonra gelecek tüm vegan, vejetaryen ve politik tutsaklar

için bir özgürlük alanı açmak için verdiği mücadeleye, ödediği bedellere korkmadan göğüs gererek bugün de savaşımına ve direnişine devam ediyor. Son Kasım seçimleriyle Türkiye coğrafyasında İslami faşist AKP hegemonyasının onaylanmasıyla yaşanan baskı ortamından Osman Evcan da payını almış, Evcan'ın vegan beslenme hakkı ve mücadelesi sonucu elde ettiği tüm kazanımları elinden alınmıştır. 10 Kasım'dan bu yana sadece vegan yemek değil, hapishanelerdeki tecrit, hasta tutsakların durumu, tutsaklara dayatılan yasaklar ve hak gasplarını protesto etmek için süresiz açlık grevi eylemine devam eden Osman Evcan'a yaşatılan ve arkası bir türlü kesilmeyen kötü muamele ve hak gasplarının nedeni açıktır. Bu neden, haksızlıklara karşı boyun eğmeyen ve otoriter şiddete karşı susmayan anarşist fikir ve davranışlarıdır.

Devletin ve kapitalizmin yarattığı ekolojik kırım, açlık, yoksulluk, sefalet ve savaş politikalarına karşı total özgürlük talebini dile getiren Osman Evcan ve hapishanelerdeki tüm anarşist ve anti-otoriter tutsaklarla dayanışma ve destek faaliyetleri yürütmek için örgütlenen ABC İstanbul, Osman Evcan'ın son açlık grevi eylemine destek olmak için 5 Aralık günü Osman'ın tutulduğu Kocaeli 1 No'lu F Tipi Cezaevi önünde bir eylem gerçekleştirdi.

ABC İstanbul'un örgütlediği eylem boyunca pankartlarla, meşalelerle, davullarla, sloganlarla Osman Evcan ve tüm anarşist ve anti-otoriter tutsaklar için bir araya gelen insanlar, Osman Evcan için ses çıkardı. Sesleri kalın duvarları aştı, direnişte olan anarşist yoldaşlarına umut oldular. Osman Evcan, 26 gündür kendi isteği ve iradesiyle yemek yemeyi reddediyor, savaşıyor, elindeki tek silah olan bedeniyle isyan ediyor, direniyor, hayat kurtarmaya çalışıyor ve adaletin kendisine dönüşüyorken; anarşistler de Osman Evcan için, hayvanlar için, dünya ve insanlar için, yaşarken tabuta konan tutsakların özgürlüğü için hep birlikte haykırdı: Cezaevlerine Ateş! Zindanlar Yıkılsın Tutsaklara Özgürlük!

ABC İstanbul, bu eylemi insanı, hayvanı, gezegeni tutsak eden zincirlerden korkmadığını göstermek adına gerçekleştirdi. Sistemin bizi kendi çürümüşlüğüne dâhil etme çabasına karşı mücadelelerine devam edeceğine söyleyen ABC İstanbul üyeleri ve eylemciler, zulmün ortadan kaldırılması için eyleme geçen herkesin bir özgürlük savaşçısı olduğunu ifade etti; eylemlilik hallerinin, hapishaneler olduğu sürece devam edeceğine aktardı. Total özgürlüğü savunan, anarşist idealleri uğruna baskılarla savaşan Osman Evcan'a uygulanan politik izolasyonların bir an önce kaldırılması için tüm gücüyle ve giderek daha militanca mücadelesini sürdüreceği mesajını veren ABC İstanbul için: Hapishane sistemi, çoğunluğa hükmedebilmek, bir grup azınlığın çıkarları için kitleleri pasifize edebilmek uğruna inşa edilmiş betondan bir tabuttur.

Tüm kafesler kırılana dek! / Tüm hücreler yıkılana dek! / Osman Evcan'a özgürlük!

Kullan-at Kılavuz

İŞKENCEYE KARŞI

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Av. Davut Erkan

davuterkan@meydangazetesi.org

İşkence, bahanelerle, kişiye bedensel veya zihinsel acı çektirmek için uygulanan eylemlere denir. İşkence dendiğinde akla, itiraf alma ya da bilgi alma amacıyla sorgu odalarında uygulanan işkenceler gelir. Bu yazı daha çok özgürlüğü için mücadeleye eden insanların, gözaltılarda karşılaştığı işkenceyi konu edinmektedir.

Devletin kolluk kuvvetleri, eylem alanlarında sizinle karşı karşıya gelmez, saldırmak amaçlı hazırlanır ve emir edildiğinde ise saldırır. Gözaltına alma anında el-kol bükme, yumruklama, tekmeleme, sürüklenme, vesaire derken; otobüsülere alınırsınız. Otobüsler görünür eylem alanı boyunca görünmez ilk kapalı alandır. (Fotoğraf ya da kamera ile görüntü alınması esas alırsak) Aşağıda gözaltı sürecinin başından sonuna kadar görünür ya da görünmez alanların tümünde işkenceye maruz kalmanız durumunda yapmanız gerekenler sıralanacaktır.

- İşkencecilerin adını, kask ya da sicil numarasını, yüzünü veya başkaca eşkal bilgilerini aklınızda tutmaya çalışın.

- Şayet polis, hastanede, sizinle birlikte doktorun muayenehanesine girmeye çalışırsa itiraz edin. Özellikle doktora, meslek ilkeleri ve İstanbul Protokolü gereğince polisi içeri almaması gerektiğini hatırlatın.

- Kısaca başınızdan geçen vakaları, aldığınız darbeleri anlatın ve doktorun bunları raporda "hasta öyküsü" kısmına geçmesini talep edin.

- Eğer doktor zaten yapmıyorsa, vücudun tamamını muayene etmesini sağlayın. Sizin görmediğiniz bölgelerde aldığınız darbelerle ilişkin işkence izleri bulunabilir.

- Nöbetçi hekimin uzmanlık alanına girmeyen konularda, örneğin Kulak-Burun-Boğaz, Ortopedi ya da Psikoloji, Psikiyatri gibi kliniklere sevk talep edin. Hastanede ya da gözaltında tutulduğunuz zamanı uzatacağı düşüncesiyle bundan imtina etmeyiniz.

- Cildinizde işkenceye dair iz, kanama, şişlik, kızarıklık vs. olmaması, o bölgeye ilişkin doktorun tespit yapamayacağı anlamına gelmez. Sadece yara-bere izi bulunan yerleri değil, darbe aldığınız tüm bölgeleri muayene ettirin. Bölgede ağrı veya hassasiyet olması da doktorun o bölgeye darbe alındığını dair rapor düzenlemesini mümkün kılar.

- Eğer kafa bölgesine, iç organlara denk gelen karın ve sırtın alt kısımlarıyla genital bölgelere darbe aldıysanız, sadece fiziki muayene ile yetinmeyin ve tomografi, MR (emar), kemik sintigrafisi gibi ileri tetkik yöntemlerini doktordan talep edin.

- Ciddi olduğunu düşündüğünüz ayrıntılar dahil olmak üzere, maruz kaldığınız fiziki müdahaleleri ve psikolojik baskıyı avukat görüşmesinde avukatınıza anlatın ve eğer mümkünse avukatınızdan "Görüşme Tutanağı" düzenlemesini talep edin. Bu tutanağa hem olayları hem de avukatın tespit edebildiği işkence delillerini yazdırıp tutanağı birlikte imzalayın.

- İfadenizi verirken (savcılıkta veya mahkemede), maruz kaldığınız tüm bu muameleleri ayrıntılı olarak, yer, zaman, kişi, araç ve şekil unsurlarını içerir şekilde anlatınız ve şikâyetçi olduğunuzu belirterek tüm bunları tutanağa yazdırın.

- Polis nezaretinde alınan gözaltı raporlarının yeterli olmadığını düşünüyorsanız, serbest bırakıldığınızda hastaneye giderek, tutuklanırsanız cezaevinden sevk isteyerek yeniden raporlama sağlayın.

- Olayın üzerinden zaman geçmeden, hatırladığınız tüm detayları yazılı hale getirip, bir dilekçe haline getirerek savcılığa şikâyet dilekçesi verin.

-Lüzum görüldüğü takdirde, Adli Tıp Kurumu'na sevk edilmeniz söz konusu olabilir. İşkence gibi bir konuda üşengeçlik göstermeyin ve süreci sonuna kadar takip edin.

- İşkence konusunda uzmanlığı ve deneyimi bilinen Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na başvurarak, işkencenin raporlanmasını sağlayınız. Ayrıca İnsan Hakları Derneği gibi, insan hakları ihlallerini raporlayan kurumlara başvurun yapın.

- Savcılar ve doğal olarak emniyet, olayın üstünü örtmek, açığa çıkmasını sağlamak için gönülsüz bir soruşturma yaparak dosyayı kapatmak isteyecektir. Burada sizin dikkatli ve ısrarcı olmanız, süreci ilgili kişi ve kurumlarla birlikte dayanışma içerisinde yürütmeniz, olayın tanıklarını ve kamera kaydı gibi delilleri gerekirse bizzat bularak işkenceyi delillendirmeniz sadece münferit olay bakımından sonuç doğurmakla kalmayacak, benzer vakaların yaşanmaması için caydırıcı bir mücadele pratiği olacaktır.

YALINAYAK

DEVLET İNTİHARI (CİNAYET)

"Burası dördüncü koğuştur benim abim.

Bak camları yoktur kırıktır, ne bacası tüter ne de sobası.

Her neyse benim abim, ver bir cigara zuladan yanalım.

Burası dördüncü koğuştur benim abim, ikinci adresimiz.

Allahımızı sorarsan adı Gardiyan Cafer, lakabı kel onbaşı,

Peygamberimiz desen, o da ekip başı..."

Abdülmelik Yalçın

Hapishane ve çocuklarla ilgili haberler geldiğinde akıllara, Yılmaz Güney'in Duvar filmi de aynı anda canlanır hafızalarda. Sene 1983'tü ve Yılmaz Güney filminde, çocukların hapishanede maruz kaldığı işkenceleri, tacizleri ve tecavüzleri anlatıyordu. Şimdi, yıl 2015; hapishanelerde yaşananlarsa hala aynı... Trabzon'da Bahçecik E Tipi Hapishanesi'nde tutuklu olan 15 yaşındaki Emirhan N'nin annesi, 1,5 ay önce, oğlunun içinde bulunduğu koşulların düzeltilmesi için hapishane yönetimine bildirimde bulunmuştu. Emirhan N ise, içinde buldukları kötü koşullar sebebiyle bir arkadaşının firar etmesine de sebep olan bu koşušta kalmaya zorlanmış, başvurularının hiçbirini dikkate alınmamıştı. Geçtiğimiz 13 Kasım günü Emirhan N, üzerinde sürmekte olan baskılara da daha fazla dayanamayarak, kendisini mahpus olduğu koşuşun kapısına asarak "intihar etti".

Emirhan N'nin annesinin anlattıkları ise, yaşananın bir intihardan çok, sistematikleştirilmiş bir cinayet olduğunun göstergesiydi; "Oğlum kapalı yerlerde kalmayı hiç sevmezdi. Evde bile oturmak istemezdi. Cezaevine girdikten sonra çok zorlandı. 'Anne her gün yanıma gel' diyordu. Ancak görüşüne gittiğimde cezaevi görevlileri 1 hafta sonra gelin diyorlardı. 1 hafta sonra gidiyordum, bugün müsait değil deyip içeri almıyorlardı. Ölümünden birkaç hafta önce, zayıfladığı için yeni bir pantolon almıştım. Beni görmeyince üzüldüğünü bildiğimden, hiç değilse pantolonu versinler istedim ama onu da içeri almadılar..."

Devletin çocuk hapishanelerinde sözde "tedavi etme, yeniden topluma kazandırma" amacıyla işlettiği uygulamaların, yaşanan bu ve benzer cinayetlerin esas sebeplerinden olduğu açık. Bugün, hapishanelere kapatılan çocukların maruz kaldığı çıplak aramalarda, kötü koşullardan ve tüm hapishanelerde söz konusu olan insanlık dışı uygulamalardan sadece biri. Bunun dışında, tutsak çocuklar, hapishane yönetimi tarafından verilen 3 öğün yemek dışında, içecekleri su dahil, yaşamsal tüm ihtiyaçlarını kantinden satın alarak karşılamak zorunda bırakılıyorlar. Parası olmayanlar ya da aileleri para yollamayacak durumda olanlar ise, koşuşlarda sigara vb. ihtiyaçları karşılığı, diğer mahkumların temizlik gibi "hizmetlerini" görmek zorundalar... Söz konusu uygulamaların bütününe baktığımızda ise çocuk mahkumlar, hapishane yönetimlerinin keyfi uygulamalarıyla kimi zaman "disiplin cezası" adı altında hücrelere kapatılmakta, kimi zaman işkenceye, tacize ve tecavüze maruz kalmakta, kimi zamansa aileleriyle görüşmemektedirler.

Emirhan N'nin ölümü, yaşadığımız coğrafyanın yoğun gündemi arasında kendisine yer bulamasa da, bu "yoğun gündem" arasında Adalet Bakanlığı'ndan çocuklara "müjdeli" bir haber geldi. Bakanlık, 2016 yılında, Diyarbakır, Antakya ve Tarsus'ta; 2018'de de Kayseri ve Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde 1440 kapasiteli, toplam 5 adet çocuk hapishanesi açılacağını duyurdu.

Devlet bir yandan karşısında mücadele eden çocukları katletmeyi sürdürürken, bir yandan da katledemediklerini duvarların ardına kapatıp sindirmek istiyor. İnşa ettiği yeni hapishanelerinde, yeni Gardiyan Caferler yetiştirirken; bizleriye, Onur'u, Enes'i, Güneş'i, Rojda'yı ve nice kardeşimizi, yalnızca isimlerinin baş harfleriyle anacağımız günlere tutsak etmeye çalışıyor...

ANARŞİST YAYINLAR DİZİSİ (5)

YUNANİSTAN'DA ANARŞİST YAYINLAR

Zeynel Çuhadar

zeynelcuhadar@meydangazetesi.org

Dünyanın bütün coğrafyalarındaki anarşist yayıncılık faaliyetlerini bölge bölge incelediğimiz ve söz konusu topraklardaki mücadelenin tarihi paralelinde bir anarşist yayınlar külliyatı çıkardığımız yazı dizisinin

beşinci bölümünde, Yunanistan topraklarında çıkarılan ve çıkarılmaya devam eden gazete ve dergileri inceleyeceğiz. Bu bölümde, coğrafyada çıkarılan yayınların yanı sıra, yayınların olduğu dönemlerdeki si-

yasi konjonktürden ve anarşist mücadele tarihinden bahsedeceğiz. Yunanistan'da çıkarılmaya devam eden Apatris Gazetesi ile yaptığımız röportaja ise gelecek sayımızda yer vereceğiz.

Yunanistan'da, özgürlükçü metinler ilk kez 1860 yılında yayınlandı. Aynı tarih, Atina'da anarşist hareketin kendini göstermeye başladığı yıllardı. Bu dönemde yazılan ve yayınlanan anarşist metinlerin büyük bir çoğunluğu, Avrupa'daki anarşist hareketin etkisiyle yazılmıştı.

Yunanistan'da ilk anarşist yayın,

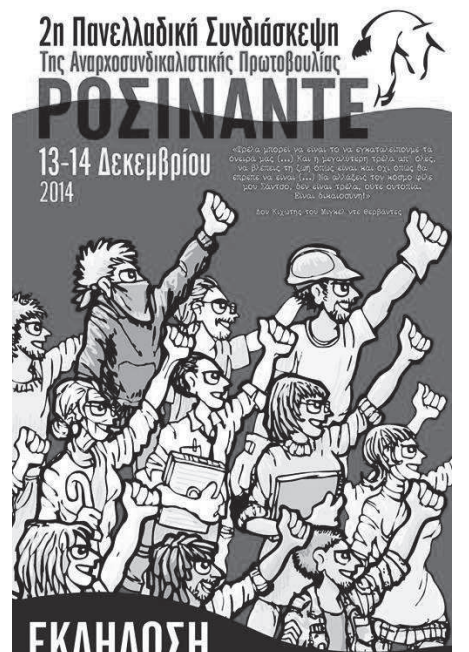
3 Eylül 1861 tarihinde yayınlanan günlük gazete Fos (Işık)'tu. 334 sayı yayınlanan gazete, "Anarşi" başlıklı yazının ilk bölümü yayınlandıktan 3 saat sonra toplatıldı. Gazeteye gerçekleşen polis baskını sonrasında, gazete çalışanları tutuklandı.

19. yüzyılın sonlarında ekilen tohumlar, yirminci yüzyılın başla-

rında eylemler ve ortaya çıkan örgütlenmeler olarak, Yunanistan'ın birçok şehrinde, Atina'dan Patras'a, Kafelonya'dan Siros'a yeşerdi. Anarşo sendikalist düşünceler ilk kez Patras'ta, yani beş bin işçinin bulunduğu bir şehirde, kendini göstermeye başladı.

1876'da, "Demokratik Dernek"

isimli anarşist bir kolektif kuruldu. Bu dernek, Yunanistan'daki anarşist grupların koordine edilmesinin yanı sıra, İtalya'daki anarşist hareket ile kurulacak dayanışma ilişkisinde de önemli rol oynadı. Daha sonra dernek, Uluslararası İşçi Birliği(IWA)'nin, Yunanistan seksiyonu oldu. Bologna'da basılan "Il Martello" gazetesinde ve Jura Federasyonu'nun, 10 Haziran

1877'de basılan gazetesinde, dernek üyeleri tarafından, derneğe ilişkin makaleler kaleme alındı.

1986'da Patras ve Pyrgos'ta yeni örgütlenmeler kurulmaya başlandı. Bunu takip eden yılda ise "Epi Ta Proso"(İleri) isimli anarşist gazete yayınlandı.

20. yüzyıla gelindiğinde, Yunanistan'ın büyük merkezlerinde anarşist hareketler örgütlenmiş durumdaydı. Anarşist Marinos Antypas, köylü hareketinin ön plana çıkmış isimlerinden biri, Yunanistan'ın merkezinde anarşist hareketi köklü bir şekilde örgütlemişti. 1913 yılında anarşist Alexandros Schinas, Yunanistan kralı George'yi Selanik'te öldürmüştü.

Sonraki süreçte birçok anarşist, Selanik Federasyonu'na dahil oldu. Ancak federasyon, 1923'te Yunanistan Komünist Partisi'ne dönmüştü. Federasyonun dışında kalanlar, 1920'li ve 1930'lu yıllarda, yerel işçi hareketlerinin içerisinde örgütlenme yapmaya devam ettiler. Bunlar arasından Constantinos Speras, Serifos Grevi'nin; Yannis Tamtakos da 1936 Genel Grevi'nin ön plana çıkmış isimleriydi.

1936-1940 arası Metaxas diktatörlüğü ve 1941-1944 arası Nazi iş-

gali, Yunanistan'daki işçi sınıfının ve devrimci hareketin baskılanmasının yoğun olduğu dönemlerdi. Binlerce devrimci savaşta, toplama kamplarında ve hapishanelerde yaşamını yitirdi. Aynı süreçte Yunanistan Komünist Partisi, ülke çapında güç kazandı. Bunda, partinin Almanlara karşı "Ulusal Direniş" diye adlandırılan revizyonist politikası önemli bir yer ediyordu.

1944 Aralık'ında, işgalden iki ay sonra, Yunanistan Komünist Partisi savaş öncesi rejimin tekrar oluşmasına karşı bir ayaklanma örgütledi. 3 hafta devam eden ayaklanma süresince Komünist Parti, anarşistlere, Troçkistlere ve eski parti üyelerine saldırdı. "İç savaş" 1949'da Komünist Parti'nin yenilmesiyle son buldu. Bu isyanla beraber birçok anarşist idam edildi, sınır dışı edildi ve hapsedildi. 1960'ların ortalarına gelinceye kadar Yunanistan'da anarşist hareket, yoğunluklu olarak, sürgün edilmiş anarşistler tarafından devam ettirilmeye çalışıldı.

Anarşist hareketin yeni bir aşaması, 1967-1974 yılları arasında, ordu cuntası diktatörlüğünde evrildi. 1968 Mayıs'ında, Fransa'daki öğrenci hareketlerinin bu yeni aşamada etkisi vardı. 1972 yılında Guy Debord'un "Gösteri Toplumu", diğer sityasyonist yazılarla beraber basıldı.

Bunu, Bakunin'in Tanrı ve Devlet'i, Kropotkin'in Hukuk ve Otorite'si takip etti.

Takip eden yıllarda "Diethnis Vivliothiki" (Uluslararası Kütüphane) Yayınları İda Mett, Henry David Thoreau, Murray Bookchin, Max Nettlau gibi anarşistlerin kitaplarını bastı. 1973 yılında "Seçim Grevi" isimli bir makale, cunta rejiminin "demokratikleşme" hamlelerine karşı bir cevap olarak, Fransızca'dan çevrildi.

Cunta karşıtı öğrenci hareketlerinin önemli öznesi anarşistlerdi. Faşizme, kapitalizme, bürokrasiye, ırkçılığa, cinsiyetçiliğe ve her çeşit otoriteye, ama özellikle Komünist Parti'nin otoritesine karşı olan anarşistler, 1973 Kasım ayında, Atina'da Politeknik Üniversitesi'nde, cuntaya karşı başlatılan hareketin tetikleyicileriydi.

1976 sonrasında "Eleytheros Typos" (Özgür Basın) isimli anarşist komünizmi, İberyay Devrimi'ni ve bunların bütün dünyadaki etkilerini toplumsallaştıran yeni bir yayın kuruldu. 1985 ve 1987 yılları arasında yayınlanan "Dokimi", Yunanistan'daki farklı anarşist kolektif ve bireylerin bir araya gelip, gazeteyi çıkarmaya karar verdikleri bir dizi toplantı sonucunda yayın hayatına başladı. Bu gazete ve toplantı süreci sonrasında,

Anarşist Sendika ve "Anarchia" gazetesinin yayınlanma süreci de başlamış oldu. (Dokimi, daha yaygın bir ağda Anarchia ismiyle yayınlanmıştır.)

Anarşist Sendika'nın ideolojik temelleriyle aynı fikirde olmayan başka bir anarşist grup (Syspirosi Anarchikon), 1988'de "Enantia" gazetesi ve 1990'da Anarhiki Theorisi dergisini yayınlamaya başladı. Gazete bugün, "Diadromi Eleytherias" isimli yaygın bir şekilde yayınlanmaktadır. Anarşist Sendika'nın Selanik kolu ise "Ektos Nomu" isimli gazeteyi, Selanik yerelinde yayınlamaktadır.

1994'ten 1998'e kadar yayınlanan haftalık anarşist gazete "Alfa" Yunanistan'da yayınlanan diğer önemli gazetelerden biriydi. Gazete, yayınladığı 150 sayı boyunca, neredeyse Yunanistan'ın her yerine dağıtılmış; böylelikle anarşizmin büyük şehir merkezleri dışında yaşayanlar tarafından da sahiplenilmesine katkı sağlamıştır. Alfa gazetesinin, uluslararası ağ ve diğer anarşist yapılanmalarla ilişkisi güçlüdür. Örneğin "Özgürlük Tarihi" isimli haftalık köşelerinde, uluslararası haberleri veren ilk gazetedir. "Alfa" gazetesi, anarşizmin farklı ekollerinin, kendi bünyesinde yer bulmasında önemli rol oynamıştır.

Yunanistan'da daha önce çıkmış olan ve halen yayın hayatına devam eden yayınlar;

- Gilotina**
Gilotina Gazetesi Batı Yunanistan'ın Agrinio şehrindeki anarşistler ve anti otoriterler tarafından oluşturulmuş bir kolektifin özörgütlülüğüne dayanan gazetesidir. Gazete reklama ve satış üzerinden kara karşı ilkelerle, yerel bir iletişim ağı oluşturmayı hedefliyor.
- Mavri Simea**
Mavri Simea Gazetesi 15 yıl boyunca Atina'daki Excarhia bölgesinde yayınladı. Solidarios grubu tarafından çıkartılan gazete, düzensiz aralıklarla yayınlandı.
- Resalto**
Resalto Gazetesi 2005'ten bu yana, iktidarın bütün biçimlerine karşı toplumsal bir farkındalık oluşturmak amacıyla yayınladı. Basılan her yeni sayıda, beş bin adet gazete, sokaklarda, meydanlarda, okullarda, işyerlerinde ücretsiz bir şekilde dağıtıldı.

- Diadromi Eleftherias**
2002 Nisan'ından bu yana aylık bir şekilde basılan anarşist gazeteyi önceleri birçok kolektif birlikte çıkarsa da, Diadromi Eleftherias Gazetesi şu anda Syspeirosi Anarchikon, Anarchiki Arhiothiki ve Anarhikos Pirinos Xana Stous Dromus adlı gruplar tarafından çıkarılmaktadır. Gazete, 2013 Eylül'ünde 130. sayısını bastı.
- Antipnia**
Antipnia Gazetesi ilk sayısını 2009'un Nisan ayında bastı. Gazete özellikle Koukaki, Petralona, Theseus bölgelerinde yayınlandı.
- Rosinante**
Anarko sendikalist gazete, yine aynı adlı anarko sendikalist örgüt Rosinante tarafından basılan bir gazetedir. Gazetenin amacı sendikalarda ve işyerlerinde, devrimci anarko sendikalist bir bakış açısını yaygınlaştırmaktır.

- Drasi**
Drasi Gazetesi iki ayda bir yayınlanan, özellikle işyerlerinde dağıtılmak üzere basılan bir gazetedir. Gazete, doğrudan demokratik toplantılara herkesin katılımını sağlayarak, işçi hareketine anarşist bir bakış açısını ve dayanışma ilişkisini kazandırmayı hedefler.
- Apatris**
Kelime anlamı memleketsiz, yersiz yurtsuz anlamları taşıyan Apatris "sokak gazetesi" olarak, "anti otoriter, anti kapitalist ve anarşist mücadelenin sözünü her yere yaymak" olarak belirlediği amacıyla yayın hayatına 2009'dan bu yana devam ediyor.
- Aralık İsyanı ile beraber gazete daha yaygın bir şekilde dağıtılmaya başlandı. 2013'den bu yana 15 bin baskıyla Yunanistan genelinde dağıtılıyor.

Artvin'de Çifte Talan Bir Dereye İki HES

Artvin Arhavi'de 3 yıldır yapımı süren Kavak Hidroelektrik Santral projesine karşı direniş sürüyor.

Kamilet Vadisi'nde, yapımı planla-

nan hidroelektrik santral sayısı Orta Hes Projesi'yle 2'ye çıktı! Bölge halkı talanın büyümesine karşı yaşam alanları için mücadeleyi büyüteceğini belirtti.

Termik Santral İstemiyoruz

Erdek Körfezi'nde yapılması planlanan termik santrale karşı halkın direniş sürüyor. Bandırma'ya 25 km, Şirinçavuş Mahallesi'ne ise 500 metre uzaklıktaki termik santralde, yılda 3 milyon 721 bin ton ithal kömürün ve yardımcı yakıt olarak doğal gazın kullanılacağı; dolayısıyla 550

bin ton uçucu kül, 30 bin ton taban külü ve 168 bin ton alçı taşı oluşumu söz konusu olacak. Başta Şirinçavuş Mahallesi olmak üzere bölgenin tamamında doğaya ve yaşama dönüşmez zararlar verecek projeye karşı bölge halkı direniş yükseltme çağrısı yapıyor.

Efemçukuru'nda Talan Kaldığı Yerden Devam

İzmir'e yaklaşık 20 kilometre uzaklıkta olan Efemçukuru Altın Madeni yaklaşık 4 yıldır işlerken, El Dorado Gold şirketine ait TÜPRAG Madencilik tarafından yapılan bölgedeki yer altı- yer üstü tahribatı ve su kirliliği mahkeme tarafından atanan bilirkişi keşfi ile raporlanmıştı.

Yapılan araştırmalarda alınan numuneler ile madencilik başlamadan önce yapılan ölçümlerin karşılaştırıldığı raporda birçok ağır metal değe-

rinin limitlerin çok üzerinde olduğu belirlenmişti.

İzmir 1. İdare Mahkemesi, madenin kapasite artırımı için gereken "çevresel etki değerlendirme (ÇED) olumlu" belgesini bu rapora dayanarak iptal etmişti.

Şimdi iptal edilen talan projesi tekrardan faaliyete sokulmak üzere katil şirkete verilen izinle yaşam alanlarımızı yok etmeye devam edecek.

Kar Kış Demeden Madenlere Karşı Nöbet

Artvin Cerattepe'de Cengiz Holding tarafından yapılmak istenen madene karşı 21 Haziran'dan bugüne 1800 rakımda tutulan nöbet, kar altında

devam ediyor. Artvin halkı, nöbet noktasına ulaşabildiği sürece, "Kar kış farketmez Cerattepe geçilmez" diyerek nöbete devam edecek.

Brezilya'da Atık Su Barajı Yıkıldı!

Brezilya'nın güneybatısındaki Minas Gerais kentinde, demir madeninin atık sularının tutulduğu barajda patlama meydana geldi. Gerçekleşen patlamada baraj yıkıldı, zehirli su nehre karıştı. İlk yapılan belirlemelere göre en az 11 kişi yaşamını yitirdiği, 12 kişinin kayıp olduğu belirtildi.

Aynı zamanda bölgede ger-

çekleşen patlamada çok sayıda yerleşim yeri hasar görürken barajdaki zehirli maden atıkları Rio Doce Nehri'ne karışarak yaklaşık 500 kilometre boyunca ilerledi.

Yaklaşık 2 hafta önce de Mariana bölgesinde baraj çökmesi sonucu en az 17 kişi yaşamını yitirmiş, en az 45 kişi de kaybolmuştu.

Dilan Kortak'a Yargısız İnfaz

İstanbul'un Sancaktepe ilçesinde bir eve yönelik düzenlenen polis baskınında, 19 yaşındaki Dilan Kortak isimli kadın katledildi. Yaşananlar ana akım medyada "çatışma" olarak adlandırılırken, cinayetin yaşandığı mahallede ya-

şayanlar ise herhangi bir çatışma sesi duymadıklarını belirtti. Dilan Kortak, Günay Özarlan'ın ve Dilek Doğan'ın ardından, İstanbul'da son beş ayda düzenlenen "polis operasyonları"nda infaz edilen üçüncü kadın oldu.

Baba Katletti Medya Normalleştirdi

Kırkkale'de yaşayan 16 yaşındaki Beyza Türkoğlu, babası Sinan Türkoğlu tarafından katledildi. Genç kadının eve geç gelmesini bahane eden Sinan Türkoğlu, Beyza'yı önce sekiz yerinden bıçakladı. Beyza'nın yaşama direndiğini gören katil baba,

ardından su doldurduğu bir leğende genç kadını boğarak katletti.

Yaşanan katliam erkek medyada "aşırı tahrikli namus cinayeti" şeklinde yayınlanarak normalleştirilirken; katil de yine aklamı.

Barışalım Bahanesiyle Ailesini Katletti

20 yaşındaki Halime Yavuz, ayrı yaşadığı eşi Fatih Yavuz tarafından, Aydın'da bıçaklanarak katledildi. Katil Fatih Yavuz, 15 Aralık günü gerçekleşecek olan boşanma davası öncesinde, Halime ile görüşmek is-

tedi. Barışma bahanesiyle buluştuğu Halime'nin kendisini aldattığını iddia eden katil Fatih Yavuz, Halime'yi bıçaklayarak katlettikten sonra; o sırada uykuda olan çocuklarını da katlederek intihar girişiminde bulundu.

Direnişin Sergisi "Bir An Bir Yaşam"

Anarşist Kadınlar, 5-12 Aralık tarihlerinde, Kadıköy'de bulunan 26A Kafe'de, "Bir An, Bir Yaşam" başlıklı bir fotoğraf sergisi gerçekleştirdi.

"Direniş; yaşam alanlarımıza yapılan saldırılara karşı gösterilen bir karşı koyuştur. Farklı yerlerde farklı koşullarda her kadın yaşamına yapılan saldırılara karşı direnişin öznesi olmuştur. Bizler de, bu anların peşine düşerek direnişin anlarını sergiliyoruz. Bu anları paylaşmak ve dayanışmayla yeni anlar yaratabilmek için bütün kadınları sergimize bekliyoruz" diyen Anarşist Kadınlar, bütün kadınları sergiye çağıldılar.

Düzenlenen sergide, İberya Devrimi'ndeki Mujeres Libres'li kadınlardan Rojava Devrimi'nde direnen kadınlara, Cumartesi Anneleri'nden, Gezi Anneleri'ne; nefretin katlettiği trans kadınlardan yaşam alanlarını savunan Karadenizli kadınlara kadar, yaşamın farklı alanlarında direnen birçok kadının direniş anları fotoğraflara yansıtıldı.

Bizi Yok Sayanlar Bizden Korksun

Kadına yönelik şiddet artarak sürerken, kadınların kısırılmak istendikleri şiddet sarmalına karşı mücadelesi de devam ediyor. Geride bıraktığımız 25

Kasım'da, Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü'nde, "tacizciler, tecavüzcüler, çeteler ve devlet Bizden Korksun" diyerek sokaklara çıkan Anar-

şist Kadınlar ile, kadına yönelik şiddeti, bu şiddete karşı mücadeleyi ve "erk" in egemenliğine karşı sürdürdükleri mücadelelerini konuştuk.

25 Kasım'ın Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü olarak ilan edilmesinin tarihinde olan Mirabel Kardeşler'in katledilmelerinden bu yana 55 yıl geçti. Bir 25 Kasım'ı daha geride bırakmışken, o günden bugüne nelerin değiştiğini ya da nelerin değişmeden kaldığını söyleyebiliriz?

Mirabel Kardeşler, Dominik Cumhuriyeti'nde cunta faşizmine karşı mücadele ettikleri, korkmadıkları ve tüm kadınları korkmamaya çağırdıkları için katledilmişlerdi. Görüyoruz ki, 55 yıldan bu yana dünyanın neresinde olursa olsun faşist iktidarlar kadına yönelik saldırılarını aynı şekilde devam ettiriyorlar. Kadınlar, yaşadığımız toprakların da bir parçası olduğu Ortadoğu coğrafyasının birçok noktasında, savaşlarda katlediliyor, tecavüzlere maruz kalıyor, köle olarak pazarlanıyor. T.C. Devleti de, kadına yönelik bu sistematik şiddetin örgütleyicisi ve körükleyicisi pozisyonuyla; kontra gerilla birlikleriyle, çeteleriyle ve doğrudan kendi kolluklarıyla kadınları katlediyor. Katledilen kadınların cenazeleri, devletin bir "güç göstergesi" olarak çirliçlikte teşhir ediliyor, sokaklarda sürükleniyor. Devletin kadına yönelik uyguladığı sistematik şiddet politikası, elbette ki savaş ortamının dışında da, erkek egemen kültürün var olduğu hemen her alanda yeniden ve kesintisiz biçimde tezahür ediyor. Militarizm, "sivil" hayatta da, hemen her yerde kadına yönelik şiddetin sürekli olarak açığa çıkmasına sebep oluyor.

Kadınlar, bahaneleri farklı olan

birçok erkek, babaları, abileri, sevgilileri, eşleri ya da hiç tanımadığı erkekler tarafından katlediliyor. Yalnızca geride bıraktığımız Kasım ayı içerisinde, 25 kadın kardeşimiz, erkekler tarafından katledildi. Neden ya da ne şekilde olduğu fark etmezsiniz, bu saldırıların ve cinayetlerin tümü, devletin ve onun militarist kültürünün sürdürücüsü ve aynı zamanda da erk'in koruyucusu olan hukuk sisteminin bir sonucudur.

Aslında, Mirabel Kardeşler'in katledilmesinden bu yana kadına yönelik şiddetin uygulayıcısında da, bu şiddetin meşrulaştırıcısında da bir değişiklik olmadı. Ama kadınlar, on yıllar öncesinde de olduğu gibi, tacizlere, tecavüzlere, cinayetlere ve şiddetin türlü biçimlerine karşı direnmeyi sürdürdü.

Peki, geride bıraktığımız 25 Kasım'da neler oldu?

Var olan çok yönlü ve sistematik şiddetin karşısında, elbette ki çok yönlü ve örgütlü bir mücadele yürütmek gerekiyor. Biz de bu süreçte yaşamlarımıza her alanda saldıran devlete; onun kolluk kuvvetlerine; namus-töre-ahlak gibi, kadını her daim yok olmaya mahkum eden tüm kavramlara "bizden korksun" diyerek çıktık yola. Bu sloganla birlikte, kadın kadına hazırladığımız ve "Bizden Korksun" ismini verdiğimiz bir kadın neşriyatı çıkardık. Devlet baskısının böylesine yoğunlaştığı bir süreçte, sokaklara çıkarak kendi düşüncelerimizi somutlaştırmayı ve diğer kadınlarla paylaşmayı önemsedik. Bu sebeple, Kadıköy'de,

Kartal'da, Taksim'de ve İstanbul'un birçok farklı noktasında sokaklara çıkarak, Bizden Korksun'u birçok kadına ulaştırdık. Evlerinde iş yerlerinde ya da yaşamlarının farklı alanlarında erk'in şiddetiyle baskılanmak isteyen kadınlara ulaşarak, hep birlikte mücadele çağrımızı yükselttik.

Aynı zamanda, özellikle son süreçte üniversitelerde yaşanan tacizlere karşı, "özel güvenlik, rektör, tacizci bizden korksun" diyerek, aralarında İstanbul ve Boğaziçi'nin de bulunduğu üniversitelerde stantlar açtık. Üniversitelerde yaşanan tacizlere karşı Boğaziçi Üniversitesi'nden kadınlarla, üniversitenin bulunduğu Hisarüstü Mahallesi'nde düzenlenen bir yürüyüşe katıldık, İstanbul Üniversitesi'nden kadınlarla bir gece yürüyüşü düzenledik.

Bu yoğun sürecin son gününde yani 25 Kasım'da ise Anarşist Kadınlar olarak, Taksim'de düzenlenen gece yürüyüşüne katılım gösterdik. Tünel'den başlayarak Galatasaray Meydanı'na kadar süren bu yürüyüşte, "Namus, Devlet, Tacizci, Çeteler... Bizden Korksun" diyerek, bütün kadınları mücadeleye çağırdık.

Sistematik bir saldırı ve bunun karşısında örgütlü mücadele dediniz. Bunu biraz daha detaylandırır mısınız?

Erkek egemen kültürün kadına yönelik saldırısı çoğu zaman taciz, tecavüz ve cinayetlerle medyada yer buluyor ve şiddet yalnızca bu şekilde "görünür oluyor". Oysa kadına yönelik şiddet, bazen mobbing, bazen

ev içi emeğin hiçleştirilmesi, bazen kimliğinin annelik rolüne sıkıştırılması, bazen toplumdan dışlanma ya da zorla evlendirilme, azarlanma, aşağılanma, yani kısacası hayatın her alanında ezilme olarak açığa çıkıyor.

Bizden Korksun neşriyatında, "bizler ezilenleriz, iş yerinde patrondan, okulda müdürden, evde babadan, abiden kocadan, sokakta devletten, polisten, askerden kısacası yaşamın her alanında erk(ek) ten şiddet gören, hiçleştirilenleriz." demiştik. Bahsettiğimiz bu saldırıların tamamı, kaçınılmaz olarak çok yönlü bir direnişi gerektiriyor. Bizler de mücadelemizi her gün, her an, yaşamın her alanında görünür kılmalıyız. Bu nedenle, hazırladığımız neşriyat da direnişin birçok yöntemine, birçok farklı başlıkta değindik. Karşılaşabileceğimiz fiziksel saldırılara karşı "Erkeğe Karşı Korkutan Yöntemler" başlığı altında biber gazı, eletroşok cihazı, çimdik, yumruk tekme gibi şiddete karşı pratik yöntemlere yer verirken; diğer bir yazımızda da hayatlarımıza saldıran militarizmin kadın düşmanlığını gün be gün nasıl ürettiğini yazdık. Kadınları savaşın karşısında, yaşamı savunmaya çağırdık. Ve elbette dayanışmanın, örgütlülüğünün, "benlerden biz olma"nın ve yan yana durmanın aslında hepimiz ve her birimiz için özgürlük olduğunu vurguladık. Çünkü Bizden Korksun'da da vurguladığımız gibi; "Bizi biz yapan, bizleri birer birer sindiren; sindiremedikçe katleden bu sisteme karşı, sürekli körüklenen öfkemiz ve isyanımızdır. Bizler; bu toprakların kadınları, kimi zaman aynı dili konuşmasa da her

zaman birbirinin dilinden anlayan kadınlar, bizler biliyoruz ki biz bir araya geldiğimizde, korkulacak olanlarız. Ve bizler bir araya geldiğimizde hiç bir güç karşımızda duramayacak."

Bizden Korksun'u 25 Kasım öncesinde edinemeyen ancak ulaşmak isteyen kadınlar, neşriyatınıza nasıl ulaşabilir?

Bizden Korksun'a ulaşmak isteyen ancak İstanbul dışında yaşayan kadınlar, sosyal medya hesaplarımız üzerinden bizimle doğrudan iletişime geçebilir ve neşriyatı edinebilir. İstanbul'da yaşayan arkadaşlarımız ise Kadıköy ve Taksim'de bulunan 26A Kafe'den Bizden Korksun'a ulaşabilir.

Kadınlar şiddete karşı mücadeleyi sürdürürken, bir yandan taciz, tecavüz, cinayet ve bütünüyle kadına yönelik şiddet de devam ediyor. Medya ise yaşanan kadın cinayetlerinin birçoğunu "namus" ya da "cınnet" gibi bahanelerle meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Yaşanan bu durumu nasıl yorumluyorsunuz?

"Erk"ın yanında duran erkek medya zaten her zaman kadına yönelik saldırgan bir dil takınmış, kadınları aşağılamış ve suçlamıştır. Hemen her gün okumak zorunda bırakıldığımız haberlerde "namus cinayeti", "cınnet geçiren baba", "tek başına yaşayan bir kadın" ya da "erkek arkadaşının evine giden genç kız" denilerek, erkeğin cinayeti normalleştirilmeye ve kadına yönelik uygulanan sistematik şiddet meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Medya bu cinayetleri normalleştirirken, kadınların üzerindeki baskı da artıyor. Bu baskı, kadınların herhangi bir saldırıya uğradıklarında korkarak, suçu önce kendilerinde aramaları gerektiğinin öğreticisi oluyor. Bu nedenle, özellikle tanıdıkları kimseler tarafından tacize ve tecavüze maruz kalan kadınlar, kendi çevrelerinde, suçlu ya da hatalı bulunmaktan korktuğu için, yaşadıklarını dillendiremiyor bile.

Bu saldırıların bir başka sürdürücüsü ise elbette erkek adalet. Kadınlar aşırı sevgi, mini etek giyme, eve geç gelme, erkek arkadaşıyla birlikte olma gibi bahanelerle katlediliyor; bir de suçlu olarak gösteriliyor. İşlenen bu cinayetlerin ardından, devletin hukuk mekanizması ve bu bağlamda tahrik indirimleri, katillerin iyi halleri, bu cinayetleri "normalmiş gibi" gösteriyor. Maruz kaldığımız saldırıların bütünü, "erk"ek algı tarafından örgütlü bir şekilde gerçekleştiriliyor. İşte bizim direnişimiz ve özgürlük mücadelemiz de, tam da bu yüzden, örgütlü olmaktan geçiyor.

25 Kasım'dan hemen sonra Özgecan Aslan davasının karar duruşması görüldü ve katiller ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası aldılar. Kararın ardından birçok kişi adaletin yerini bulduğunu iddia etti. Sizin bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?

Bu zamana kadar yaşanan birçok kadın cinayetinin ardından aynı hukuk mekanizması, katilleri için iyi haller, tahrik indirimleri vermekten, katilleri aklamaktan ve cinayetleri meşrulaştırmaktan uzak durmadı. Özgecan Aslan davasının 3 Aralık tarihinde gerçekleşen karar duruşmasında katillerin ağırlaştırılmış müebbet alması bazı kesimlerin içini rahatlatan bir karar olarak görülse dahi, bu karar tam anlamıyla bir kazanım olarak değerlendirilmemelidir. Çoğu kadın cinayeti davasında katilleri serbest bırakmak bir yana her defasında katili aklayan devlet, neden şimdi böylesi bir karar verdi? Bu kararla birlikte aslında her defasında potansiyel katilleri cesaretlendiren hukuk uygulamaları, yeri geldiğinde sanki adaletin uygulayıcısıymış gibi gösterilmek istendi.

Özgecan, daha önce katledilen kimi kadın kardeşlerimiz gibi, hiç tanımadığı bir erkek tarafından katledilmişti ve "masum"du. Bu, devletin hukuk mekanizmalarına da böyle yansdı ve sözde adalet yerini buldu.

Ancak bizler bugüne kadar birçok Özgecan'ı, birçok kadın kardeşimizi aynı şiddet sarmalında kaybettik. Özgecan kararını veren aynı devletin aynı hukuk mekanizması; bu cinayet davalarının çoğunda "kadının etek giymesini" tahrik saydı, katili akladı; "erkeklik gururunu" okşadı, katili iyi halle kurtardı. Sayamayacağımız kadar çok dava, sayamayacağımız kadar katil erkek, bizi "erk"in hukuk mekanizmalarınca korundu, kollandı. Adalet şimdi mi yerini buldu?

Şimdi bizler Özgecan'ın hemen ardından, -medyanın servis ettiği dille -"erkek arkadaşının arabasında" katledilen Hüsne'nin katilinin yargılanacağı; arabaya binmenin tahrik sayılacağı ve "erkeklik gururu"nun yeniden okşanacağı davaları merakla bekliyoruz.

Son olarak, eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Biz kadınlar, yaşamın neresinde baskıyla, şiddetle ve sömürüyle yüz yüze kalırsak, mücadelemizi de orada örgütleyeceğiz. Bütün kadınları yaşadığımız baskılara karşı, özgürlüğümüz ve yaşamlarımız için mücadeleye çağırıyor sizlere de teşekkür ediyoruz.

ÜNİVERSİTELERDE TACİZ VAR

Didem Deniz Erbak
derbak@meydangazetesi.org

Yaşadığımız coğrafyada kadınlar her gün şiddete, tacize, tecavüze maruz kalıyor ve hatta katlediliyor. Yaşamlarımızı yok sayan, kadını sömüren, erkek egemen zihniyetin bir ürünü olan bu şiddet sarmalı evimizde başlayarak yaşamlarımızın birçok alanında kendini var ediyor. Sokakta yürürken, çalıştığımız iş yerlerinde, liselerde, kadın yurtlarında, üniversitelerde her an tacize maruz kalıyoruz.

Üniversitede taciz; erkek profesörler, erkek özel güvenlikler, erkek çalışanlar, erkek öğrenciler ve fırsat kollayıp her daim üniversitelerde kol gezen erkek polisler olarak karşımıza çıkıyor.

Sadece geçtiğimiz Kasım ayı içerisinde farklı farklı üniversitelerden pek çok taciz haberi geldi. İstanbul Üniversitesi'nde Emrullah Beyaz isimli özel güvenlik "bilmediğimiz" sayıyla iki kadın öğrenciyi psikolojik şiddet uygulayarak taciz etmişti. Yine aynı üniversitede Edebiyat Bölümü'nde öğretim görevlisi olan Murat Ali Karavelioğlu, hem kadın hem erkek öğrencileri fiziksel ve psikolojik olarak taciz etmiş; bu taciz kadın öğrenciler tarafından açığa çıkarılarak teşhir edilmişti. Ancak öğretim görevlisi bu sebepten görevinden men bile edilmezken, teşhir yapan kadın öğrencilere "Kadın kuyruk sallamazsa bir şey olmaz" denilerek rektörlük tarafından soruşturma açılmıştı. İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin kaldığı Cevizlibağ Kız Öğrenci Yurdu'nda da son süreçte değişik yöntemlerle gerçekleşen tacizler kadın öğrencileri çileden çıkarttı. Bu taciz, odalar dron(uçan helikopter) ile izlendiği için ana akım medyada yer bulabilirdi.

İstanbul Teknik Üniversitesi(İTÜ)'nde bir erkek öğrenci kadın öğrenciyi taciz etmiş, İTÜ'de bulunan kadınlarda tacizi teşhir etmek için çeşitli yöntemlerle eylemler süreci başlatmışlardı. Fakat kadınlar tacizciyi teşhir etmek için amfileri dolaştıklarında, öğretim görevlileri tarafından kovulmuş, özel güvenlik çağırarak tehdit edilmişti. Tüm bunlar yetmezmiş gibi rektörlük tarafından kadın öğrencilere soruşturma açılmış, tacize karşı çıkan ses susturulmaya çalışılmıştı.

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde bir erkek öğrencinin fiziksel tacizini teşhir eden kadın öğrenciler, Özel Güvenlik Birimleri'nin saldırısına uğradı. Anadolu Üniversitesi'nde ise tacizi teşhir eden kadınlar polisler tarafından gözaltına alındı.

Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü asistanlarından biri, dört kadına cinsel taciz, saldırı, psikolojik şiddet ve mobbing uyguladı. Tacize ve mobbinge maruz kalan üç kadının geçtiğimiz Ağustos ayında dilekçe vermesiyle soruşturma başlatıldı. Kadın öğrencilerin "haksız" bulunduğu soruşturmada, "haysiyeti ve şerefine saldırıda bulunulduğu" gerekçesiyle, tacizci asistan kadın öğrencilerden şikayetçi oldu.

En Büyük Gücümüz Kadın Dayanışması

Taciz "yersiz iddia", erkek "mağdur, haklı", kadın ise "kuyruk sallayan, haksız, iftiracı" olarak gösterildi. Zaten erkek egemen zihniyetin üzerine kurulu olan ve bunun propagandasının yapıldığı üniversitelerden daha farklı bir sonuç bekleyemedik. Kadın dayanışması her zamanki gibi en büyük gücümüz oldu. Tacizciler teşhir edildi, tacizcilerin odaları mor boyalara boyandı, "hiç bir kadın yalnız değildir" dedi bütün üniversiteli kadınlar. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde taciz, şiddet, erkek, devlet "Bizden Korksun" diyen yüzlerce üniversiteli kadın İTÜ Ayazağa Kampüsü'nde buluştu. Sloganlar güçlüydü, örgütlüydü. Her bir erkeğin kulağında çınlayan sloganlar, etraftaki kadınların coşkusuna, mutluluğuna dönüştü. Yurtlardan pijamalarıyla koşarak çıkan kadınlar bu coşkuya katıldılar. Katıldılar, çünkü ruhumuz kadın ruhu ve kadınlarla olmak zorunda. Bu ruh erkek egemenliğini yok edecek, özgürlüğü yaratacak.

"Komünü Savunan Anarşist Kadın"
LOUISE MICHEL

KOMÜN'ÜN HAFIZASI

LOUISE MICHEL

Aylin Sal

aylinsal@meydangazetesi.org

18 Mart 1871 günü ilan edilen ve 71 gün boyunca süren, yalnızca Fransa'yı değil tüm dünyayı etkilemiş olan Paris Komünü, somut anlamda ilk özyönetim deneyimlerinden biriydi.

Versailles sarayının baskı ve zulmü altında bulunan Parisliler, Komün'ün ilanıyla birlikte, artık devleti ve merkezi iktidarı tanımayacaklardı; kendi kararlarını kendileri alacak, kendileri uygulayacaklardı. Halka dağıtılan bildirimlerde, anarşizm düşüncesinden bir çok ifadeye yer veriliyordu. Buna göre Komün, tüm yerel inisiyatiflerin gönüllü birliğine dayanıyordu. Fabrikalarda üretim biçimi değişiyor, çalışanların eşit söz hakkının olduğu kooperatiflere dönüşüyordu. Kimsenin servet biriktirmesine izin verilmiyordu. Zorunlu askerlik ortadan kaldırılıyordu. Bu, bir devrimin nasıl gerçekleşeceği sorusuna yanıt gibiydi; kendi özerkliğini ilan eden, kendi kendisini örgütleyen bir deneyim. Anarşist fikirlerin daha da derinleşmesine ve günümüzde de filizlenmesine yol açan önemli bir deneyim.

Komün'ün her aşamasında inisiyatif alanlardan biri de, tüm yaşamını iktidarlara karşı özgürlük mücadelesine adanmış Louise Michel'di.

Öğretmenlik mezunuydu ama göreve başlamak için imparatora yemin etmesi gerekiyordu. O ise bunu reddetmişti. Komün'le birlikte Louise Michel, anarşist kimliğini alan kararlarda daha da belirginleşmişti. Üstelik bir kadın olduğu için ilk başlarda alınmadığı toplantılarda. İlk günden itibaren silahını elinden bırakmadan barikattan barikata koşan, anarşizm ve özgürlük mücadelesi yürüten Louise Michel; o yıllara ait anılarını Komün ismini verdiği bir kitapta topladı. Öncesi ve sonrasıyla Komün'ü anlattığı kitap, Fransızca aslından Şule Çiltaş'ın çevirisiyle Kasım 2015'te Ayrıntı yayınından çıktı.

"İmparatorluğun Can Çekişmesi", "4 Eylül Cumhuriyeti", "Komün", "Katliam", "O Gün Bugündür" olmak üzere beş başlıktan oluşan kitaptaki bölümler birbirlerinin devamı niteliğinde olduğu için bütünlüklü bir okuma gerektiriyor. Paris Komünü'nde aktif olarak mücadelenin içinde olan Louise Michel, "Bu kitabı yazmak, bize kanadıyla hafifçe dokunan özgürlüğün mezbahadan havalandığı korkunç günleri yeniden yaşamaktır; yangının trajik kubbesi altında Komün'ün ölümlü yaptığı düşünüyorum, şehitliğin kızıl düşünce alayları için süslenip uyuduğu kanlı çukuru yeniden açmaktır." diyor.

Komün'le beraber Paris nefes almaya başlıyor

"Komün'ün ilanı muhteşem oldu" diye başlıyor Louise Michel ve o ilk duygularını şu ifadelerle anlatıyor: "Silahların altında bir insan seli vardı. Tarlalarda başaklar kadar sıkışmış süngüler. Sanki bir buğday tarlası. Bütün bir Paris ayakta. Büyük bir çığlık yükseliyor: Yaşasın Komün! Söylev yok, yalnızca tek ve büyük bir çığlık: Yaşasın Komün!"

Komün o akşam ilk toplantısını gerçekleştirir, ilk bildirisini hazırlar. "Bundan sonra geleceğinizi siz belirleyeceksiniz, kurduğunuz temsil yine sizin sa-

yenizde düşmüş iktidarın neden olduğu felaketleri onaracak."

Bu büyük değişikliği "Paris nefes alıyordu." diye tanımlayan Louise Michel, Komün'de ateşli devrimcilerin çoğunlukta olduğundan ve herkesin yeteneğine göre kurulan komisyonlarda görev aldığından da bahsediyor kitapta. Adalet'ten Savunma'ya, Maliye'den Dış İlişkiler'e varıncaya dek, tüm idare artık Komün'deydi. Komün'ün ilk kararları, kilisele-re ödeneğin kesilmesi ve askere almanın ortadan kaldırılması oldu.

Herhangi bir kişinin fazla gelire sahip olması yasaklandı. Yargı sistemi yeniden biçimlendirildi. Fırınlarda gece çalışması yasaklandı. Ancak kendileri gece çalışmayı tercih ettiklerini söyleyen bazı fırıncılar eskisi gibi çalışmalarını sürdürdü. Sanat, bilim ve edebiyat dallarında da değişim başlamıştı ve yaşam alevleniyordu.

"Komün kazanacak! En azından Paris yenilmeden ölecek!"

Komün'ün devrimci niteliği, diğer büyük kentleri etkilemişti ve oralarda da Paris'i destekleyen Komün'ler ilan edilmeye başlanmıştı. Cezayir bir bildiri yayınlayıp kırk yıldır süren işgalden kurtulmanın tek yolunun Komün'ün ayakta kalması olduğunu belirterek Komün'ü desteklediğini açıklıyordu. Komün'ün ilanı Rusya'da da etkisini göstermiş, özellikle gençleri sokaklara dökmüştü. Halkın dalgası gürüyor, eski dünyanın tüm kıyılarını dövüyordu.

Komün'le beraber başlayan değişim, halkın kendi yaşama biçimini kendisinin belirleme kararlılığı, elbette herkesi memnun etmedi. Louise Michel'in de yazdığı gibi "Giderek çürüyen iktidarlara, güçlerini özgür olmak isteyen bütün halklara karşı birleştiriyordu."

Nitekim Saray, hem Komün hakkında asılsız ve karalama amaçlı haberler yayarak kirliliği bir propaganda yürütür, hem de Komün'ün fiziki olarak ortadan kalkması için bulabildiği destekçilerle beraber büyük bir saldırı hazırlığına başlar. Çok geçmeden, 2 Nisan sabahı Paris top sesleriyle uyanır. Komün'ü hazmedemeyen Versailles Sarayı, büyük bir ordu ile iki koldan Paris'i kuşatmıştır. Hemen ertesi gün, 3 Nisan 1871'de Komün, özsavunmaya girişir.

Kadınlar Cephede: "Özgürlük için ölmeyi düşünüyorduk."

Komün'e giden süreçte, kadınlar mücadele için önemli bir yerdedi. 18 Mart 1871'de halkın kendini savunmak için elinde bulundurduğu topları almaya gelen orduya karşı duruş sergileyen kadınlar, ellerindeki topları ordunun almasına engel oldukları gibi mücadeleyi de büyütmüşlerdi.

Louise Michel, 3 Nisan'dan Mayıs ayına kadar Paris'i ve Komün'ü savunmak için cephededir, bu süre boyunca Paris'e sadece iki kez, o da yarım gün uğrayabilecektir: "Louis Moreau ve diğerleriyle Versailles'lılar girdiğinde tepeli havaya uçurmak üzere bir yer bulmaya karar verdik; zira 'paris ka-

zanacak!' diye tekrar ederken gireceklerini biliyorduk. Emin olduğumuz tek şey, ölene kadar kendimizi savunacağımızdı."

Kitapta Louise Michel, Champ-de-Mars'tayken Louis Moreau'nun kendisine eski tüfeğinin yerine küçük bir Remington karabina verişini, annesine -endişelenmesin diye- cephede bir ambulansla kendisine ihtiyaç olduğu için gittiği yalanını söylediğini, gecelerce sarayın topçularınca saldırıya uğrayan Clamart Tren İstasyonu civarındaki hendeklerde kalışını, sarayın bu cephede kendilerini daha kalabalık sandığı için bir baskına uğramadıklarını yazıyor.

Louise Michel gibi pek çok kadın daha vardı barikatlarda özgürlük için savaşan. Augustin Chiffon, Lemel, Lefebvre, Malvina Poulain, Excoffons, Poirier...

"İktidar lanetlidir ve ben bu yüzden anarşist oldum."

Kitapta Louise Michel'in kendini tanımlamak için kullandığı bu cümledeki iktidar, ceberrut yüzünü Paris Komünü'nde de göstermişti. İktidardaki Thiers hükümeti, Fransa'da ortaya çıkan özgürlük hareketlerini bitirmek adına hiçbir yöntemden çekinmiyordu. Çeşitli katliamlar yaparak sorumluluğu Komün'ün üzerine yıkıyordu. Kendi iktidarının sürmesi için bir iç savaş ortamı yaratıyordu.

71 gün boyunca pek çok yoldaşını kaybeden, tüm baskılara rağmen barikatlarda direnen ve Komün'ü savunan Paris halkı, Thiers'in ordusunun saldırılarına daha fazla dayanmamıştı: "Komün ölmüştü, kendisiyle birlikte binlerce isimsiz kahramanı toprağa gömerek."

"Eğer korkak değilseniz beni öldürün!"

Louise Michel, "öldü" diyordu ama Komün yenilmemişti. Bir çok kayba rağmen sayısız deneyimle beraber etkilerini sürdürmeye devam edecekti. Louise Michel'i yargılayan mahkeme ona idam cezası verememiş, sürgüne yollamayı seçmişti. Generalerin infazına katılmak ve kundakçılık yapmakla suçlandığı mahkemeye cüretkar cevabı, onun anarşizme ve özgürlüğe olan tutkusundan geliyordu: "Bütün eylemlerimin sorumluluğunu üstleniyorum. Onlar halkın üzerine ateş açmak istedi, onların üzerine ateş açmakta tereddüt etmezdim. Madem ki özgürlük için çarpan her yüreğe bir parça kurşun nasip oluyor, ben de hakkımı isterim. Eğer yaşamama izin verirsiniz intikam diye haykırmaktan usanmayacağım."

Louise Michel, yargılama sürecinden sonraki tutukluluk ve sürgün yıllarından da detaylıca söz ettiği Komün kitabını, Komün'den tam 25 yıl sonra kaleme almış. Aradan geçen 25 yıla rağmen yüreğindeki devrimci ateşin sıcaklığıyla, kitabının önsözünde "fikir, top atışlarıyla ya da zincire vurmakla öldürülemez" der ve özgürlük mücadelesinde katledilenleri selamlar: "Madem ki yüksek sesle konuşmaya müsaade yok, bu kitabı onlara adıyorum; bir mezar taşı gibi, her sayfadan ölenlerin hatırası sızıyor..."

Tiyatro

Karanlığın Ötesinden Gelen Sesler

“**Hayatım boyunca bu seslere aracı olma fırsatını beklemiştim. Umudu büyötmeye ihtiyacımız var. Umudu büyötmeye. Eğer koşamıyorsanız, yürüyün; yürüyemiyorsanız sürünün. Sürünemiyorsanız sadece hareketli kalın. Hareket et!**”

Mine Yilmazoğlu

mine@meydangazetesi.org

Gözaltına alınıp karanlık bir mahzende işkence gören biri, tecavüze uğrayan bir kadın, küçük bedenleriyle atölyelerde, fabrikalarda sömürülen çocuklar, töre diye namus diye ailelerince katledilen kadınlar, şirketlerin yolsuzluklarını, iktidarların çıkar oyunlarını yazdığı için susturulan gazeteciler, gözaltında kayıpları araştırırken öldürülen avukatlar...

Nereli ya da nerede oldukları fark eder mi? Çok uzak bir kıtada ya da tam da sizin olduğunuz yerde!

Ariel Dorfman'ın, 40'tan fazla coğrafyadan 50 ayrı insanın sesi olup onların öykülerini anlattığı "Karanlığın Ötesinden Gelen Sesler" adlı oyununda söylediği gibi: "Sonra günün birinde bakarsınız ki, bu çılgınlık kendi sınırlarını aşıp sizin mahallenize girivermiş."

Yolcu Tiyatro'nun sahneye koyduğu "Karanlığın Ötesinden Gelen Sesler" oyununda, bu sesler üç oyuncu tarafından canlandırılıyor. Yönetmenliğini Ersin Umut Güler'in yaptığı oyun, sade, ama ışık kullanımı ile etkileyici bir görsellik içinde sunuluyor. Müzik tasarımı ile de, anlatılan öykülerin anlaşılması kolaylaşmış ve etkisi artmış. Sahnenin her iki tarafında önde duran iki oyuncu (Simgе Gerен ve Ulaş Bayır) çeşitli işkencelere ve katliamlara maruz kalan insanları, ezilenleri temsil ediyor. Daha arka planda olan karakter (Cenk Dost Verdi) ise gücü ve iktidarı temsil ediyor: Kimi zaman işkenceci bir gardiyan, kimi zaman da sapkın bir rahip ya da düzen yanlısı bir hakim.

Ariel Dorfman, bu oyunu, gittiği birçok yerde görüştüğü insanlardan topladığı öykülerle oluşturmuş. Yıllar önce dönemin Amed Baro Başkanı olan Sezgin Tanrıkulu ile de görüşmüş ve oyunun bir bölümünde de onun anlatımlardan faydalanmış.

"Ben bir avukatım. Mahkemede işkenceyle, tecavüzle, cinayetle suçladığım insanlarla göz göze geldiğim zaman, onlar gözlerimin içine baktığında ve ben gözlerimi kaçırmadığımda, onlar gözlerimin içine baktığında ve ben gözlerimi kaçırmadığımda, onlar gözlerimin içine baktığında ve ben gözlerimi kaçırmadığımda, onlardan daha cesur olduğumu hissedirim. Doğal olarak sürekli takip altındayım. Bu durumla eğlenmekten başka yapılacak bir şey yok-

tu. İnsanlar genellikle arkalarından sıkılan tek bir kurşunla öldürülürler. Bizim derneğimizde omuzlarımıza ayna yerleştirmek fikri üzerine esp-riler yaptık, böylece arkamızdan gizlice yaklaşanları görebilirdik. Böylece bizi öldürmek için arkamızdan gizlice yaklaşanları görebilirdik."

Devletin katliamları ne yazık ki yalnızca bu oyunla sınırlı değildi. Şimdiki Baro Başkanı Tahir Elçi de önce devlet tarafından hedef haline getirildi, ardından da sokak ortasında infaz edildi. Bir bakıma onun da öyküsü, bir başka "karanlıktan gelen ses" olarak kalacak.

Dorfman, metni kaleme alırken "Hayatım boyunca bu seslere aracı olma fırsatını beklemiştim." diyor ve oyunda karakterler aracılığıyla "Umudu büyötmeye ihtiyacımız var. Umudu büyötmeye. Eğer koşamıyorsanız, yürüyün; yürüyemiyorsanız sürünün. Sürünemiyorsanız sadece hareketli kalın. Hareket et!" çağrısı yapıyor.

Devletler ise hareket edenlere katliamcı yüzünü göstermekten bir an bile geri durmuyor. Kobane'de IŞİD'in katliamlarına karşı savaşırken katledilen Aziz'in cenazesine bile tahammül edemedi. Oyunun yönetmeni Ersin Umut Güler, geçtiğimiz ay Barış Manço Kültür Merkezindeki gösteriminde yaptığı konuşmada, oyunda sık sık geçen "Cesaret tek bir sesle başlar ve başka ne yap-sak ağızımızda kül tadı bırakırdı. Bir kahraman-mışım gibi davranmak istemiyorum. Ben yap-mam gerekeni yaptım." sözlerinin hep kardeşi Aziz'i hatırlattığını söylüyor ve ekliyor: "Aziz de kendi üzerine düşeni yaptı"

Karanlığın ötesindeki insanlar karşı çıkarken, isyan ederken, adalet ararken, gerçeğin peşinde koşarken, bir nevi ölüm tüneline girdiklerini ve başlarına ne geleceğini az çok biliyorlardı. Bir tek korku dışında korkusuzlardı: "Gerçekten korktukları şey; kimsenin onları gerçekten umursaması. İnsanların onları unutmaması. İnsanların mışıl, mışıl uyuması."

Bu oyun, derinleşmeye başlayan suskunluğa karşı güçlü bir çığlık.

Abluka

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Bir belediyede köpek itlaf işinde çalışıyor olsanız, ama günün birinde öldürmek için ateş ettiğiniz köpeklerden biri yaralanarak ölmekten kurtulsa, siz de o köpeği iyileştirmek için evinizde saklasanız, bu durumu, duyulursa işinizden olacağınız korkusuyla iş arkadaşlarınızdan, evde köpek beslemeyi efemine bularak sizi aşağılayacağı korkusuyla abinizden saklamak zorunda kalırsınız...

Ya da, uzun süre hapis yattıktan sonra salıverilseniz, ama bunun karşılığında, sürekli bombalar patlayan bir gecekondu mahallesinde bombacı "terörist"leri bulmak için çöp toplayıcısı görünümü altında muhbirlik işi yapmak durumunda bırakılırsanız.. Ancak işinizi iyi yapmazsanız, yani bombalarla ya da bombacılarla ilgili herhangi bir bilgi veremezseniz gerisin geri hapse döneceğiniz tehdidiyle ve korkusuyla her şeye şüpheli olarak yaklaşsanız...

Emin Alper'in Tepenin Ardı'nın ardından senaryosunu yazıp çektiği Abluka filmi, böyle iki insanın, iki kardeşin, Ahmet'in ve Kadir'in öyküleri üzerinden ilerliyor. Üstelik her biri, bir diğerkinin korkusunu daha da pekiştirerek bir sarmal biçiminde çoğalmasına zemin sağlıyor. Biri, diğerkinin ablukası oluyor da denebilir.

Üstüne üstlük, yaşadıkları yer, polis noktaları, kimlik kontrolleri, devriye atan polis araçları,

durmadan çalan sirenleri eksik olmayan, devletin kontrolü altındaki bir gecekondu mahallesi olunca, var olan ablukalarına bir de devlet ablukası ekleniyor. Her ne kadar filmde buranın neresi olduğu söylenmese de, geçtiğimiz haftalarda devletin polis ve asker gücüyle abluka altına aldığı "öteki" yerlerden birine benzer bir mahalle olduğuna kuşku yok.

Film, Ahmet'in ya da Kadir'in gözünden anlatılarak ilerliyor. Buna ek olarak, kimi sahnelerde zaman atlaması ile kamera dış göze geçiyor ve böylece o olayı bir de başka açıdan görebilmemiz olanaklı oluyor.

Aslında kapitalist sistemin, büyük iktidarların, otoritenin görünmez baskıları altında, kendilerini çaresiz hisseden, çıkmazları olan, çaresizlikler yaşayanlardan yalnızca ikisi, Ahmet ve Kadir. Ahmet yaptığı işe öylesine yabancılaşmış ki, bir köpeği evinde saklayabiliyor. Bunu yapmaya iten şey, işine eleştirel gözle bakması ya da farkındalığının gelişmesi de değil üstelik.

Ertesi gün bir başka semte gidip köpekleri öldürme görevini sürdürüyor. Köpekler de abluka altında olmayı sürdürüyor. Evdeki köpeği başka bir ka-

tegoride tutuyor yalnızca. Bir işkenceci polisin akşam evine gittiğinde sevecen bir baba olarak çocuğuna sarılabilmesi gibi bir durumu animatıyor bu.

Kadir'in korkuları daha cezaevinden çıktığı ilk gün başlamıştır. Sürekli bombalar patlayan bu mahallede, çöplerdeki atıkları inceleyip bomba yapımında kullanılan malzemeler olup olmadığını bildirmesi şartıyla tahliye etmiştir. Kadir, Ahmet'in arkadaşı Ali'nin üst katında bir ev kiralar. Burada Ali'nin eşi Meral'e duyduğu saplantı ve kurduğu fanteziler onu fazlasıyla bunaltır.

Ahmet'in köpeği saklamak için evine kapanması, Kadir'i daha da bir kuşkucu yapar ve Ahmet'i bombaları patlatan "terör" örgütüyle ilişkilendirecek bir mantık kurmasına yol açar. Üstelik kaderi, topladığı çöplerden farksız, sistemin değersiz gördüğü bir atık gibi, eline güç ve yetki verilmiş, beceriksiz bir polis müdürünün iki dudağının arasındadır.

Kendi korkuları, kendi paranovaları, büyük ablukayı görmelerine mani oluyor. Sistemin onlara da bu laştırdığı paranoaya onları gerçeklikten uzaklaştırıyor. Örneğin bombalar tepelerinde patlar, silahlar susmazken, onları en çok korkutan şey bir kapı zili oluyor.

Medyası da suskunluğuyla bu ablukayı derinleştiriyor. "Belediye Başkanı, sokak hayvanlarını modern barınaklara yerleştirdi" haberinin ardından "Terörist ölü ele geçirildi" haberi bize hiç de yabancı değil. Kadir, Ahmet'i ihbar etmiştir. Ahmet ve Kadir bu ablukadan sağ çıkamaz. Onların ablukaları biter, ama abluka sürer.

Filmin genelde distopik sayılabilecek tadı olsa da, tersine, sokaklara yazılmış "Güvenlik noktası tecrit demek; ablukaya hayır!" yazılması ile bir umut taşıyor. O umut şimdi çok daha gerekli.

WAN MARKET

Devletin ve şirketlerin kontrolündeki ekonomik sistemin karşısında, üretim-tüketim ilişkilerinin aracasız bir şekilde kurulduğu kooperatiflerin sayısı giderek

artıyor. Son zamanlarda bu kooperatifler, Kürdistan'da devletten ve şirketlerden bağımsız bir ekonomik işleyişin yansımaları olarak ortaya çıkmaya başlıyor. Bu

kooperatiflerden biri olan Medya Tüketim Kooperatifi ile Wan'da bulunan marketlerinde gerçekleştirdiğimiz röportajı sizlerle paylaşıyoruz.

Meydan: Kürdistan'daki ilk tüketim kooperatif olma özelliğini taşıyan Medya Tüketim Kooperatifi'nin parçası Wan Market ne zamandan beri var?

Medya Tüketim Kooperatifi: Aslında Medya Tüketim Kooperatifi'nin esas yeri burasıdır. Bu market, 7 aydır açık. Bu çalışmanın projelendirilmesi, kooperatifleşme için üyelik çalışmaları gibi işler, daha önceden gerçekleştirildi ve neredeyse bir yıldan bu yana devam eden bir serüvenimiz var.

Bu çalışma, Kürdistan'da ilktir. Kürdistan'da kendi bünyesinde kooperatifler açan bazı kurumlar vardı. Mesela Colemerg'de, çalışmalarını yalnızca kendi üyeleriyle sınırlı tutan kooperatifler vardı, bunlar da zaten devlete bağlı kuruluşlardı. Biz, başlatmış olduğumuz bu çalışma ile halkın tümüne katkı sağlamak istedik.

Bölgede etkisini artırmaya çalışan, daha fazla sömürebilmek için tekeller oluşturan ve insanları kendine mahkûm eden tüketim alanlarından olan AVM'lere karşı bir şekilde Medya Tüketim Kooperatifi neyi amaçlıyor?

Zincir mağaza dediğimiz mağazalar, ürünlerini hemen her zaman bölge dışından alıyor ve üretimlerini de bölge dışında yapıyor. Bu durum, bölgede yerleştirilen ürünlerin değerlendirilememesine sebep oluyor. Biz, bunu defalarca dile getirdik. Bizim amacımız yerelde

üretim yapan üreticiyi desteklemek.

Biz, Wan'da üretim yapan üreticiden ürününü değerinde alıyor ve aynı değerde satıyoruz. Tarlada 5 kuruş iken, pazarda 15 kuruşa çıkan ürünler var. Bu üreticilere ulaşip, ürünlerini kendi değerinde satabilme imkanı yaratmaya çalışıyoruz.

Bildiğimiz kadarıyla market, bölgedeki istihdamı da artırmaya çalışıyor. Şuan markette kaç kişi çalışıyor?

Şu anda, marketimizde dört arkadaşımız çalışıyor. Ancak zaten yalnızca çalışan istihdam etmeyi amaçlamıyoruz. Aynı zamanda dolaylı olarak üretimde istihdam sağlamak gibi bir amacımız var. Mesela üreticinin ürettiği ürünün değerlenebildiğini görüp, yeniden bir istekle üretime devam etmesi gibi...

Kapitalist sömürücü ilişki biçimlerine karşı, marketin işleyişi nasıl?

Kooperatifler esasen demokratik esaslarla kurulan yapılardır. Kapitalizm, paradan para kazanma yönünde bir sistem oluştururken; biz bunun tam tersi bir yönünde çalışmalar yürütüyoruz. Paradan ziyade emeğin değerlendirilmesi, emekten gelen değer ön plana çıkarılmasını istiyoruz. Bu anlamda, toplantılarımıza katılan dostlarımızı da üretime yönlendirmeye çalışıyoruz; onlara, kendi ürettiklerinden daha fazla para kazanmak yerine, bir komün mantığıyla hareket

etmeleri gerektiğini anlatıyoruz.

Şu an, 183 üyemiz var ve çalışmalarımızı hep birlikte yürütüyoruz. İnsanlar, birlikte çalışınca farklı üretimlerin ortaya çıkabildiğini; dayanışmanın kapitalizmi yenebileceğini görüyorlar. Burada, kar amacı gütmüyor, kazanılanı paylaşıyoruz; ürünlerimizi maliyetine satıyor, kar hirsını ortadan kaldırıyoruz.

Kooperatifleşme bir paylaşmadır. Herkes nesi varsa, buraya getirip diğer insanlarla paylaşıyor. Kimisinin bir bilgi becerisi varsa gelip burada onu paylaşıyor, öğrenciler buraya gelerek bize yardım ediyor. Biz "getirin ürünlerinizi biz alalım, sizin adınıza satalım" demiyoruz. Üretici ürününü getirip buraya bırakıyor ve satıldığında, ücretini kendisi alıyor. Ya da örneğin bir bal üreticisi ürünü satıldığında onun parasını almak yerine, ihtiyacı olduğu bir ürünü buradan alabiliyor.

Biz, her şeyin kapitalist bir işleyişte devam ettiği bu zamanda, parayı minimize ederek, kapitalizme karşı barikatlar kuruyoruz. Bir karşı duruş koyarak, bütün toplumun bu yönde yapacağı bir çalışmayla hareket etmek zorundayız.

Kapitalizmden farklı bir ekonomik modelle işletilmesi dolayısıyla, markette farklı olarak ne tür ürünler satılıyor? Yerel ürünlere markette yer verilecek mi?

Zaten temel amacımız yerel ürünle-

rin burada değerlendirilmesi. Eğer yerel ürünlere burada yer vermezsek, bizim kapitalist işleyiş içindeki marketlerden hiçbir farkımız kalmayacaktır. Bu yüzden, örneğin Bitlis'ten tahin, Amed'den biber getirerek, Erih ve Riha taraflarından zeytin-zeytinyağı getirerek, yerel üreticinin tüketiciye aracasız ulaşması için çalışıyoruz.

Bu marketle birlikte, bölgede kooperatifleşmenin yaygınlık kazanması ve üretimin teşvik edilmesi için hangi kooperatiflerle ilişki içerisindesiniz?

Biz, kooperatifimizi bir örnek oluşturabilmek için kurduk. Özellikle mahallelerde olan üreticilerin bir araya gelerek oluşturacağı bir kooperatif olması ve birlikte hareket ederek üretime odaklı çalışmalar yapılmasını sağlamaya çalışıyoruz. Bunun haricinde Bika-Koop isimli bir kadın kooperatifimiz var, burada onların üretimlerine de yer veriyoruz. Onun haricinde bir bal kooperatifi ve başka kooperatifler ile de iletişim halindeyiz.

Son olarak, eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

Bu ve benzeri oluşumların daha da fazlaşması gerek. Bu deneyimler, sömürünün önünde bir karşı koyuştur. Sömürüyü ortadan kaldırmak için, insanların bir araya gelmesini, kendi çalışmalarını bu şekilde yapmasını ve kapitalizmden ancak bu şekilde kurtulabileceklerini görmesi gerekiyor.